

DSP-SHP kavgası, ya da

SOSYAL DEMOKRASİNİN ÇIKMAZI

Yazısı 6. sayfada

"Halkçı Ecevit" iktidara geldiğinde meydanlarda verdiği sözleri unuttu. Milyonlarca işçi, emekçi ve yoksul köylünün "umudu" ve anti-faşist öfkesi, Finans-Kapitale sağlanan "Teşvik Tedbirleri" ve "Krediler"e dönüştü.

- "CHP'yi "Ulusal Burjuvazi"nin partisi olarak görmek, Türkiye siyasi mücadelesinde yapılacak en büyük ideolojik ve politik yanlıdır... Bugün SHP'ye aynı fonksiyonu yüklemeye çalışanları tarih ve toplum gidişi bir kere daha tekzip edecektir."
- "SHP ile DSP'nin sorunları programatik düzeyde çokça farklı ele almadıkları, aslında her ikisinin de çözümü kapitalizm içinde aradıklarını biliyoruz. Önerdikleri değişiklikler sistemin niteliğine yönelik değildir."
- "SHP içinde hem 600 yıllık "Devletçi" geleneğimizin devamcısı aydın kadrolar, hem de esas olarak Ecevit tarafından temsil edilen, Finans-Kapital'in "demokrasiyle sanayileşme" tezinin savunucuları bir arada bulunmaktadır."

HAZİRAN ŞAFAĞI

1.
Haziran güneşi gökte parıldar
Karababın tok toprağı ırgalar
Çarklar dönüp,
tezgah düzen dokurken
- Üç elma filan da düşmedi gökten -
Sustu koca şehir.
Düzen dokumadı tezgah.
Kopuverdi bulut baca arası.
Kızıl tuğlalardan yankıyan
Sanırsın ki Köroğlu'nun narası.
İnsan sesi:
Kamımız aç !
Kitle sesi:
Sayımız kaç ?
Sınıf sesi:
Verilmez bağ !
dedi patladı
Yüzbinlerin toplamını bilmeden
Asfalt yollar ezilmeye başladı.

Ve
Gürler gibi gök
Yağar gibi yağmur
Sel sel oldu yol yöreler
Aktı gürlü gürlü,
aktı ha aktı.

Er gibi davranan akarken yolda
Seline yatak arandı, hedefe giden.
Oysa gülüm,
yoktu ki hedefi bilen.

Her yanda küçük yatacaklar
Ayrılarak yenilgiye gittiler
Ve kan köpüklü insan selini
Minik dereciklere böldüler.

2.
Günler döndü,
yıllar geçti geçerken:
Haziran güneşleri gökte parladı
Karababın ırgaladı toprağı
Çarklar döndü
tezgah kavgası dokudu
Nice kavgaya yenilgiyle yoğruldu.

3.
Dünden geldik bu günlere kavuştuk
İnanç ile sevgi ile vuruştuk
Ne yazık ki yenilgiyle buluştuk.
Oysa şimdi,
inançlıyız
hinçliyiz.

Yenilginin nedeninden dersliyiz.
Kızıl güllerine devrim dağıtım
Aşık olup kuşca canı sunmuşuz.

4.
Bir davul bu
Sesi gelir
gümbür gümbür
her yandan.
Çalınıyor,
fabrikadan
topraktan
okullardan.
Çalınıyor Kürdistan'dan.
Ve bilinmeli yoldaşlar,
Bilinmeli !
Bu davul
çalınacak !
Kan fışkırmaya dek kasnaklarından.

Bu davul çalınacak:
Ve
Kızıl bir güneş doğacak
halay çekerek
Yeni Haziran şafaklarından.

MAHMUT GÖKGÖZ

İKTİDARIN YOLU 15-16 HAZİRAN'LARDAN GEÇER

Sosyalist

Sosyalist

SAYI
10-11
Haziran
Temmuz
1987

DÜŞÜNCE VE DAVRANIŞ BİRBİRİNDEN AYRILMAZ

• Kurucusu: Dr. HİKMET KIVILCIMLI •

işçi sınıfı mücadelesinde
YENİ DÖNEMİN YENİ PAROLASI:
DEVRİMCİ BİR KONFEDERASYON

"Türk-İş'te birleş" sloganı işçi sınıfını sendika gangsterlerine tutsak etmek ve Sosyal Demokratların kuşruğuna takmaktır.

"SİVİL TOPLUMCULUK" ve ZORUNLU BİRKAÇ HATIRLATMA

Sarp KURAY

12 Eylül gericiğinden alınan destekle oluşturulan, yeni "SİVİL TOPLUMCU"ların öncü kalemleri, propagandacıları dönemin kendilerine tanıdığı gizli açık tüm olanaklardan yararlanarak ülkemizdeki devrimci ilerici birikime, geleneksel aydın eylemciliğine, başkaldırma tarihsel köhlerini de kapsayan yoğun bir "ideolojik" saldırı ve karalama kampanyasına girişmiş bulunuyorlar. Bu kuşatma uzun zamandır sürdürülüyor. "Onlar" bir yandan saldırırken, diğer yandan askeri hapisanelerde, işkencehanelerde devrimci kıymına devam ediyor. Tercüman gazetesinin Taha Akyol, Nazlı Ilıcak, vb. gibi yazarlarından başlayan, Süleyman Demirel ve Bülent Ecevit'i de içine alan, eski tanınmış "solcu" fıkra yazarları ve Yeni Gündem dergisi ile tilimzlerine dek uzanan bu renkli ve yaygın

Devamı 2 sayfada

GÜRBÜZ GÜNEŞ

12 Eylül Faşizmi 7. yılını doldururken Türkiye toplumunun tüm sınıf ve katmanlarında "Geçiş dönemi"nin sıkıntıları sürüyor. Görünüş itibarıyla Sıkıyönetim kalkmış ve Cunta'nın doğrudan etkisi pek hissedilmiyor. Ancak daha önce çıkarılmış olan yasa ve yasaklar toplumun ezilen, sömürülen kesimlerini kısıkırak bağlıyor. İşçilerin ekonomik ve demokratik mücadeleleri kısıtlanmış, memurların, öğrencilerin, teknik elemanların örgütlenmeleri neredeyse imkansız hale getirilmiştir. Faşist diktatörük koşullarında işçi sınıfı ve yoksul yığınlarda birikmiş olan tepkinin bastırılabilmesi için, polis ve diğer kolluk kuvvetlerinin yetki alanı genişletilmiştir. En modern silah, araç ve gereçlerle donatılan Devlet güçleri mevcut düzene karşı en küçük eylemi bile zorla bastırmaya hazır hale getirilmiştir.

Devamı 22. sayfada

MERHABA 1 MAYIS

DÖNEM YAYINCILIK
Yönetim Kurulu Başkanı
Doç. Dr. Yalçın KÜÇÜK'ün
"MERHABA 1 MAYIS 1987"
Toplantısında yaptığı
konuşmanın özeti.

Yazısı 21. sayfada

NASUH MİTAP'IN

DEVRİMCİ İŞÇİ
DEKİ

AÇIKLAMASI ÜZERİNE...

ETHEM YILMAZ

"Devrimci Yol Merkez Davası"nda yargılanan Nusu MİTAP'ın Ankara Sıkıyönetim Mahkemesine verdiği bir dilekçe "Devrimci İşçi" dergisinin 31. sayısında yayımlandı. Bu dilekçenin eleştirel bir değerlendirmesi...

Yazısı 28. sayfada

KÜLTÜR-SANAT

* SÜRGÜNDE 5 YIL:
Halk Oyuncuları

Yazısı 18. sayfada

* MUSTAFA SUPHİ
DESTANI

Yazısı 20. sayfada

AHMET KARAÇAN

Mehmet Eroğlu
YARIM KALAN
YÜRÜYÜS

mehmet eroğlu:

yüreği
yürümeye
yelmeyenler

"Eylülist Bir Romanın Eleştirisi"

Yazısı 32. sayfada

SINAN ÇETİNKAYA

Devrimci Gençlik Mücadelesinde
DURUM VE GÖREVLER

Yazısı 15. sayfada

"SİVİL TOPLUMCULUK" ve ZORUNLU BİRKAÇ HATIRLATMA

1. Sayfadan devam.

çevre, siyasal tercih olarak ulaştıkları sonuçlar ne denli ayrı ayrı da olsa, ortak bir teorik temelde anlaşarak, toplum üzerinde, her biri kendine düşen toplumsal kesitte ideolojik-politik egemenlik kurmaya çabalamaktadırlar. Hiçbir dönemde, parabalaları ve onların savunucuları, Türkiye'de sosyalistleri ve ilericileri bu derece hiçe sayarak, böylesine cüretkar ve saldırgan davranmamışlardır.

Devrimci ortamımızda 12 Eylül sonrası yaşanan yılınluktan ve ülkemizdeki sol düşüncedeki sığıhtan yararlanarak, 1980 öncesi devrimcilerinden de kendilerine yandaş toparlayan sivil toplumculuğun öncelikle üzerinde durulması gereken, en ilginç yanı şudur: bu çevre, ileri sürdüğü tezlerde, ülkemizin tarihi gelişme çizgisindeki ilerici, devrimci eylemciliği ve birikimi "tepeden inmecilik", "devletçi seçkinler", "Jakobenizm" vb. kavramlar kullanarak eleştirirken, son "tepeden inme" iktidar aksiyonu olan ve hazırlık döneminden başlayarak ABD gizli servisleri tarafından güdülen 12 Eylül'ün toplumsal muhalefet üzerinde uyguladığı katliam, işkence ve terörün ilerici, devrimci, aydın sâflarda yarattığı tüm olumsuzluklardan ve 1980'den bu yana yaşanan karanlık ve kanlı ortamdan yola çıkmaktadırlar. Ancak yine bu çevreler, tüm etkinliklerini de, 12 Eylül'ün kendilerine sağladığı avantajlı siyasal zeminde sürdürmekte ve saldırdıkları "tepeden inmeciliğin" kapsamına 12 Eylül darbesini sokmamaya büyük özen göstermektedirler. Hatta içlerinden bazıları 12 Eylül yöneticilerine karşı başlattıkları ilan-ı aşkı daha da geliştirerek, işi bu dönem soygun ve yağma ekonomisi-politikasının mimarı Turgut Özal'ı övgülerle göklere çıkarmaya dek vardırırmakta ve bol "Köylülü", "şarklı", "çiçekli" edebiyatla gerici ve çöken finans-kapital cephesini "liberal" ilan edip, ona doğuş dönemi kapitalizminin misyonunu yüklemeyi bile düşlemedikleri.

Süleyman Demirel ve Bülent Ecevit'e gelince, bu iki eski politikacının 12 Eylül'e karşıtlığı kasıtlı olarak abartılmıştır. Yaptıkları tüm çıkışlar, 12 Eylül'e karşı oldukları izlenimini yaratmaya yönelik taktik manevralardır. Bu bilinçle oynanan bir oyundur. İnkisabın de 12 Eylül yönetimi ve uygulamaları ile özde hiçbir çelişkileri yoktur. S. Demirel'in en sadık ve yakın, eski dostlarından İhsan Sabri Çağlayangil faşist Kenan Evren'e, darbenin ilk gününde şöyle demişti: "Paşam işiniz zor. İnanın ki bütün kalbimizle başarılı olmanıza duacıyız. Buna inanmanızı rica ederim." Eski AP'liler 12 Eylül'ün başarılı olması için duacıydılar. Eski AP'liler kendi iktidarları döneminde yürürlüğe koydukları "24 Ocak" ekonomi politikasının sürekliliğinin sağlanabilmesi için toplumsal muhalefetin saf dışı bırakılması ve ezilmesi, 1965'ten bu yana tasarladıkları ancak bir türlü gerçekleştiremedikleri 61 Anayasasının değiştirilmesi yönünde yapacakları girişimlerde başarılı olabilmeleri için 12 Eylülcülere her zaman duacı oldukları ve destek verdiler. Kendi iktidarları döneminde yürürlüğe sokamadıkları, güçlerinin yetmediği her türden düzenlemeyi 12 Eylülcülere yaptırıldılar. Şimdi aralarındaki kavgaya: 12 Eylülcülere "Her sıkışıklık momentinde olduğu gibi yolları açtınız, bizim yapamadıklarımızı da başardınız. Artık iktidarı gerçek sahiplerine, tecrübeli kadrolara terkedip köşenize çekilin" demelerinden doğmaktadır. 12 Eylül'ün hazırlanış ve

gündeme sokuluş kurgusundan kaynaklanan bu "kavgaya" sistemi ilgilendiren, öze yönelik bir çatışma değildir.

Ordu ve ordudan gelen müdahalecilik, Türkiye tarihinin hiçbir döneminde bu boyutta-hazırlık döneminden başlayarak - finans kapital güdümünde olmamıştır. 12 Eylül öncesi ordu müdahaleleri ve müdahale girişimleri konusunda yakın tarihimizden örnek verecek olursak: 27 Mayıs'ta, 21 Mayıs'ta ve 9 Mart'ta kurulu düzen içindeki çatışma ve ayrışma çok daha farklı bir zeminde yaşanmışken, 12 Eylül'de gerek sosyalistler gerekse gelecekte aydın eylemciliği - bunda kendilerinden kaynaklanan hatalarına da büyük rolü oldu - işin başında saf dışı edilmiş ve 12 Eylül, hazırlık dönemiyle birlikte, tam anlamıyla ABD gizli servislerinin güdümünde gerçekleştiğinden, rejime yönelik en küçük tehlikeyi bile yapısında barındırmamıştır. Bu nedenle, gerici finans kapital cephesinin içinde son günlerde giderek yoğunlaşan siyasal çekişmeler özü ilgilendirmeyen taktik sorunlardır.

O halde, son duruşmada, solcusundan sağcisına tüm yeni sivil toplumcuların "tepeden inmecilik" diyerek eleştirdikleri ve mahkum etmeye çabaladıkları eylemcilik, "12 Eylül tepeden inmeciliği" değildir.

"Onlar", kökleri en derin ve geniş toplum olanaklarına dayanan, "sosyal sınıflar yönünde neredeyse bağımsızca görüntüler alan" tarihsel devrimci eylemciliği, bu eylemcilikten düşüncü ve davranış düzeyinde kopuşarak işçi sınıfı denizine ulaşmaya çalışan sosyal devrimciliğe ve örgütlenmelere "tepeden inmecilik" demektedirler.

Diğer yanıyla bu kavramlar çevresinde geliştirilen yorumlar, dünyada ilk sosyalist iktidarı gerçekleştiren Rus işçi sınıfının öncü örgütünün benimsediği "Leninci örgüt anlayışının" eleştirisini de içermektedir. Önemli bir diğer saldırı hedefi, 1917 Eylül'ünde Lenin'in "ya mahvolma, ya da ileri ülkelere ekonomik olarak yetişme ve geçme" şeklinde formüle ettiği teorik hedefin hayata geçirildiği ve Sovyetler Birliği'nde her türden gerici ve engeller karşısında mücadele ederek sosyalizmin kuruluşunun gerçekleştirildiği dönem ve o dönemin öncüleridir.

1974 sonrasında, devrimci hareket, 12 Mart yenilgisinin açtığı yaraları sarıp, yeniden toparlanmaya başlarken, belirleyici rolü yeni yerleşen devrimci gençlik kuşağı oynamıştır. Gençliğin, taşıdığı tarihsel devrimci özelliklerle birlikte, örgütsel yapılanmalarda belirleyici olması sonucunda, örgütler düşüncenin değil, eylemin belirlediği yapılar olarak ortaya çıkmışlardır. Birkaç yüz sayfayı geçmeyen bildirgeler, gençlik eylemciliğinin bir fonksiyonu olarak beliren bu örgütlerin bilimsel gerekçesi ve örtüsü olmuştur. Yapısal özellikleri nedeniyle, günlük politika üretmek ayakta kalan ve genişleyen gençlik devrimciliğindeki bu teorik sığıhtan yararlanan Birikim ve benzeri dergiler, ülkemizdeki tarihsel dinamikler üzerine açılan ve 12 Mart öncesinin tozu dumani içinde devrimci ortamda derinlemesine inceleme olanağı bulunmayan teorik tartışmalarda, o gün desteklemeye ve savunmaya cesaret edemedikleri tarih tezlerini devrimci ortama sızdırmaya başladılar. 12 Mart öncesinde İdris Küçükömer, Ali Gevgüçlü gibilerinin savundukları bu tez, özellikle 12 Eylül ile birlikte, Yeni Gündem başyazarı ve çevresinde toplananlar tarafından sol içinde çeşitli yayın organları kanalıyla yaygınlaştırılmaktadır.

Sarp KURAY

la yaygınlaştırılmaktadır.

Toplumsal muhalefetin devlet terörü ile susturulduğu, işkencenin bugüne dek görülmemiş boyutlara vardığı ve işkencehanelerde yüzlerce devrimcinin, yurtseverin öldürüldüğü, demokrat basına koyu bir sansür uygulandığı ülkenin en karanlık döneminde sol adına yayın yapma olanağı elde eden Yeni Gündem dergisinin sahibi ve başyazarı Murat Belge "sivil toplum" kavramını şöyle formüle ediyor:

"Bu kavramla anlatılmak istenen somut gerçeklik, Batı toplumlarının tarihi gelişme çizgilerinin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak, bugün Batı'nın çeşitli endüstrileşmiş toplumlarında gözlemlenen demokratik yapıyı, devletin kurumlarının dışında, toplumun kendi kendini yönlendirme geleneğini anlatmaktadır."

"Cumhuriyetin özellikle belirli yasal düzenlemeleri Türkiye'de bir "sivil toplum" kurulumu için gerekli ortamın temellerini atmaktadır. Bunların arasında ilk başta sayılabilecekler Medeni Kanun ile Ceza Kanunu'dur. (Anayasa'dan sonra)"

"Daha sonra, çok partili politik düzene geçilmesiyle birlikte politik partilerin ortaya çıkması, daha yakın dönemlerde çeşitli meslek kuruluşlarının, sendikaların, demeklerin oluşması, gene "sivil toplum" yapısı içinde görülen kurumların benzerlerini Türkiye'de de yaratmıştır. Bütün bunlara rağmen, Türkiye'de, Batı Avrupa'da görülen "sivil toplum" aşamasının gerçekleşmiş olduğunu söylemek güçtür.

Bu durum belki şöyle açıklanabilir. Türkiye'nin, Osmanlı Devletinde başlayan ve daha çok Batılılaşma yönünde ilerleyen değişme sürecinde, itici güç her zaman devlet elindeydi. Devletin toplumu - Batı yönünde - değiştirme çabasında başlıca aracı ise, "hukuk" kurumu yani çıkarılacak çeşitli yasalar.

"Batı'da "sivil toplum" devlet düzenlemesi ile, karşıtı olarak kullanılan deyimde de yer verilecek olursa, "politik toplum"un müdahalesi ile kurulmuş, tersine bu yapıya karşı direnerek ve kendi özerkliğini kabul ettiren bir gerçeklik haline gelebilmiştir."

"Böylece yasalar ve genel olarak hukuk, yeni Türkiye'de yetişen aydınların bilinçliliklerinde önemli ve hatta belirleyici bir yer almıştır. Bunun sonucunda, kaçınılmaz olarak, "sivil toplum"dan çok "bürokratik toplum" denilebilecek bir yeni modele varılmıştır. (Murat Belge, "Sivil Toplum ve Türkiye", Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, cilt 7, s. 1920)

Bu uzun alıntıyı yapmamızın nedeni, bu

Sosyalist

AYLIK SİYASİ GAZETE

Genel Yayın Yönetmeni
GÜRBÜZ GÜNEŞYazı İşleri Müdürü
Pikaj - Montaj
MAHMUT GÖKGÖZDizgi
AYŞE ALTANÇeviriler
SOSYALİST Çeviri BürosuYazışma Adresi:
113 Rue de Flandre, 75 019 Paris/FRANSA

MERHABA 1 MAYIS

21. sayfadan devam

ni rahatlıkla kurabiliriz. Yine ancak bunu, hristiyan veya başka inanç sahibi yurttaşlarımıza da, aynı istekle ve eşitlik duygusuyla yaparız.

Dostlarımız,

Her beraberlik bir reddi içeriyor. Her ortaklık bir dışlamayı anlatıyor. Her toplama aynı zamanda bir çıkarmadır. Şimdi bu ortaklık tartışmasından çıkardıklarımızı özetliyorum. Türkiye'nin gelecekteki siyasal haritasını Batı'da değil, Doğu'da anıyoruz. Ortak Pazar ile ortaklık yerine, komşularımızla ortaklık öneriyorum.

Önerim son derece açıktır: Suriye'den başlayan, Irak, İran ve Afganistan'ı içine alan Doğu Ortak Topluluğunu düşünmek zorundayız. Bu topluluk içinde özgür Filistin'e muhtlak yer olmalıdır. Ayrıca Helenler'in Türkiye'ye Ortak Pazar kapsamında tutmayı amaçlayan çabalarına hayıflanmak yerine, Helenler'i de Doğu Ortak Topluluğu içinde görmeliyiz. Yanlışlıkla Yunan olarak adlandırdığımız Helenler'e kuru bir dostluk değil ortaklık önermemiz gerektiğine inanıyorum. Helenler ile geçmişimizde çok büyük ortaklıklar var; geleceğimiz de ortak olmalıdır.

Konuşmamı sürdürüyorum. İnanın nitelikleri üzerinde durmak istiyorum.

Sadakat, cömertlik, yüreklilik, topluma hizmet isteği; eğer bütün bunlar insanı insan yapan nitelikler değilse, başka ne var? Başkaca bir de ortaklık duygusunu eklemek gerektiğini duyuyorum. İkel insanda var olan ortaklık güdüsü kapitalizmle birlikte ortadan kaybolmaya yüz tuttu ancak, gelecekte insanı belirleyecek en net duygulardan birisi olarak karşımıza çıkıyor.

Üstelik Türkiye'nin zengin somutunda paradoksal olarak çıkıyor; acılı ve şaşırtıcı bir biçimde gelişiyor. Uzun baskı döneminin kültürel hapishane uygulamaları, en çok, toplumdaki ortaklık ülküsünü bastırmak için gerekli görülüyor. Ancak ne büyük ve şaşırtıcı paradokstur; hapishane insanları, çoğu gençliklerinde, kültürel olarak komün deneyiminden geçiyorlar, ortak yaşamayı öğreniyorlar, ortaklık güdüsü ve duygusu, kişiliklerinin belirleyici çizgilerinden birisi olmak üzere, zorla kalmıyor.

Hapishanede komün yaşamı, büyük bir olumsuzluğun, büyük bir olumsuzluk doğurması olarak algılanıyor. Bunu, fabrikalardaki ortak emek süreci ile birlikte, geleceğin kuruluş zorluklarını azaltıcı bir birikim olarak görüyorum. Geleceğimizin ortak olduğuna inanıyorum.

Ancak, bir de, geçmişinde ortaklık olmayanların geleceğinde ortaklık olmayacağına inanıyorum.

Bu nedenle, sizleri, bugünde bu beyinlerin özgürleştiği, hülyaların büyüdüğü, ufukların genişlediği böyle bir günde, önce geçmişimizde ortaklığa çağınıyorum. Önce ölümlerimizde ortaklığa çağınıyorum.

Çağınıyorum: Eskilerden Mustafa Suphi bizim ölümlüzdür. Yarınlardan Mahir Çayan da bizim ölümlüzdür. Şefik Hüsnü bizim ölümlüzdür. Doktor Hikmet Kıvılcımlı bizim ölümlüzdür.

Yol tartışması canlılar içindir; ölümlerimizi sahiplenirken yalnızca ülkülerine ve yüreklerine bakmamızı öneriyorum. Ülküleri ortak ve yürekleri bizim olan ölümlerimizi, paylaşmaya ve paylaşmama, kimsenin niyet ve cüret etmemesini diliyorum. Ölümlerimizde özel mülkiyet eğilimleriyle sonuna kadar mücadele edeceğimizi açıklama gereğini duyuyorum.

Onlar; bir bayram gününde mezarlarından sessizce kalkıp şenliğimize katılacaklar; yalnızca yüzleri biraz solgun, buna inanıyorum. Bunun için sürdürüyorum. Nazım Hikmet bizim ölümlüzdür. Deniz, Yusuf, Hüseyin de bizdir. Necdet de bizdir, Mustafa da bizdir, dirençli genç Erdal da bizdir. Hepsi bizdir.

Bütün hapishaneler bizimdir. Bizimki bir büyük zenginliktir. Bizimki büyük bir zenginliktir. Gelecek bizimdir. Coşku ve akılcı gelecek hem bizdir, hem de isteyebileceğimiz ölçüde yakındır. Geleceğimiz üzerimize geliyor; geleceğimizin gelişini görüyoruz.

Başka işaret gerek var mı? Ölümlerimizin zenginliğini, hapishanelerimizin artan sayısı ile uygulaması ve hatta ortadan kaldırılması için uğraştıklarını, 12 Mart döneminde yapılan değişikliklerin toplumun gelişmesini, demokratikleşme eğilimini önleyemediğini gözlemeleri üzerine Tekelci Burjuvazinin stratejik bir tercih yaptığını, bu tercihin tamamen demokrasi dışı bir tercih olduğunu, halktan yana tek bir sesin çıkmadığı, demokratik hak ve özgürlüklerin olmayacağı bir baskı ve terör rejimine yönelildiğini, bunun için tam bir savaşı verdiğini, Milliyetçi Cephe, 1. ve 2. MC dönemi, yani MC dönemi, Kahramanmaraş katliamı, 24 Ocak kararlarının, Nevşehir, Çorum ve Fatsa olaylarının, Cumhurbaşkanını seçtirmememizin bu stratejinin ürünü olduğunu, 1961 Anayasasının ortadan kaldırılmasını böylece sağlandığını söylemişlerdir.

Bu açıklamalar karşısında müvekkillerimizin 1961 Anayasasının kaldırılması, değiştirilmesi, bu anayasanın öngördüğü kurullara karşı mücadele edilmesini önermeleri ve bu uğurda mücadele etmeleri, anayasayı değiştirmekle kastı tasdikları, iddia edilemez. Böyle bir iddia gerçeği yanıtamaz.

Yeni den bir yürüyüşün başındayız. Umutluyuz. Umudumuz, damarlarımızdaki kanımızdır. Kanımızı kurutamyorlar. Bizleri, Sizleri bir süre, suyun dibine itiyorlar; suyun dibine itilmiş ağaç gövdeleri türünden, bir süre sonra ileriye fırlıyorlar. Büyük yürüyüşe devam etmek üzere elele tutuşuyoruz.

Ne mutlu Büyük Yürüyüş için elele tutuşanlara!
Ne mutlu Sizlere!
Ne mutlu, bugün aramızda olmayan, ancak yürekleri bizimle olanlara!
Ne mutlu, yürekleri bir büyük mutlu çarpanlara!

DEVİRİMCİ YOL: PARTİ VE HUKUK(*)

31. sayfadan devam

bu gerçek daha bir açık şekilde ortaya çıkacaktır.

Yine müvekkillerimiz sorgulandı: Türkiye'de 12 Eylül'e kadar yaşanmış siyasal gelişmeleri, demokrasi mücadelesi ekseninde değerlendirmek gerektiğinde bir Anayasa ve Anayasal düzen kavramını sürdürdüğünü, 1961 Anayasası üzerindeki mücadelenin Anayasayı savunan ve karşı çıkan politikaların çatışması olarak ele alınması mümkün ve doğru olduğunu, bu çatışmanın değişik biçimler olarak 1961 yılından beri süregeldiğini, ilerici, devrimci ve demokratların, yani faşizme karşı olanların 1961 Anayasasından yana tavır aldıklarını;

1961 Anayasasının burjuva demokrasisi öngördüğünü, hak ve özgürlüklerin içeriksiz kalmaması için önlemler aldığı, toplumun ilerlemesini, demokratikleşmesini isteyen kitlelerin kendi sorunları hakkında söz söylemelerini, kararlar almalarını hak aramalarını öngören bir içeriğe sahip bulunduğunu, bunun da toplumun ilerlemesinde ilerici bir işlev olduğunu;

İlerici, devrimci ve demokratların çabaları, kitlelerin bilinçlenmesi, Anayasadaki hak ve özgürlüklerin içerik kazanması istek ve uğraşlarla demokratikleşme birikimi bir yanda çoğalıp kökleşirken, diğer yandan hakim sınıfların toplumun gelişmesine paralel oluşan sosyal dengeleri 1961 Anayasasının öngördüğünden daha gerici sosyal dengelere zorlayarak çatışmanın kaynağını yaratıldığını;

Hakim sınıfların ve müttetiklerinin 1961 Anayasasını içlerine sindiremediklerini, bu nedenle uygulaması ve hatta ortadan kaldırılması için uğraştıklarını, 12 Mart döneminde yapılan değişikliklerin toplumun gelişmesini, demokratikleşme eğilimini önleyemediğini gözlemeleri üzerine Tekelci Burjuvazinin stratejik bir tercih yaptığını, bu tercihin tamamen demokrasi dışı bir tercih olduğunu, halktan yana tek bir sesin çıkmadığı, demokratik hak ve özgürlüklerin olmayacağı bir baskı ve terör rejimine yönelildiğini, bunun için tam bir savaşı verdiğini, Milliyetçi Cephe, 1. ve 2. MC dönemi, yani MC dönemi, Kahramanmaraş katliamı, 24 Ocak kararlarının, Nevşehir, Çorum ve Fatsa olaylarının, Cumhurbaşkanını seçtirmememizin bu stratejinin ürünü olduğunu, 1961 Anayasasının ortadan kaldırılmasını böylece sağlandığını söylemişlerdir.

Bu açıklamalar karşısında müvekkillerimizin 1961 Anayasasının kaldırılması, değiştirilmesi, bu anayasanın öngördüğü kurullara karşı mücadele edilmesini önermeleri ve bu uğurda mücadele etmeleri, anayasayı değiştirmekle kastı tasdikları, iddia edilemez. Böyle bir iddia gerçeği yanıtamaz.

Yeni den bir yürüyüşün başındayız. Umutluyuz. Umudumuz, damarlarımızdaki kanımızdır. Kanımızı kurutamyorlar. Bizleri, Sizleri bir süre, suyun dibine itiyorlar; suyun dibine itilmiş ağaç gövdeleri türünden, bir süre sonra ileriye fırlıyorlar. Büyük yürüyüşe devam etmek üzere elele tutuşuyoruz.

mez. Böyle bir iddia gerçeği yanıtamaz.

Yani müvekkiller bir örgüt kurmadıkları gibi, 1961 Anayasasına ve bu anayasanın öngördüğü kurullara karşı da mücadele etmemişler ve bunu önermemişlerdir. Tersine bu anayasanın tüm kural ve kurullarıyla işlemlerini istemişlerdir. Çünkü bu anayasanın gereği gibi uygulanması durumunda, Türkiye'de Demokratik Devrimin tamamlanmasını mümkün olabileceğini ileri sürmüşlerdir.

Müvekkiller hakkındaki kişisel suçlamaların büyükçe bir bölümü bitmiştir. Müvekkillere yönelik azmettirme suçlarının ne kadar tutarsız olduğu, hukukta genel azmettirme diye kavramın olmayacağı, her suçun tek tek ele alınması gerektiği, suçun şahsılığı ilkesi düşünüldüğünde, müvekkillere yönelik kişisel suçlamaların dayanaksızlığı ortaya çıkmaktadır.

Mücadele ve çabalar faşizmin iktidarı ele geçirme stratejisine karşı direnme boyutunda kalmıştır. Ancak ne hazine ki iktidarı ele geçirmek için mücadele eden bu faşist çeteler Askeri Yargıtay Kararlarında Cürüm İşlemek İçin Kurulan Cemiyetler olarak değerlendirilmiş ve TCK'nun 313. maddesi uyarınca cezalandırılmaları yoluna gidilmiştir. Bu çetelere karşı mücadele eden müvekkillerin durumu ise, 146. maddede kapsamı içinde değerlendirilmiştir. Bizce hukuki yaklaşımın bunun tersi olması gerektirdi.

Müvekkillerimizin örgüt kurmadıkları, bir parti yaratmadıkları, 1961 Anayasasını değiştirmek ve bunun oluşturduğu anayasal düzeni ortadan kaldırmak gibi bir kastlarının bulunmadığı, kaldı ki böyle bir kastın gerçekleşmesi için ön koşul olan elverişli vasıtanın yani devrimci bir partinin olmadığı gözönüne alındığında, TCK'nun 146. maddesindeki suçun unsurlarının davamız açısından oluşmadığı açıkça anlaşılacaktır.

Yalnız KÜÇÜK'ün Notu :

(*) O. Müftüoğlu, A. Alfatlı, A. Başpınar, M.A. Dirik, M. Pekdemir, M.A. Yılmaz, N. Mitap, için hukukçuların İbrahim Tezan, Zeki Tavşancıl, Şükrü Günel, Turan Tanyer, Mehdi Bektaş, Ahmet Atak, Raif Çakır tarafından, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Bir Numaralı Askeri Mahkemesi'ne verilen bu dilekçe, bir tahliye isteminin yanında Devrimci Yol hareketini, karşılaştığı sorunlarla birlikte, anlatmaya çalışıyor.

Önemli buluyorum. Hukukçuların izniyle yayınlıyorum.

Çünkü devrimciliğe biraz bulmuş herkes, sözkonusu ortamın devrimciliğe yabancı olduğunu bilir. Bu ortam içinde devrimcilik girmemiş midir? Kuskusuz girmiştir, toplumun her sınıf ve tabakasına şu ya da bu oranda yansdığı, etkilediği gibi... Mehmet Eroğlu bunu kendi ODTÜ deneyiyle, başkası başka yerde yaşamıştır.

Yazar, "ben bu ortam içinden bir devrimci tip seçmekte de özgürüm" diyebilir, ama o zaman da seçtiği tipi önder bir kadro gibi sunması yanlış olur. Çünkü çizilen tip bu özelliğe sahip değildir.

Böylesine yalnız, içine kapalı, kişisel problemi bir geniş kitlelere nasıl etkiler, devrimci kadrolara nasıl önderlik eder?

Bu bakışım altında yatan gerçek, devrimciliğe objektif ölçülerle değil, kafalarda yaratılan imajlarla sınırlanmıştır.

Eroğlu Bülent Ecevit'in, Süleyman Demirel'in romanını yazmaya kalksa, onları aynı ölçülerle mi değerlendirecektir?

Siyaset toplumdaki sınıflar mücadelesinin ürünüdür ve siyasi hareketlerde öne geçebilmek, toplumun diğer düzeylerindeki etkinliklerden çok daha fazla insani özellikler gerektirir. Hele devrimcilik gibi maddi çıkar sağlamaktan çok uzak, olağanüstü fedakarlık gerektiren (bu işi ekme kapısı yapanları bir kenara ayırarak olursak) siyasi bir çizgiyi benimseyen insanlar, bir takım liderlerin, ya da isimlerin, imajların peşine boşu boşuna takılmazlar. Zaten objektiflik, bu sürükleyiciliği bir değer olarak kabul edip yapılacak eleştiriyi bu zeminin üzerine inşa etmektir.

Eroğlu'nun böyle bir ayınma sınırlanmasına ve "insanlık ölçüleri" vb. türünden uyanıklıklarla değişik insan kategorileri arasındaki yaklaşım uçurumlarını yokmuş gibi gösterme çabalarını girmesine gerek yok. Kendisi 12 Mart'ta güzel güzel tahsilini tamamlarken Kızıldere'de kahpe pusulanın, ıssız şafaklarda idam sehpalarının, işkencelerin, yıllar süren hücre hapislerinin, zindanların üzerine korkusuzca YÜRÜYENLERLE arasında bir fark olacak doğal olarak...

Mehmet Eroğlu, küçük-burjuva ortamın devrimciliğe bakışını bize objektif gerçeklik olarak yutturamaz:

"Sorun neydi biliyor musunuz? Onu hep kendi değer ölçülerimizle tartmaya kalktık. O bizim gündelik yaşamımıza sığmazdı, sığmadı da." (s.8)

Bu çerçeve geliştirilmediği zaman, gerçeklik sınırları içinde kalır ve yukarıda söylediklerimizi de doğrular. Ancak sözkonusu "gündelik yaşantı" toplumun gündelik yaşantısı olarak sunulduğunda, gençlik gerçekliği toplum dışı bir mahluk gibi gösterilmiş olur ki, bu da 12 Eylül faşizminin ideolojisidir.

Asıl toplum dışı olanlar, dünyayı kendi dar çevreleriyle sınırlı görüp, kendi değer yoksunlukları-

nı "modernlik" diye yutturmaya çalışsan, rüzgar kimden yana eserse o yana dönmeyi en büyük erdem sayan, asosyalliklerini halk yığınlarını küçük görmekle örtüp halkın kurtuluşu adına yapılan fedakarlıkları kendileri bencil kâhpların içine sığdıramayınca devrimcilikten nefret eden küçük burjuvalar, kapıkulları sürüsüdür.

Mehmet Eroğlu epey iyi tanıyor gözüktüğü bu çevrenin sorunlarını kendine konu edinse daha zararsız bir çizgi izlemiş olur kanısındayız.

Eğer yalnızlıktan murad edilen soyut düzeyde bir anlatımla, işçi sınıfı ile buluşamamaksa, herhalde bunun hesaplaşması Eroğlu'nun koyduğu ölçülerden farklı boyutta yapılacak, insanlıkla devrimcilik (ya da kendi deyimiyle "kurtarıcılık") iki ayrı kutupmuş gibi karşı karşıya getirilmeyecektir.

İçinde yaşadığımız 20. yüzyıldan en büyük insani görev, bir avuç parababasının yararına milyonları ezilmesini, sömürülmesini, kullandırılmasını meşrulaştıran bu düzene karşı savaştır.

Biz Biliriz Gelecek olanın Geçmişten ışık olduğunu. Ve kucaklamaktayız Gömerek çimizze acılarımızı Gelmekte olanın halaylı olduğunu.

MAHMUT GÖKGÖZ

Eğer ülkemizde bu savaşa kendi tarihsel özellikleriyle fütursuzca dalan sosyal ve tarihsel güçler varsa, insanlık görevi: onlara en azından karalama yöneltmeden bakmayı gerektirir. Çünkü bu ileri atılış toplumsal bir olumluluktur. Avukat Cengiz: "Kurtarıcılık sizin neslin içgüdüsi" diyor.

Mehmet Eroğlu, 30 Mart 1986 tarihli Nokta dergisinde yayınlanan bir söyleşide, "kurtarıcılık" konusundaki yaklaşımını şöyle özetliyor:

"Kurtarıcılığın hep, insanlığın en şövalyesi ve bu nedenle de en çok yüceltilmesi gereken davranış biçimlerinden birisi olduğuna inanmışımdır. Ancak "kurtarıcılığın" politik boyutu konusunda gözardı edilmemesi gereken, edildiğinde trajik sonuçlar doğuran bir gerçek var: Talep ve uygunluk. Yani önce ortada kurtarılmayı talep edenler olmalı, sonra kurtarıcılığa soyunanlar bu görev için uygun olup olmadıklarını irdelemelidir.

Politik bir süreçte kimse kendine ismarlanmayan, daha çok kendi subjektif durumundan kaynaklanan bir kurtarıcılığa soyunmamalı."

"Kurtarıcılık" bizde ve genelde Orta-Doğu toplumlarında bir neslin değil, 7000 yıldır medeniyetler her sıkıştığında düğümü çözen kandaş toplum nitelikli sayısız neslin "içgüdüsidir". Kal di ki, bu çerçeve daha da geniş-

letilip, sosyal devrimi başaracak sınıfsal kurguların henüz tam yerleşmediği tüm Antika Tarih'e ya yitilmiştir. Birkaç örnekle bu sınırları çizebiliriz:

"Roma devleti, varolma hakkını, içeride düzenin korunması, dışarıda da Barbarlara karşı (yurttaşları - ç.) koruma üzerine dayandırılıyordu. Ama, onun düzeni, en kötü düzensizlikten de daha kötüydü, ve kendilerine karşı yurttaşları korumak iddiasında bulunduğu Barbarlar, yurttaşlar tarafından kurtarıcı olarak bekleniyorlardı." (a.b.ç.) (F. Engels, Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni, çeviren: Kenan Somer, 5. baskı, s.208.)

"Taze (sosyal sınıflar savaşı ile yıpranmamış) Türk insan güçleri, yalnız Ordu oluşları ile yenemediler. Önderinde, öteden beri yenik ve yıpranmış bir Antika Medeniyetler gövdesi yatıyordu. Hristiyan olsun, Müslüman olsun, Anadolu'daki bütün Medeniyet gövdeleri, sanki kendilerini temizleyecek olan Göçebe-leri her davranışları ile çağırıyorlardı. (abç) (Dr. H. Kıvılcımlı, Osmanlı Tarihinin Maddesi, cilt I, s.193.)

"Göçebe Barbarların yitirdiği Antika-Bezirgan medeniyetler üzerine kurulan Osmanlılıkta, mülkiyeti bütün Müslümanlara, tasarrufu da üzerinde çalışan ve yaşayan üretmen köylülüğe ait olan toprakları yöneten Dirlükçiler (Sipahiler) Memleket yönetimini "Devlet Sınıfları" olarak yüzlerce yıl ellerinde tuttular. Kendilerini Devletin ve Memleketin koruyucusu olarak gördüklerinden sistemin sıkıştığı momentlerde hep kurtarıcı rolü üstlendiler. (abç)"

(...) "Abdülhamit istibdadına karşı ilk baş kaldırdığı Askeri Tıbbiyelerde teşkilatlayanlar, 1908'de Makedonya dağlarına çıkıp Hürriyeti ilan eden Resneli Niyazi'ler hep gençliğimizdi. İngiliz emperyalistleri İstanbul limanına demir atınca meydanları doldurup, Anti-Emperyalist mitingler düzenleyen, sonra Anadolu'ya geçerek Kurtuluş Savaşı'nın ilk ateşlerini yakanlar yine onlar oldu. Aynı gençlik 10 yıllık DP zulmüne karşı ayaklanarak, üniversitelerde direnişlere girmiş, şehitler vermiş ve sonra bir gecede, en güçlü gibi görüldüğü bir zamanda iktidarı alaşağı etmişti. 27 Mayıs'tan sonra, gerek ABD emperyalizmine, gerekse onun güdümündeki yerli gerici, sömürgeciğe karşı önde dövişen aynı gençlikti." (Sarp Kuray, 12 Eylül Nedir?, Günümüzde "kurtarılmayı talep edenler" var mıdır, yok mudur meselesine gelince:

Emperyalizm çağında, Orta-Doğu gibi binbir türlü çelişki içindeki bir yangın alanının göbeğinde, finans-kapital ve tefeci-bezirgan tahakkümündeki bir ülkede kurtarılmayı bekleyen insanlar görmek için öyle Marksizm, sınıf tahlilleri, vb. türü şeyler bilmeye gerek yok sayım Eroğlu, kütiphanenin penceresini açıp biraz dışarı bakın yeter. Yığınların taleplerini örgütleye-

cek olanlar, yani "kurtarıcılığa soyunanlar" kendilerinin bu işe uygun olup olmadıklarına bakmalı diyorsunuz.

İnsaf buyurun sayın Eroğlu: Bir tarafa bir felsefe öğretmeni (Avukat Cengiz), öbür tarafa 18 yaşında bir öğrenci (Korkut Laçın) koyacaksınız. Bu öğrenci kendi gerçekliğine göre bir "kurtarıcılık" eylemi içine girecek ve düşüncelerini ödev olarak yazıp verdiği öğretmeniyle yıllar sonra karşılaştığında öğretmen onu suçlu çıkaracak: kurtarıcılık insani ölçülerin dışına çıkmaktır, istekleri düşlerden ayırmak gerekir, vb.!!

Siz, kendi tarihsel özelliğiyle en insani ödev için kanını, canını ortaya koyanlarla uğraşacağımıza eviyile işi arasında "insan olmayı" (!) seçmiş, kendi köşesinde en rezil çarkları kabullenerek yaşamayı erdem saymış felsefe öğretmenlerine saldırsanız!

Ama yapamazsınız. Çünkü siz de 12 Eylül ideolojisini yaymayı gönüllü olarak üstlenmiş "felsefe öğretmenleri"nden birisiniz.

"İstekleri düşlerden ayırma" konusuna gelince, sizi "alışmak boyun eğmenin en onurlu biçimidir" türünden avunmalarınızla başbaşa bırakıp olmazı olur kurtarıcılık devrimci ile üstünüze noktayı koyalım:

Amerikalı gazeteci Jeoffrey Elliot'un "Don Kişot'tan söz ettiniz. Don Kişot'un kişiliğinde kendinizle özdeşleştirdiğiniz özel bir yan var mı?" sorusunu Fidel Castro şöyle yanıtlar: "Don Kişot'a en çok benzetelebilecek kişi santayorum bir devrimcidir; aynı adalet özlemi, o göçebe şövalye ruhu, her yerde ki haksızlıkları düzeltme tutkusunu, devlere karşı savaşıma iradesi devrimcilerde de vardır.

Cervantes'in Don Kişot'u şövalye romanlarını güllüncleştirmek için yazdığı söylenir. Bunu çok dahiyane bir biçimde gerçekleştirdiği ya da iyi bir gerçekçilik olarak kullandığı doğrudur. Ama bence, asıl söz konusu ettiği, idealizm ve insanların düşlerine yönelik yüce bir coşkidur. Olayın merkezinde iki kişi var: ayakları yere basan, bütün sorunları görüp öğütler veren, temkinlilik örneği günlük hiçbir ayrıntıyı unutmayan Sancho ve aklı savunulacak asıl bir davayla dolu olan diğer.

Bir devrimci kendini Don Kişot'la özdeşleştirebilir, niye olmasın? Devrimciler sık sık Don Kişot denmez mi? Don Kişot'un ve devrimcilerin çığlıkları birbirine benzer. Ruhları birbirine benzer. Bir devrimci için, Don Kişot'la kıyaslanmak onur vericidir. Ben Don Kişot'u çok severim. Eğer bugün yaşasaydı, kuzeyimizdeki devle savaşma konusunda en ufak tereddüt göstermezdi, eminim."

(*1)

"Gri gözülü piç, o kız kuyuya atla dese atlayacak mısın?" Ya-nağım dağılmış gibi yanyor. Müdür neden tokat attı? Belki de "evet" dediğim için. Direnmek, karşı koymak: o gün, o tokatla öğretildi bana." (s.64)

çevrelerin yeni yorumlarla nasıl bazı kavramların içerikli boşaltıp, Türkiye'de devrimci potansiyel taşıyabilecek her alana saldıran malzemesi haline getirdiklerini belgelemektedir.

Yukarıdaki ahntı, söz konusu doğrudan saldırıları içermemekle birlikte, onlara temel zemin oluşturan çarpıtmaları bağrında taşınması anlamında önemlidir. Şöyle ki:

A) Devlet, sivil toplum, hukuk gibi kavramlar sınıfsal içerikten tamamen soyutlanmaktadır.

Batı'da devlete karşı direnen "sivil toplum" kimdir? Hangi devlete karşı direnmiştir? Eğer söz konusu edilen feodal devlete ve Kiliseye karşı savaş açıp, yoksul yığınları da peşine takarak iktidarı ele geçiren Burjuvazi ise, ilerici dönemini tamamladık tan sonra ne yapmıştır? Yok, işçi sınıfının burjuvazi devrimini daha ileri götürme anlamındaki müdahalesi kastediliyorsa, işçi sınıfı kendi "özerkliği" nasıl kabul ettirmiştir? Bugün hangi politik karar mekanizmalarında, nasıl temsil edilmektedir?

Burjuvazi devrimini en ileri götürmüş Fransa'da, bütün bir "sivil toplum" ülkenin iki emperyalist paylaşım savaşına sokulmasına, "sosyalizan" hükümetlerin Franko'ya yardım etmesine, Nazi ordularının ellerini kollarını sallaya sallaya Mareşal Petain ve Leon Blum hükümetinin davetiyle birkaç günde Paris'e kadar gelebilmelerine, Fas'taki emperyalist işgale, devletin acağıtan silah kaçakçılığı yapmasına, tüm dünyayı tehdit eden nükleer silahlara engel olabilmemiş midir?

Bu sorular her Avrupa ülkesi için çeşitlendirilebilir. Söz konusu edilen, işçi sınıfının haklarının elinden kolay alınamayacağıysa, onun da altında "özerklik sağlama", "politik topluma direnme" türünden soyut laflar değil, burjuvaziye daha sonra da finans kapital tahakkümüne karşı verilmiş kanlı savaşı okulunda, Robespierre'lerin, Paris komünarlarının, kahpece kurulan Jean Jaures'lerin, Henri Barbusse'lerin öncülük yaptığı mücadele kanlarıyla kazanılmıştır.

Kaldı ki bugün "sivil toplum"cuların yüceltiği Batı demokrasilerinin yetiştirdiği ender devrimci aydın Henri Barbusse, kendi demokrasileriyle sosyalist demokrasiyi şöyle kıyaslamaktadır:

"1917'den beri tarihçe ne olup bitti? Ekim insanları bir sosyalist devlet meydana getirdi. Bu devlet, ötekiler gibi, çeşitli milliyetlerden birleşik, gerçek bir yeryüzü kıtasıdır. Bolşevikler, sosyalistler birliği içinde gerçek enternasyonal düzenli kanuna dayanan bir milletler rejimi kurdular. Bu rejim sosyalizm yollarında yürüyerek milli çelişki ve anlaşmazlıkları nihai barış ve barış içinde bir arada yaşamaya götürdü. Eğer bu rejim tüm dünyaya yayılmış olsaydı, ne bizim için ne başkası için ortada savaş, faşizm ve gerici yirtiricilik sorunu kalmazdı. Şu halde bizim idealimiz bu hedef olmalıdır. Çünkü kamu özgürlüğünün saldırganı uğraması, yoksulluk, savaş gibi bizi kemiren ve tehdit eden uğursuzlukları ta kökünden söküp atacak tek şey sosyalizmdir." (Henri Barbusse, aktaran Dr. Hikmet Kıvılcımlı, "Devrimci Aydın Nedir?" kitabında.)

B) Gelelim Türkiye'deki gelişime. Yukarıdaki ahntıda da görüldüğü gibi, bu çevrelerin değerlendirmelerine göre "itici güç her zaman devlet elinde imiş". Tarih konuşulacaksa somut konuşulur. Yakın tarihimizden birkaç maddeye kısaca bakalım:

1908: Makedonya'da dağa çıkan Resneli Niyazi, Eyüp Sabri ve arkadaşları, derebeği devlete karşı baş kaldırmamışlar mıdır?

1960: "9 subay hareketi" ile başlayıp 27 Mayıs'ta iktidarı ele geçirmesiyle noktalanmış genç subay hareketi devrin Devlet başkanını, Başbakanını, hükümet üyelerini, DP'li milletvekillerini, skryönetim ve polis yetkililerini, yani devletin en önemli kurumlarında görev alan kişileri Yassıada kayalığına kapatmamış mıdır?

1963: 21 Mayısçılar, Albay Talat Aydemir, Binbaşı Fethi Gürcan ve arkadaşları genç subay ve Harbiyeliler Devletin güvenlik güçleri ile çatışıp sonunda da idam edilmemişler midir?

Bu noktalara şöyle bir itiraz gelebilir: Bu eylemciler "Devleti kurtarma" mantığıyla hareket etmişlerdir. Bu doğrudur. Ancak unutmayalım ki şu mantıksal çözümü de beraberinde getirir: Murat Belge'nin ahntı yaptığımız yazısı içinde "sivil toplum"a yönelik düzenlemeler olarak saptadığı tüm yasa ve kuramlar (Medeni Kanun, demeklerin, sendikaların kuruluşu, işçi sınıfına grev hakkı tanıyan ve TIP'in kurulmasına kadar olarak sağlanan fikir özgürlüğü, vb...) hep egemen sınıf iktidarına karşı ("politik toplum") bu "devletçi seçkinlerin" genellikle "tepeden inme" silahlı aksiyonları sonucunda gerçekleşmiştir. O halde Resneli Niyazi, Eyüp Sabri, 27 Mayısçılar...vb. eylemcilerin "sivil toplum" yaratıcıları, öncülleri olmaları gerekmez mi?

Ama siz "sivil toplumculuğun" cilvesine bakın ki, bu tarihsel devrimci eylemciler "demokrasiye sekteye uğratmış" insanlar, "tepeden inme"ci olarak karanlık, daha ileri düzenlemeler uğruna yitirdikleri "sosyal sınıf iktidarları" demokrasi kurbanları olarak anılmaktadır.

Murat Belge ve tilmizlerinin en büyük çarpıtmayı yaptığı nokta budur: Objektif olarak varolan bir tarihsel eylemciliği çerçevesi içine oturtup değerlendirmek yerine, karalama yolunu seçmektedir. Gösterdiği alternatif nedir?

Batı'da: "Avrupa Ortaçağ'dan çıktığı zaman, şehirlerin gelişmekte olan orta sınıfı, Avrupa'nın devrimci ögesi oluşturuyordu." (F. Engels)

Bizde: "Özel sermayemiz, yahut kapitalizmimiz "Cin olmadan insan çarpmaya" kalkmış bir monstr oldu: MODERN olmadan (daha doğrusu: 19'uncu yüzyıl Batı sanayiinin prosper kalkınmasını hiçbir zaman yaratmadan) ULTRAMODERN oldu (Yani Tekelci finans kapital emrine girdi). Böylece tarihsel görev yokluğu ve millet önünde haklı çıkma yokluğu kapitalizmimizi "yüyük taşı" gibi göze batır etmiş, kendi sosyal sınıfını bile inkar edip ezen ultra modern teknelci finans kapitalistlerin sayıca ve kalitece düşüklükleri, aşağılık kompleksini andıran en ters tepkilere yöneltmiş oldu: a) Bir yandan KENDİ MİLLETİNE karşı insan hakkı tanımaz bir keskin yirticilik kazandı. b) Öte yandan millet önündeki zaafını telafi etmek için, ULUSLARARASI yabancı finans kapitale kul köle olmak zorunda kaldı.

Kapitalizmimiz genellikle DEMOKRASİ'ye özellikle VATAN ve MİLLET'e kolayca ihanet etti. Tanzimat, Birinci Meşrutiyet, İkinci Meşrutiyet, Kuvey-i Milliye hareketi ve son demokrasi denemesi (27 Mayıs) hep (halkımıza) kapitalizmin ihanetlerini ispatlamakla geçti." (Dr. Hikmet Kıvılcımlı, "Türkiye'de Kapitalizmin Gelişimi", s. 13-14)

İşte Belge ve tilmizlerinin sunduğu "demokrasi alternatifi"nin genel çizgisi budur. Sosyo-ekonomik bunalmalar, tüm toplumsal dönemeçlerde, tarihsel devrimci eylemcilik tarafından açılmış, açılan kapılardan geçen

sosyal sınıfın programı hep halka ve demokrasiye ihaneti içermiş, vurucu güç de sosyal sınıfın yöreğine oturtulmuştur.

Sivil toplumlular neyin kavgasını vermektedirler?

"Onları" açılan kapılardan hangi sınıf ve programın geçtiği değil, "Atı alan Uskudar'ı geçtikten sonra" sonuçsuz Devlet sınıfları-Egemen sınıf çekişmesi ilgilendirmektedir. Daha önce de değindiğimiz gibi, 12 Eylül, ülkemizde finans kapitalin kurguyu doğrudan belirlediği tek askeri müdahale örneğidir. Daha öncekilerin başlangıç noktalarındaki ve iç dinamiklerindeki "sınıflardan bağımsızca" öne atılma özelliğinden de yoksundur. 27 Mayıs'ın getirdiği 61 ANAYASASI ile 12 Eylül'ün getirdiği 82 ANAYASASI arasında yapılacak en küçük kıyaslama Murat Belge ve tilmizlerinin vurduğu Tarihsel devrimci eylemcilik ile gölgesinde büyük işler çevirdikleri Finans kapital güdümündeki 12 Eylül tepeden inmeciliği arasındaki farkı göze batırma-ya yeter.

1978'de yayınlamaya başladığımız "YOL" dergisinde de 12 Eylül sonrası yayına başlayan SOSYALİST gazetesinde ve diğer yayınlarımızda, genelde Orta-Doğu, özde Türkiye'nin toplumsal özelliklerini, değişim konularını, bu değişim konularındaki fonksiyonları ile birlikte üretici güçlerin durumunu ve toplumun tarihsel dinamiklerini günümüz Türkiye'si ile ilişkiler kurarak açıklamaya ve bu konulardaki tespitlerimizi sizlere aktarmaya çalıştık, çalışıyoruz. Bu incelemelerimiz, Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın uzun yıllar, büyük emekler harcayarak yarattığı TARİH TEZİ'nin ışığında yapılmıştır.

Türkiye, toplumsal özellikleri nedeniyle, geçmişine bağlarını koparamamış bir Orta-Doğu ülkesidir. Geçmiş ile bağlı olduğu bo-yutla doğulu, ondan kopabildiği ölçüde batılıdır. Ülkemizin bu gerçekliği, bir yarı- la toplumsal ve siyasal olaylarda yaşanan trajedinin nedenini, diğer yarıyla da toplumun taşıdığı dinamizmin itici gücünü oluşturmaktadır. Ülkemizin tarihsel dinamikleri üzerine açılan herhangi bir tartışma ve bu konuda yapılan herhangi bir tespit, bugünkü sosyo-ekonomik yapımla doğrudan ilintilidir. Bugün ülkemizde tarihsel ve toplumsal dinamikler üzerine açılan tartışmalar bu açıdan stratejik bir önem taşımaktadır. 12 Mart öncesinde İdris Küçükömer'in "DÜZENİN YABANCILAŞMASI - Batılılaşma" isimli kitabı ile devrimci ortamda çekişme yolları arayan tarih tezleri, 12 Eylül sonrasında Yeni Gündem ve çevresinde toplananların savunduğu "sivil toplum" tezleriyle yeniden canlandırılmaya çalışılmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğunun Kesim düzeni döneminde, kuruluş aşamasındaki üretken ve savaşı niteliğini kaybederek bozulan, esnaf- laşan ve yenilikçi eylemin karşısına engel olarak dikilen Yeniçeri ocağı ile esnaf ve ulema güçlerini temel alıp, tarihsel süreç içinde birbirine bağladıkları: Jön Türklerin Prens Sabahattin kanadı - Hürriyet ve İtilaf - (Birinci Büyük Millet Meclisinde, Müdafai Hukuk Cemiyetlerinde) İkinci Grup - Terakki-perver Frka - Serbest Frka - Demokrat Parti - Adalet Partisi - "24 Ocak"çı 12 Eylül yönetimi ve ANAP gibi kuruluşları ve bunların ardındaki sınıfsal güçleri Doğucu-İslamcı halk cephesi ilan edip, bunlar için "SOL YAN" deyimini kullanmaktadırlar. Böylelikle, iç dinamiği ile Batı'daki gelişmeye benzer bir boyutta, serbest rekabetçi dönemi yaşayıp kapitalizme geçememiş, ülkemizdeki acentacı-piç burjuvaları ve onların kırsal alanlardaki yedek gücü gerici ve asalak Tefeci-Bezirgan sermayeyi, bu sınıfların siyasal tem-

silcilerini "Demokrasi güçleri" olarak gösterip, diğer yandan kendi iç dinamiği ile harekete geçmeyen bu sınıfın gelişme yollarını "tepeden inme" aksiyonlarla açan geleneksel eylemciliği de "demokrasiye sekteye uğratan güçler olarak koymaktadırlar.

Ülkemizdeki dışa bağımlı finans kapitalin fonksiyonunun bu şekilde abartılması, Türkiye halklarına 12 Eylül süngüsüyle dayatılan 24 Ocak soygun ve yağma ekonomi politikasının "Kimlik değişimi" teorileriyle aklanması çabalarına yol açmaktadır.

Bir toplumun kimlik değiştirmesi, bu tarzda "tepeden" dayatılan politikalarla, hele hele ne bugün ne de tarihinde hiçbir zaman ilerici bir misyonu sahip olmamış asalak, piç bir sosyal sınıf eliyle değil, aşağıdan aksiyonla olur. Çağımızda bu olayı gerçekleştirebilecek tek güç işçi sınıfı ve onun öncü örgütü, tek sistem de sosyalizmdir. "Tepeden inmeciliğe" sözde düşman bu çevreler, niyetlerinden içten olsalar, söz konusu kimlik değişimini Türkiye finans kapitali kadar kancık, sinik bir sosyal sınıfın işkenceli, sıkıyönetimli, idamlı, "tepeden" dayatılmış politikalarından değil, işçi sınıfı ve ezilen yığınların mücadelesinden beklerlerdi. Ancak niyet başkadır. Onlar "kimlik değişimi" adı altında, dün siyasi baskılar altında açıkça ifade edemedikleri dejenerer özelemlerini meşrulaştırmaya çalışmaktadırlar. Onlar kimlik değiştirmemekte, gerçek kimliklerini ortaya koymaktadırlar. "Takke düşmüş, kel görünmüştür". Bu, olumlu bir gelişmedir. Sorun, ilişkileriyle, fikirleriyle, özelemleriyle dejenerer olmuş ve feskinin kendi pisliğini her yere sıçratma çabasıdır. Bu çabaların önüne set çekmek gerekir.

Bu çevrelerin başlattıkları tartışmadan devrimci ortam kesinlikle çekinmemelidir. Yarattıkları istenen tahribat, yeterli ideolojik derinlikte yanıtlar ve pratik düzeyde de bir yandan işçi sınıfının politika sahnesinde varlığını duyurması, diğer yandan da gençliğin eylemci fonksiyonunu hayata geçirmesiyle ölenecektir.

Bizim bu konuda yürüttüğümüz yayının genel hedefi budur. Tüm devrimci ortamın derinlemesine ve genişlemesine tartışmasında yarar gördüğümüz konuları burada bir kez daha ana başlıklar halinde sıralamayı uygun bulduk:

Bir: "Türkiye'de Genç Osman'dan beri, oportünistlerin "tepeden inme" diye kötülümeye yeltendikleri bir "yukarıdan" etkili ilerilik ve devrimcilik eylemcileri vardır. Onun benzerlerini Batı'da, hatta Deli Petro tipli Rusya'da görürüz. Daha çok doğuş halindeki Burjuvazinin özelemleri yönünde bir gelişim sayılabilir." (Dr. Hikmet Kıvılcımlı, "Halk Savaşının Planları", s.255)

Toplumumuzun tarihi gelişme çizgisinde, geçmiş devrimci olaylar incelendiği zaman "Devlet sınıfları" içinde, özellikle "İlmiye ve Seyfiye" ikilisinin öncülük yaptığı tarihsel devrimci aydın eylemciliği görülecektir. Bu eylemcilik "Sosyal sınıflar yönünde, neredeyse bağımsızca görüntüler alan" bir gerçekliğimizdir. Ancak, yine Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın Osmanlı Tarihinin Maddesi ile ilgili tezlerinde belirttiği gibi, "DEVLET SINIFLARININ" sözde şahbazca bağımsızlıklarını yüzeyde kaldırı. Onların girişimleri: Türkiye'nin sosyal yapısı yönünde belirleyiyordu. Türkiye ORTAÇAĞ yapısında ise Devlet sınıflarının vurucu güç olarak getirdikleri çözüm, ORTAÇAĞ VARİ oluyordu. Türkiye az

çok MODERN ekonomi ve toplum ilişkileri içine girmişse, Devlet sınıflarının vurucu güç olarak getirdikleri çözüm az çok MODERN-LESME yönüne giriyordu. Böylece SON DURUŞMADA kesin sonuç, Türkiye'nin ekonomik ve sınıfsal yapısına göre oluyordu." Ülkemizde bu tarz eylemcilik kimsenin üzerinden atılamayacağı bir gerçekliktir. Pratikte vardır.Devrimcilere düşen: o pratik olayın teorik kavranışı ve yorumu olur.

İki: Bir üst paragrafta belirtildiği gibi, ülkemizdeki geleneksel aydın eylemciliğinin getirdiği çözüme KESİN SONUÇ ekonomik ve sınıfsal yapıya göre belirlendiğinden, devrimciler çoğunlukla bu noktada teorik yanılığa düşmekte -veya yeni sosyolog taslakları bu noktayı çarpıtmakta - ve "çözüm" ile "kesin sonuç"u birbirinin içine sokup karıştırmaktadırlar. Bu karışıklık sonucunda, örneğin Tanzimat döneminin tüm yenilikçi eylemcileri İngiliz veya Fransız ajanı, bütün İttihatçılar Almanca, vb... gibi gösterilmektedir. Tabii ki son duruşmada, örneğin 1908'de özgürlük isteğiyle dağa çıkan Resneli Ni-yazi ve arkadaşlarının eyleminin açtığı yoldan nasıl Komprador Burjuvazi iktidarı ele geçirmişse, ülkemizde bu tarz eylemcilik kesin sonucu her zaman sınıfsal yapı belirlemiştir. Buna karşın, devrimcilere düşen, Resneli Ni-yazi ve arkadaşlarının "devleti kurtarmak" üzere dağa çıkışlarının ve toplum içinde bunlar gibilerinin harekete geçişlerinin altındaki yatan toplumsal yasayı ve kurguyu yakalayabilmeleri ve yorumlayabilmeleridir.

Üç: Kökleri en derin ve en geniş tarih ve toplum olanaklarına dayanan tarihsel devrimci eylemciliğinin göze batan emanları "yalnızca eskiden Seyfiye ile İlmiye, sonraları: Ordu ve Bilim diyebileceğimiz kurumlar" içinde değil,Kırsal alanlarda, işçi sınıfının mütefiki olan köylülük içinde, tüm sosyal altüstlüklerle karşın varlığını günümüze kadar sürdüren Alevi Halk Muhalefeti olarak da kendini göstermektedir.

Orijinal İslam medeniyetinin Mekke kentinden doğuşunda, yani sınıflı topluma geçişte, Kandaş anayasasının ve düzenin Kureys'li toprak ağaları ve bezirganlar tarafından kaldırılıp yerine ezen sınıfların düzeninin kurulması sonucunda Hz. Ali öncülüğünde gelişen direnişçi halk muhalefeti, Baba İshak'lar, Baba İlyas'lar, Pir Sultan'lar, Kalender Sultan'lar, Şeyh Bedrettin'lerden oluşurduğuna mücadele kanalıyla günümüze kadar taşınmış bir kültür ve direniş kaynağıdır.

Dört: Yakın tarihimizde 27 Mayıs Politik Devrimi ile başlayan bir dönem, onu izleyen yıllarda ihtilalci Albaylar kuşağından Talat Aydemir'in öncülüğündeki 21 Mayıs ayaklanması ile devam etmiş ve çok hareketli bir boyutta yaşanan 1965 - 71 arasındaki sürecin sonunda 1971'de 9 Mart radikal iktidar girişimi ile noktalanmıştır. 27 Mayıs baskını, 21 Mayıs 1963'te devlet güçleri arasında silahlı çatışmalara kadar trmanan olaylar ve ordu içinde genç subaylar arasında, özellikle 1967'den sonra genişleyen devrimci ve radikal örgütlenmeler ve bu örgütlenmelerin toplumsal olaylar karşısındaki açık politik tavırlarından ürken ve gerekli dersleri çıkararak ABD gizli servisleri ve onların ülkedeki uzantıları aldıkları önlemlerle ilk adım olarak, ordu hiyerarşisini kendilerine bağımlı uşak durumuna getirip, önce "ilerici" ge-

çinen Kuvvet Komutanları ve onlara bağlı yüksek rütbeli subaylar eli ile 9 Mart radikal iktidar hazırlığını dağıtıp toprak etmişlerdir. Sonraki yıllarda, hazırlık döneminden başlayarak denetim altına aldıkları ve yönlendirdikleri 12 Eylül faşist darbesini tezgahlamışlardır. Sonuç olarak, bugün gelinen aşamada, geleneksel ordu müdahaleciliği ABD emperyalizmi ve yerli ortakları tarafından denetim altına alınmıştır. Subaylar, özellikle son yıllarda yağma ve talana ortak edilip, kendilerine büyük olanaklar sağlanmıştır.

27 Mayıs ihtilalçilerinden Orhan Erkanlı'nın son olarak yazdığı "Askeri Demokrasi" isimli kitabında belirttiği gibi, "Subay olarak kendi hayat şartlarımız da bir facia idi. Şehirlerde bize ev vermiyorlardı. Çoğumuz gecekondular semtlerinde otuyorduk, ordunun verdiği en adi cinsinden astarlıklar gömlek yaptırıp giyenlerimiz vardı." Subaylar, 1960'ın bu koşullarından çıkarılıp, imtiyazlı bir zümre haline dönüştürülmüştür. Artık geleneksel ordu eylemciliğinin 27 Mayıs konusunda bir ÇÖZÜMle siyasal ve toplumsal hayata müdahale edebilme dönemi ve yolları kapanmıştır.

Beş: 27 Mayıs, 21 Mayıs ve 9 Mart konumundaki, iktidara yönelik eylemcilik yollarının kapanmış olması, devlet sınıfları bünyesindeki ilerici eylemcilik potansiyelinin kökünden kazınıp yok edildiği anlamına gelmez. Bugün de varlığını sürdüren pratik bir gerçekliktir. Ancak bu tarz eylemcilik, son otuz yıllık hızlı tekelleşme sürecindeki toplumsal ve siyasal değişiklikler ve alınan önlemler sonucunda, özellikle hiyerarşik düzeyde tam denetim altına alınmıştır. Gelinen bugünkü aşamada, bu tarz eylemcilik potansiyeli, ancak işçi sınıfı öncülüğünde verilen sınıf mücadelesi içinde devrimci yönde hareketlenebilme ve kendini yenileyebilme şansına sahip olabilir. Yoksa, en azından son otuz yıllık süreç, diğer bütün çözümlerin son duruşmada finans kapital değirmenlerine su taşımaya vardığını acı ve öğretici deneylerle doludur.

Altı: Ülkemizdeki devlet sınıfları içindeki geleneksel eylemcilik potansiyeli, bir kısım aydın tarafından, bir sınıf aksiyonu gibi ele alınıp üzerine radikal programlar inşa edilip iktidar mücadelesine girilmiştir. Bu siyasal çizginin en gelişkin örneği, Doğan Avcıoğlu'nun öncülüğündeki "YÖN HAREKETİ"dir. Özellikle 1960-71 döneminde devrimciler Milli Demokratik Cephe anlayışı içinde bu eğilim ile ittifak sorununu gündemde tutmuşlardır. Daha önce KADRO HAREKETİ'nde izlenen ideolojik-politik çizgi YÖN HAREKETİ'nde sürdürülmüş ve en temel teorik sorunlarda bu eğilimin milliyetçi tezleri ve yorumları devrimci ortamımızı da büyük oranda etkisi altına almıştır.

Yedi: I. Emperyalist savaş yıllarında Kara Avrupa'nın büyük başkentlerinde okuyan Türkiye'li gençler, Jean Jaures'ten Henri Barbusse'e doğru gelişen devrimci akımla karşılaştılar, ondan etkilendiler ve sonunda sosyalizmle buluştular. Bu gençlerin öncülük yaptığı devrimci yönelişler ve eğilimler, 1- Mustafa Suphi ve Onbeşler girişimi, 2- Halk İştirakiyun Fırkası ve Yeşil Ordu denemesi, 3- İstanbul'da Aydınlik gazetesi çevresinde oluşan örgütlenme,

Türkiye'de sosyalist hareketin başlangıç ko-nağını oluşturdu. Böylelikle ülkemizde ilk

tipler okulunun yaşlı bekçisiyle yaptığı konuşmadır.

"O kız uğradı mı?"

"Dört-beş yıl önce bir kere geldi. İşte adresi."Öteki eliyle tuttuğu sararmış kağıdı uzatıyor. Talatpaşa, Alsancak...

Demek İzmir'de. "Seni hatırlamadı". Teselli etmek ister gibi omuzuna vuruyor elini. "Aldırma..."

Boğuk bir sesle güliyorum. Aldırma! Oysa o sözcüğün ardında dokuz yıllık bir umut vardı." (s.66)

Umutlar kınlıktadır. "Yarım kalan yürüyüş"ünü tamamlamak için açtığı sorulara yanıt arayan militan geçmişinden kopmakta, altındaki zemin kaymaktadır.

Sınıfla bütünleşememenin yarattığı yenilgi sonrası yalnızlığı Mehmet Eroğlu olumsuzluktan yana kullanmaktadır. Aynı temaya, aynı sonuçtan yaklaşıma Latife Tekin ve Ahmet Altan'ın romanlarında da rastlıyoruz.

13 Eylül günü işçi sınıfı temsilcilerinin sıkıyönetim komutanlıklar önünde kuyruk yapmasıyla, Türkan Hanım'ın (yetimhanedeki küçük kız)Korkut Laçın'den korkup polis çağırması düşüncesi belli paralellikler taşımaktadır.

Ancak Mehmet Eroğlu, tablonun diğer parçasını o şekilde tamamlar ki, açılan sorular doğrudan devrimcilere yönelen sivri oklar olur.

Çünkü Korkut Laçın bir yandan geçmişle ve anlamda bir hesaplaşma yürütmekte diğer yandan da içinde bulunduğu yoz küçük-burjuva ilişkiler ortamında, Lerzan'ların Ferzan'ların ortasında insanlığını hatırlamaktadır.

Sonuçta bu ikili süreç Avukat Cengiz Bey'in yazhanesinde noktalanır. Cengiz Bey, Korkut'un lise son sınıftaki felsefe öğretmeni. Korkut okuldayken bir deneme yazmış ve gerçekliğinin var olma nedenlerini sorguladığı bu yazının son satırlarında kendi konumunu şöyle belirlemiştir:

"Yine de yapabileceğim, kurtarabileceğim birşeyler olmalı. Ne yapmalıyım? Yirminci yüzyıl kurtarıncılara, şövalyelere muhtaç değil mi?"(s.271)

Felsefe öğretmeni denemenin yanına şu notu düşmüştür: "İlgi çekici. Ancak soruna bakış açısı tehlikeli ve korkutucu."

Yazının görüşlerini dile getiren Cengiz Bey, yıllar sonra avukat yazhanesinde karşılaştığı Korkut Laçın'ı mat ederken, aslında Eroğlu'nun bilinç altındaki (ya da üstündeki) birikimlerini deşarj etmekte, okuyucuyu değil yazarı boşalmaya sürüklemekti:

"Her soruna, her olaya hep kurtarıcı gözüyle bakmak, (...) bu bir çözüm veya kurtuluşu varmaktan çok, hayata insanlığın sınırlarının ötesinden bakma ölçüsünü getirir. (...) Bu da kurtarıcıyı hep insani ölçülerin dışına iter." (s.276)

Toplumu kurtarma görevine soyunmuş Korkut Laçın böylelikle "istekleri düşlerden ayrı-

ramadığı" (s.278) için "kendisiyle barış yapamaz" ve mahkum edilir:

"Unutma, sen, ben ve herkes; hepimiz insanız." (s.278)

Bu ağır "insanlık" dersini alan Korkut, Lerzan'lar, Ferzan'lar, bir yığın korkak, kaypak, tatsız, şımarık küçük-burjuvalar arasına insani yumuşak inişini yapar ve orada ölüyor. Varlık nedeni ortadan kalkmış, "yürüyüş"e devam etmek için bir gerekçe kalmamıştır.

Üç buçuk küçük-burjuva züppesi, Mehmet Eroğlu'nun üstün gayretleriyle, devrimciliği içmiş etmeyi başarmıştır!!!

"Yarım Kalan Yürüyüş" romanının kurgusu, bizce bu şekilde özellenir. Kitabın sözünde, Eroğlu'nun devrimci gençlik bakışı şu satırlarla somutlanmaktadır:

"O'nu ilk ve son kez öldürdüğüm gece morgda gördüm. Ölmüş ya da öldürülmüş birine benzemiyor, yüzündeki küçümsemeyi andıran yarım bir tebessümle taşın üzerinde yatıyordu.

(...) Kaslarımdaki ısı koluna geçerken korkuyla düşündüm: Cesaretin fiziki, elle tutulur biçimi bu adam mıydı? Birden birpererek elimi çektim. Belki de korkusuzluğunun nedeni (çoğunun unuttuğu) inancıydı. Ama yüzündeki o son gülüşü bu özelliğimi bir kişilik kusuruna dönüştürmüştü." (a.b.ç.)

"Yine de yaşamının ölümü öğrenmekten öte bir iz bırakmak çabası olduğunu, çoğu kurtarıncı düşünün bu dürtüden fıskırdığı hatırlayarak uzun bir süre O'nu seyrettim. Ama O'nda bu düşü besleyip büyütecek sevgi eksikti; yedi yaşında zorla elinden alınmış ve bir kuyunun karanlığında kaybolmuştu o sevgi." (s. 298-299)

"Kimsesiz O'nu sevmemişti. Sevilirdi bile hiç bir sevgi o efsaneye duyulan hayranlığı aşıp O'na ulaşamamıştı. Oysa Korkut aramıştı. Bulamadığı, sır dediği, sevgi değil miydi?" (s.298)

Mehmet Eroğlu'nu daha önce de değindiğimiz gibi, Latife Tekin ve Ahmet Altan'dan ayrıştıran, daha tehlikeli kılan bir özelliği var: Kurgusunun amaçlanan hedef açısından taşıdığı tutarlılık ve bu kurguyu doğrulamaya yönelik tipler yaratma çabası.

Ancak bu başan,başansızlığı da hemen içinde taşıyor: yazdığını doğru algılanmasında değil yazdığını istediği gibi sunulmasına dayanan kurmacalar söz konusu olunca, bu yaklaşımın ürünü olan Korkut Laçın türü tipler, roman kurgusu içinde bile inandırıcılık özelliğini kazanamıyorlar.

İşin roman sanatına değgin bu yansımaları konumuz dışında tutup, kurmacanın inandırıcılık özelliğini yitiren yaklaşım, zemin çarpıklığı ortaya koymayı, Eroğlu'nun mumunu yatıysa varmadan söndürmeyi yöntem olarak benimsediğimiz için olaya doğrudan gireceğiz:

Türkiye'deki devrimci genç,

devrimci militan bir Korkut Laçın yaptırdı ve Türkiye'de devrimci hareketin gelişim ve iç hesaplaşma kurgusu da Eroğlu'nun koyduğu gibi gerçekleşmemiştir,gerçekleşmeyecektir.

Kitabında somutun nerede bitip soyutun nerede başladığının anlaşılabilmesi için elinden geleni yapan Eroğlu, örneğin sembolleştirmeye vardığı "laboratuvar yangını" anlatımını, laboratuvara patlayıcı almaya girilmesi ile bir anda anlamsız bir somutlaştırımaya dönüştürmekte, ucuz piyasaya hileleriyle olası eleştirilere önem almaya çalışmaktadır.

Bu tür noktalara takılıp kalmamak için, kurgusundaki bilinçli çarpıtılmış, "insanlık ölçülerine sığmayan", vicdansız bir hayalin ürünü olan momentleri gerek somut gerekse olası soyut düzeylerinde ele alıp eleştireceğiz.

1. Türkiye devrimci hareketinin öncüleri, öncü kadroları "yetimhanelerden" çıkmamıştır.

a) Somut düzeyde: Sözkonusu gençlik liderleri, küçüküklerin maddi-manevi eksikliklerin sonucu devrimci olmamışlardır. Tam tersine bu düzen içinde yükselebilen olanaklarını tepe tepe devrimci olmuşlar, tercihlerini birşeyler yitire yitire işçi sınıfı ve ezilen halk yığınlarından yana yapmışlardır.

b) Soyut düzeyde:"Yetimhane" ile anlatılmak istenen, toplumun gençleri sahipsiz bıraktığı ve yanlış eğitim politikaları sonucu gençliğin kaçınılmaz olarak bu yola itildiği teziyse (*1) varolan çürümenin reformlarla düzeltilip, sistemin sürdürülmesinden yana "liberal" burjuva ideolojisiyle karşı karşıyayız demek.

Gençlik, kendisinin sahipsiz bırakılmasından bağımsız olarak, haksızlığa isyan etmiştir ve bu sömürü düzeni işçi sınıfı, ezilen yığınlar ve sömürgeci baskı altındaki yoksul Kürt halkı lehine değişmedikçe isyan potansiyelini her zaman taşıyacaktır.

Türkiye'deki gençlik hareketlerini Avrupa'dakilere ayırd eden en önemli özellik,yola çıkış noktasında demokratik üniversite mücadelesi bulunsa bile toplumun geniş kesimlerinin özlemleri doğrultusunda kendilerinden fedakarlık ederek öne atılan karakterleri olmuştur.Bu özelliğin kökleri,Orta-Doğu'da ki isyancı ve devrimci güçler gerçekliğine dayanır.

"1968'de Fransa'da öğrenci olayları aniden patlak verip, bir saman alevi gibi sönmeyince, Türkiye'de de uzun süredir devam eden gençlik hareketinin birteceğini sananlar oldu. Yanıldılar. Türkiye'de gençlik olayları, bitmek bir yana, çok kısa bir sürede devrimci mücadele ile buluşup, sosyalizmin o zamana dek görülmemiş boyutlarda yığınsallaşmasına neden oldu.

Türkiye'de gençliğin siyasete ağırlığını koyması ilk kez 1968'lerde oldu. En belirgin biçimde Osmanlı İmparatorluğu'nun

çözölmeye başlamasından bu yana her bunalım momentinde, yani ne zaman sistem aksamaya ve devlet bundan zarar görmeye başladığında gençlik ileri atılmış, "DEVLETİ KURTARMA YA" soyunmuştur.

Bu davranış eğiliminin kökeni Osmanlı toprak ekonomisi ve devlet yapısının 600 yıllık işleyişine kadar dayanır." (Sarp KURRAY, "68 Dönemi ve Olayları" başlıklı söyleşiden; SOSYALİST gazetesini, sayı: 9, Ocak 1987.)

2- Devrimci militan, küçük-burjuva ortamının yarattığı bir unsur olarak değerlendirilemez.

Bugün siyasi kadroları pek çoğunun küçük-burjuva kesimden olduğu ve devrimci hareketin işçi sınıfıyla bütünleşemediği doğru da olsa, sosyalizm diye diye kendini sınıf yerine koyma yanlışına düşecek denli öne çıkmış bir gerçekliğin incelenmesinde toplumun en kaypak zümresi olarak tanımlanan küçük-burjuvaziden farklı kriterler aramak gerekir.

Mehmet Eroğlu'nun çizdiği diğer tipler,romanda yerli yerine kismet daha başarılı biçimde oturumlandırdı. Çünkü bunlar, o soysuz şehir küçük-burjuva ortamının, Eroğlu'nun da iyi tanıdığı tipleridir. Devrimci tipinin çizilişinde yaşanan başarısızlık:

a) Devrimciliği salt dışardan izlemekten, iç kurgularını tanınamaktan,

b) Ya olayın dışında kalmış olmanın, ya da bilinmeyen bir başka nedenin yarattığı "yetimhane çocuğu" psikolojisi ve aşağılık kompleksleri sonucu, kendi yozluğunu(kişiyi değil zümre anlamında)karşıdaki devrimci alternatifini karalayarak aklamaya istediğinden kaynaklanmaktadır.

İnsanların yola çıkışında psikolojik neden aramaya bu kadar meraklıysa, her şeylerini bu uğurda harcamış devrimcilerle uğraşacağına, Kuleli Askeri Lisesi'nden beri şuuraltına ittiği aşağılık kompleksleriyle kasketini ensesine itip konuşmalar yapan, üniformayı çıkardığı noktada "40'ından sonra" elbise azgınlığını tatmine girişen, Ecevit'in nime-tiyle yükselip sonra aşağısını ezen Kenan Evren'le ilgilenmesini Mehmet Eroğlu'na salık veririz.

Bunu da yapamıyorsa otobi-yografi yazsın, ikinci sınıf insan psikolojisini oradan daha iyi izleme şansına sahip olalım.

Devrimci alternatifin eksiklik ve hatalarını tartışmak ayrı(ki Eroğlu bu tartışmaya kolay kolay da giremez),onu Lerzan,Ferzan,Sedat,vb. gibi tiplerden oluşan bir jüriye göre yargılamak, hele hele "sonuçta hepimiz insanız" dediği noktada, Korkut Laçın'ın "yüreğindeki yalnızlığın zırhını" kaldırıp, onu bu ortamla bütünleştirerek noktalamak,

"Geldiği yer buydu, kendi gerçekliğine döndü, kendini olduğu gibi kabul edip insan oldu" yorumuna yönelmek ayndır. Bu yaklaşım bize tek ile ciğer hikayesini hatırlattı.

Kemalizm, küçük-burjuvazinin en sol, en radikal kesiminin, miliyetçilik tabanında anti-emperyalist bir tavır alışdır."

(M. Çayan, Bütün Yazılar, s.396) derken,devletteki devlet sınıfları geleneğiyle işbirliğinin kendi örgütüne göre, ideolojik temelini koyuyordu. Aslında bir burjuva ideolojisi olan Kemalizmden Mahir Çayan neden "kesinlikle burjuva ideolojisi değildir" diye söz ediyordu? Çünkü yukarıda da belirttiğimiz gibi "devleti kurtarmacı" gelenekten bir kopuşma yaşıyorluydu da, bu, henüz işçi sınıfının bağımsız politikası ve öncülüğünü dayatabilecek bir örgütsel biçim almamıştı.

Devrimci gençlik geleneksel aydın hareketinin bir uzantısı olma yönüyle devlet içindeki "sol" güçlerle birlikte 9 Mart olayına kadar gelmişti. Ancak bu birliktegi güdecek bir devrimci proletarya partisi olmadığı için de radikal 9 Mart olayı toprak edilmiş ve 12 Mart faşizmi gerçekleşmiştir. Sonradan Mahir Çayan ve arkadaşlarının Kızıldere'de katledilmeleri bu işin "kaderi" olmuş ancak THKP-C devamcısı siyasi örgütlenmeler bunu bir "strateji" olarak işlemişlerdir.

12 Eylül öncesi de hareket, daha ileri mevzilere gelmiş olmasına rağmen "kader" yine oynanmış ve kopuşma yine nihai çözümlenmeye varamamıştır.

"Söz konusu olan, somut olarak bir geçmişin tartışılmasıdır ve bu yalnızca Dev-Yol'u değil tüm devrimci hareketimizi yakından ilgilendirir."

İşte 1963 sonrası Gençliğin Sosyalizm ile kontaklanması olgusundaki kendiliğindenliğe sebep teşkil eden sosyal neden, yazımızın çeşitli yerlerinde de yukarıda açmaya çalıştığımız nedendir. Gençlik, bu sosyal karakteri ile Sosyalist mücadelenin içine girdikten sonra, TIP tarafından (İdeolojik ve Yapısal çıkamazları nedeniyle): ne, Devrimci gençlik öncülerinin Parti saflarına kazanılarak "kendî çıkamazlarını" bilince çıkartmalarını sağlayıp DÜŞÜNCE VE DAVRANIŞ PLANINDA İŞÇİ SINIFI İLE SENTEZ anlamında halacı tedbir ve yönlendirme; ne de, yığımsal olarak, taşıdığı sosyal karakteri de dikkate alarak, İKTİDAR mücadelesinde yerli yerine oturtma gibi bir strateji planında ele alınmıştır. Buna bir de, 1970 öncesi Devrimci Gençlik mücadelesinde yetişen birtakım kişilerden 1970 sonrası kendiliğinden gündeme giren Gençlik kuşağı ile sırf kendi temaslarını sağlayıp etraflarında toparlayabilmek için, Gençliğin atılcan, yirektil sosyal karakteri üzere "Öncü Savaş" teorisini ebedileştirme hataları da eklenince

bu tarihsel yanılı 1970'lerden çok daha boyutlu bir tarzda 1980'de mağlubiyeti hazırlayan neden olmuştur.

Yazımızın bundan önceki bölümünde de uzun uzun anlattığımız gibi, Cuntacılık-Kadroculuk da: Orta-Doğu'ya has bu sosyal karakteri bir sınıf gibi ele alıp üzerine Radikal bir takım Programlar monte etme özü taşıdığından, bu Orta-Doğu orijinalitesine düşünce ve davranış planında bir açılım getirememiştir. Devrimci hareketler ise, ne kadar keskin laf ederlerse etsinler, öz itibariyle Cuntacılık ile Devrimciler arasında kesin kalın çizgiyi çizemediklerinden, ister dolaylı veya dolaysız onların kontrolü altında kalmaktadırlar. Bu olgu:

— Hem bunalm momentlerinin Devrimciler açısından iktidar mücadelesi boyutuna çıkartılmasına engel teşkil etmektedir.

— Hem de, Cuntacılık ile kesin çizgiyi çizememenin getirdiği sonuçla, Kürt ulusunun Bağımsızlık ve Sosyalizm mücadelesi atlanmakta, Kürt devrimcileri ile stratejik anlamda aşgari ve azami hedeflerin tespiti imkanları yitirilmektedir.

(S.Kuray, 12 Eylül Nedir? Sayfa: 99/100)

İşte çağımızın "Derviş"leri ve "Sipahi"leri Devrimci Gençliği-miz oldu. Onun, tarihin derinliklerinden gelen öncü ve atılcan yüreği ve karakteri, "Öncü Savaş" teorisi içine sokuldu ve gittiği her yerde Faşistlere karşı Anti-Faşist mücadeleyi yükseltti. Ancak tarihte nasıl tüm ileri halk ayaklanmaları sadece isyanda kalıp Sosyal Devrimlere kapılarını açamadıysa, günümüzde de "Fabrikalarla", İşçi Sınıfımızla sentez olamadın isyanda kalınmıştır. Çorum'da, Fatsa'da, İzmir'de, Maraş'ta, Sivas'ta ve ill. yerlerde, Faşistlere ve Devlet Güçlerine karşı siper siper silahlı mücadele yapılmış, ama tüm isyancılar ve ayaklanmalar yine düzenli bir orduya sığraltılıp, son 12 yılın birikim ve evrim konağı sonunda gelinen Devrim konağı devrime yönlendirilememiştir. (S.Kuray a.g.e. Sayfa: 105)

Yukarıdaki alıntı bizim gerek 12 Mart gerek se 12 Eylül olaylarındaki kurgulara bakışımızı net olarak koymaktadır. Nasuh Mitap'ın sözü geçen açıklaması ise, Devrimci İşçi gazetesinde yayımlandı. Devrimci İşçi'nin bu açıklamayı yayınlamasının nedeni, bugün ayrı düşüklükleri yine Dev-Yol yöneticilerinden olan bir kanala karşı kendi tezini desteklemek istemesidir. Çünkü, sözü geçen grup 12 Eylül'den sonra, "Demokrat Türkiye" adlı gazetesine sivil toplumculuk diye bilinen gerici İdris Küçükömer'e ve Prens Sebhatin'e dayanan sol makyajlı ideolojik çizgiyi işlemiş ve geçmiş mücadeleyi bir anlamda inkar ederek, işi Demirel'in demokrasiliğine kadar vardırması. Demokrat Türkiye, Yeni Gündem'lerle, sağ başına, gerici İdris Küçükömer'ler, Ali Geyikçi'ler ve diğerleriyle tam bir ideolojik uz-

laşma içinde, devrimci değerlerimizi inkar eder bir çizgide yayınlandı. Demokrat Türkiye ülkedeki gelişmeleri şöyle değerlendirdiyordu:

Feodal siyasi anlayışın özünü "Batıcılık" formülüyle örten geleneksel Kemalistler-"Atatürkçüler" halkın siyasal eyleme aktif denebilecek tarzdaki her türlü katılımlarına kökten karşı oldukları için, 1946 olayını da, 1973 sonrası halk hareketini de hemen hemen eşit bir nefretle nitelerler... Modern Kemalizmin 1960 sonrası ideologları, cuntayla devirip yerine geçmek istedikleri dönemin AP iktidarına karşı Sosyalist eğilimli gençliği koçbaşısı gibi kullanabilmek için yeni bir terminolojiyi gündeme soktular. Karanlık elitist güdülerine halka dış bileyen bu "sol" Kemalist'ler, kullanmak istedikleri Sosyalist gençliğin dikkatini halktan ve işçi sınıfından uzaklaştırmak için, ordu gücüne dayanan ve hızla sosyalizme geçeceğini vadedtikleri bir "devrim" projesi öne sürdüler. DP'nin devamı olduğunu söyleyen AP'yi bu yolla devirmeyi meşru göstermek için, DP'yi destekleyen halkın 1950'deki iktidar değişimindeki rolünü "gericilikle", karşı-devrimle niteleyen bir tarih anlatımı sundular. Küçük iktidar hisleriyle ve asıl önemlisi hep tekme yemiş olmalarına rağmen Kemalist'lerin kuyruğundan ayrılmamayı ilke edinmiş yarım asırlık Sosyalist geleneğin" hevesli katkısıyla, bu tarih anlatımı yeni ve genç Sosyalist hareketin beynine bela edilebilirdi." (Demokrat Türkiye Sayı:26; s10)

"Söylenen "Tek Yol Devrim"idi de, yapılan neden "devleti kurtarmak" oldu?"

"Söylenen "Tek Yol Devrim"idi de, yapılan neden "devleti kurtarmak" oldu?"

Yukarıda aktardığımız üç alıntıda da ortak bir yön dikkati çekmiyor mu? Mahir Çayan kitabında devrimciliğini ve radikalliğini vurguladığı sol Kemalistlerden neden böyle olumlu bahsediyor? Nasuh Mitap'ın açıklamasında sözünü ettiği 61 Anayasası Mahir Çayan'ın dediği "sol Kemalistler" in getirdiği bir anayasa değili? Dönüşümcü'lerinde Türkiye'de, Demokrat'da "Sosyalist Gençliği" koçbaşısı gibi kullanmak isteyen ve onları halktan ve işçi sınıfından uzaklaştıranlar yine ünlü "sol Kemalistler" değil mi?

O zaman biz bir soru soralım, kimdir bu "sol Kemalistler"? 1971'de kimlerin şahsında temsil edildi? Üç alıntıda da THKP-C kökenli arkadaşlardan, üçünde de olumlu olumsuz bir "sol Kemalistler" lafı geçiyor; üçünde de görülen ortak yan şu veya bu şekilde gerek 12 Mart 1971 öncesinde gerekse 12 Eylül 1980 öncesinde bu sözü geçen "sol Kemalistler" den birşeyler beklendiğidir. De-

mek ki tartışma çok boyutlu. Bizce bugün aynı ayın yerlerde olmalarına rağmen gerek Devrimci İşçi, gerek se Dönüşümcü'ler dün aynı yerdedi ve aynı yanılgılarla ortak oldular. Söz konusu olan, somut olarak bir geçmişin tartışılmasıdır ve bu yalnızca Dev-Yol'u değil tüm devrimci hareketimizi yakından ilgilendirir.

"Bundan sonra mücadeleyi burjuvazinin çizdiği sınırlar içinde mi yürüteceğiz, yoksa işçi sınıfının genel hedeflerine göre mücadelenin sınırları biz mi çizeceğiz?"

Devrimci İşçi Dev-Yol içindeki Dönüşümcü çizgiye kendi haklılığını göstermek için Nasuh Mitap'ın açıklamasını yayınlıyor. Yanlız artık tartışmaların grupların birbirlerine haklılığını kanıtlamaya göre değil de iktidara yönelik olması gerekmez mi? Kaldı ki Nasuh Mitap'ın açıklaması, örnek bir açıklamadır. Gerçekten yalnız Dev-Yol değil, genel devrimci hareketimiz 61 Anayasasını savunmanın ötesine gidememiş ve halk savaşımız da faşist çetelere karşı meşru müdafaa zemininde olmuştur. Nasuh Mitap'ın bu değerlendirmesi ülkemizdeki devrimci hareketin sorununu koyuyor. Aslında THKP-C geleneğinden gelmiş bir örgütün yöneticisinin yaptığı bu açıklama devrimci ortama ibret olmalıdır. Olayın böylece objektif konuyu olumladır. Ancak sorun o noktada başlıyor. O zaman biz şu soruyu sormalıyız: neden böyle oldu? Söylenen "Tek Yol Devrim" idi de, yapılan neden "devleti kurtarmak" oldu? İşte aradaki bu çelişki hareketimizin Yol dergisinde 1978 yılında koyduğu Tarihsel Devrimciliğimizden, Sosyal Devrimciliğimize adlı yazıdaki YAPI tespittir. Daha henüz devrimci hareketimiz kendi geçmişini teşkil eden geleneksel devleti kurtarmacı aydın hareketinin etkisinden ideolojik olarak kopuşup, işçi sınıfıyla her anlamda bütünleşmemiştir. Bu değerlendirmeyi yapmak, yenilginin nedenini koymak yalnız Dev-Yol'cu arkadaşların sorunu değil, her devrimcinin sorunudur. Kaldı ki, Dev-Yol olayı 12 Eylül öncesindeki en zengin deneylerden biri ve gelinen son aşamadır. Bu açıdan da Nasuh Mitap'ın açıklaması ayrı bir önem taşıyacaktır. Daha 1979 yılında hareketimiz geleneksel devrimciliğin çelişkinsini Yol dergisi satırlarında şöyle dile getiriyordu:

"İşçi sınıfına yukarıdan beri anlatmaya çalıştığımız antika yapıyla zaten uzak düşmüş olan devrimciler, ideolojide yığınları uyararak ve örgütleymek için kullanma fırsatı bulamayınca yalnız kaldılar. Oysa gençlik, bütün mitinglerinden fabrika direnişlerine, toprak iş-

Engels'in Fransa'da sınıf mücadelesi" adlı eserinde dediği gibi: "Milyonlarca üyesi bulunan bir partiyi yeryüzünden tüfek kurşunuyla silip atmaya, Avrupa ve Amerika'nın bütün kasalı tüfekleri yetmezdi..." Tarihsel gelişim, toplum gidişindeki rollerde değişiklik yapmış, işçi sınıfı, tarihin tekerleğini ileriye doğru döndüren temel bir güç haline gelmişti. İşte Sosyal Demokrat partilerin bütün Avrupa'da kuruluşu bu dönemde gerçekleşti. Bu döneme Sosyal Demokrat partilerin Marksist evresi denebilir. Bu gelişmeler 1889'da II. Enternasyonal'in kurulmasıyla uluslararası bir nitelik aldı.

"Tarihsel gelişim, toplum gidişindeki rollerde değişiklik yapmış, işçi sınıfı, tarihin tekerleğini ileriye doğru döndüren temel bir güç haline gelmişti. İşte Sosyal Demokrat Partilerin bütün Avrupa'da kuruluşu bu dönemde gerçekleşti. Bu döneme Sosyal Demokrat Partilerin Marksist evresi denebilir."

Bu partiler 1914'de I. Emperyalist Paylaşım Savaşı öncesindeki aynışmaya kadar, (içlerinde aynışma izlerini başından beri taşımalarna rağmen) 40 yıl boyunca işçi sınıfının ekonomik ve siyasal mücadelesinde etkin, yönlendirici olmuşlardır. 1890'lardan itibaren, Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin liderlerinden Eduard Bernstein'ın başını çektiği reformist akım, (Rusya'da Ekonomizm adını almıştır) Rosa Lüxemburg'un temsil ettiği Ortodoks Marksist kanatla sürekli mücadele içinde olmuş ve diğer ülkelerdeki sosyal demokrat partiler içinde aynı ayınlık ve mücadele yaşamıştır. 1913-14 yıllarında, yaklaşan savaşa karşı tavrı işçi sınıfı partilerinde tartışma konusu olmaya başladığında, Bernstein-Kautsky kanadı "her ülke işçi sınıfı kendi burjuvazisini desteklemelidir." tezine vardığında Sosyal Demokrat Partilerde kesin Kopuşma olmuştur. Savaş sonrasında Marksizme kesin bağlılığını ilan eden, onun üzerinde yapılacak her türlü revizyona karşı çıkan partiler veya partilerin içinde bulunan kanatlar, Lenin'in öncülüğünde III. Enternasyonal'in inşasına yönelmişlerdir. Komünist Enternasyonal II. Kongresinde Sosyal Demokrat Partilerle İşçi Sınıfı Partileri arasındaki sınır, şu sözlerle uzlaşmaz bir biçimde çiziliyordu:

"Komünist Enternasyonal'e üye olmak isteyen partiler, isimlerini değiştirmelidirler...Parti ismi sırf formalite değil, birinci derece devrimci siyasi önem olan bir konudur. Komünist Enternasyonal burjuva dünyasına ve sars Sosyal Demokrat Partilerine karşı kıyasla bir savaş açmış bulunuyor. Komünist Partilerle, işçi sınıfı davasına ihanet etmiş olan resmi "Sosyal Demokrat" veya "Sos-

yalist" Partiler arasındaki fark, her sıradan işçinin gözünde mutlaka açık seçik hale getirilmelidir." (Komünist Enternasyonal Giriş Şartları Md. 18).

Böylece sosyal-demokratlar ile işçi sınıfı devrimcileri arasındaki sınır en üst organ tarafından kesin hatlarıyla belirlenmiş oluyordu. Artık gevşek bir şekilde örgütlenmiş, kendilerine tanınan yasalığa rahatça adapte olmuş, İşçi sınıfı bayramı olan 1 Mayıs'ta yapılan gösteriler dışında hiç bir "ihtilalci" eylemi görülmeyen Sosyal-Demokrat partiler, Demokratik-Merkeziyetçilik esasına göre örgütlenmiş, di-

siplinli ihtilalci "Profesyonel devrimciler örgütü" olan proleterya partileriyle ayrı ayrı sınıfları eğilim ve çıkarlarını temsil ediyorlardı. Sosyal demokrat partiler açısından geriye doğru atılmış, birinci adım sınıf uzlaşmacılığı ve reformizm idi. Ardından gelen dönemde, Batı kapitalizmi sömürge çapuluyla emperyalist aşamaya geçtiğinde, ezilen halkların elinden zorla alınan zenginlik kaynaklarından, küçük bir kısmını verdiği ve kendisine itaatkar köpek haline dönüştürdüğü "Aristokrat İşçiler ve Sendikacılar" zümresiyle sosyal demokrat hareketi yönlendirdi. Burjuva sosyalizmi, burjuva demokrasininin nimetleriyle yaşamak ve işçi sınıfının bilincini bulandırmak onların siyasi mücadelesini engellemek için sosyalizme giden yolun önüne "son bent" olarak dikildi.

Bu gün ise Avrupa sosyal demokrasisi emperyalizminin tahteravalı oyununun bir tarafı olmaktan öte bir işleve sahip değildir. Hala milyonlarca işçiyi etkiliyor olmaları bu ülkedeki Komünist Partilerinin onlara bu şans vermelerinin yanı sıra, geçirdikleri tarihsel süreçten de kaynaklanmaktadır. Kısa vermeye çalıştığımız bu süreçten de anlaşılacağı gibi, Batı sosyal-demokrasininin temelinde işçi sınıfının devrimci eylemliliği yatmaktadır. Yani onlar en belirgin ilkelerinden biri olan "Sosyal Adalet" çikliklerini, işçi sınıfının tarihin akışına yön veren, modern sosyalist eğiliminden almışlardır. Bugün bu ilkeyi sosyalizmi engellemek için kullanmaya çalışılan bu tarihsel gerçeği değiştirmez. Bizdeki sosyal-demokratlar da çokça "Sosyal-Adalet" ilkesinden söz ederler. Acaba onlarda sosyal-adaletçiliklerini işçi sınıfının devrimci eyleminden mi aldılar? Yoksa bizdeki sosyal-demokrat hareketin tarihsel gelişim süreci daha

farklı bir çizgi mi izlemiştir. Bu soruların cevabını, Türkiye'nin kapitalizme geçişi— ya da Batılı anlamda geçemeyişi— probleminin içinde aramak, oradan kalarak Tarihe ve Günümüze uzanmak sanıyoruz en geçerli yoldur. Bu konuda uzun tahlillere girmeksizin kısa formülasyonlarla yetineceğiz. Batıda 16. yüzyılda İngiltere'de başlayan kapitalizme geçiş süreci 1789 Büyük Fransız İhtilali'yle en ileri örneklerinden birini verdi. Tierseta(alt tabakalar) denen işçileri — ve derebeği zulmünden bıkmış — köylüleri peşine takarak feodalizme karşı ayaklanan burjuvazi, sanayinin gelişmesi önünde engel olan tüm ekonomik ve siyasal kurumları parçalaymaya, kendinden önceki üretim ilişkisini kökünden yoldu atmaya yöneldi. Dolayısıyla ege-men sistem haline dönüşen kapitalizm hemen yanışında, "kendini mezar kazıcılarını" da yetiştirdi. Tarihin sahnesine "işçi sınıfı" çıkmıştı.

Batı'da sanayi üretiminin belli bir gelişmenin ardından dış pazara, özellikle "doğu ticareti" ne yönlendiği sırada, Osmanlı ekonomisi ne durumdaydı.

"16. yüzyıdan beri başlayan Doğu Ticareti, Avrupa metalleri Osmanlı ülkesine, rakipsiz düşman ordularını gibi saldırtınca, henüz basit dükkancık veya tektük el imalathaneleri derecesine kavuşmuş olan yerli sanayi—karşı-sındaki yabancı sanayi el imalathanesi olarak kaldığı sürece— adım adım geriledi; sonra(iki yüz-yıllık direnişten sonra) 18. yüzyılda, gödesi makineleşen ve tepesinden buhar fişkran Avrupa sanayinin kesin saldırtması, kapitülasyonlarla eli kolu bağli olan yerli sanatlar cephesini apansızın yardı. 19. yy. Türkiye'de sanayi hayatının krah ve ölümü oldu. Sanayi ve ekonomideki çökkünlük Osmanlılığın yapıci faaliyetini durdurdu." (Dr. H. Kuvılcımlı Yakın Tarihten Birkaç Madde Sayfa 10)

Yukarıdaki alıntıda da belirtildiği gibi, Osmanlı İmparatorluğu'nun sanayileşmeyi Batı'dakine benzer bir tarzda gerçekleştiremeyeşi, ister istemez, Doğu Ticaretine yönelmiş Avrupa kapitalizminin acentacılığına yazılması sonucunu doğurdu.

Böylece 16. yüzyıldan beri Avrupada serbest rekabet sistemine dayalı olarak, sosyal ve ekonomik gelişmeye olumlu etkiye bulunan kapitalizmin ülkemize girişi iki nedenle farklı bir süreç izledi.

a) Osmanlı ülkesinde tefeci-bezirgan sermayenin aşırca gelişmesi, toplumu kısıvrak sarmış, bütün gelişmeye açık yolları tıka mıştı. Çünkü:

"Modern sermayenin en büyük düşmanı olan ön sermaye, antika medeniyetlerde kapitalizmin gelişimini imkansızlaştırır. Osmanlı toprak münasebetlerinin bugüne dek süren özelliği buradan gelir." (Dr.H.Kuvılcımlı Tarih Devrimci Sosyalizm Sayfa:189)

b) İç dinamikte var olan bu tıkanıklığı, Avrupa metallerinin

Türk pazarlarına rakipsiz düşman orduları gibi saldırtması katmerleştirdi. Türk ve yabancı uyruklu sermayedarlar Levantenliğe (Komprador) yöneltiler.

Belirttiğimiz bu iki temel nedenden dolayı kapitalizmin Türkiye'ye girişi, kendinden önceki üretim biçimini kökünden kazıyarak gerçekleşemedi. Batı finans-kapitaline, ajan-acentacı yazılan müslim - gayri müslim tüccarlar hem ekonomik hem de siyasal alanda egemenliği ele geçirdikleri dönemde, Batı'dan ithal "Şirket ve Banka" lar osmanlı ülkesinde bir değişikliğin ve "ilerleme" nin sembolü oluyorlardı. Oysa ki o banka ve şirketler Avrupa'da kapitalizmin geldiği aşamada, "cürümlüğüne ve asaklığı" temsil ediyorlardı. Batı "emperyalizm aşamasına" gelmişti. Osmanlı islahatlarla kapitalizme girmeye çabalyordu. Ancak o günün koşullarında, ekonomik ve sosyal bir altüstlükte toplumu sanayileşmenin itici zembereğiyle ileriye götürebilecek bir burjuva sınıfı ortada yoktu.

Türk burjuvazisi yukarıda açıklanmaya çalıştığımız nedenlerden dolayı, sinik, korkak, ve kalçetir. Hiç bir sosyal altüstlükte, burjuvazi en önde döğüşerek kendii yolunu kendisi açmamıştır. "Rusçuk Yararı" Alemdar Mustafa Paşa'nın, Milli Kurtuluş Komitesi, Mustafa Kemal hareketinin açtığı yollardan gelişmiş ve iktidarı ele geçirmiştir.

II. MAHMUT Osmanlı İmparatorluğu'nda yenileşme hareketinin öncülerinden

Demek ki Batı'da toplumsal gelişimin itici gücü, bir aşamaya kadar burjuvazi, daha sonra—özellikle konumuz olan Sosyal Demokrat hareket açısından— işçi sınıfı olmuştur. Osmanlı'lıkta ve Türkiye'de ise, hemen hemen her ileriye atılış hareketi bunalmış dönemlerinde burjuvazinin farklı zümrelerine "Vurucu Güç"lük yapan başka bir toplumsal dinamik vardır.

Osmanlı İmparatorluğunda ilk yenilikçi kıvrıdanmalar, III.Selim'le başlar. Nizam-ı Cedid'i kurarak ilk yenileşme çabası ordu' da uygulamaya koyan,

III. Selim'in bu çabaları şiddetli bir reaksiyonla karşılaştı. Ayaklanma ve direnmeler sonucunda III. Selim tahttan indirildi. Onun başlatıp, devam ettiremediği yenilikçi eylemi, Rusçuk Yaranı (Ruscuk Dostları) devam ettirmeye çalıştı.

Burjuva anlamda ilk yenilikçi gizli örgüt olan Ruscuk Yaranı, harekete geçebilmenin askeri gücünü, Alemdar Mustafa Paşa da buldu. Belirli bir hazırlıktan sonra ordusuya İstanbul'a giren Alemdar Mustafa Paşa, III. Selim'in boğdurulmasını engelleyemedi ama, Türkiye tarihindeki önemli yenileşme hareketlerinin ilk adımlarını atan II. Mahmut'u kurarak padişah yaptı. Kendisi de sadrazam oldu.

İktidarı ele geçirdikten sonra Ruscuk Yaranının kurucuları önemli görevlere geldiler. III. Selim'in başlattığı reformları devam ettirmek isteyen Alemdar iki sorunu mutlak halletmedikçe adam atamayacağını gördü.

1- Orduda yenileşme ve merkezi yönetim.

2- Devlet yönetiminin merkezileşmesi.

Bir yandan Sened-i İttifak ile Taşra derebeyliği ile İstanbul birbirinden koparılan, diğer yandan, Sekban-ı Cedid adı altında, Yeniçeri Ocağından ayrı, eğitilmiş bir askeri kuvvet oluşturmaya girişildi. Ordu ve devlet bürokrasisinde bazı yenilikler gündeme sokuldu.

Ne var ki Alemdar Mustafa Paşa'nın bu çabaları, hem derebeyleşmiş devlet kurumları, hem de onlarla iç içe girmiş olan, Tefeci-Bezirganlık (Mültezim, Mübayaacı, vs.) tarafından tepkiyle karşılandı. Kendi çapında ciddi bir çatışmayı gerektiren bu momentte, Alemdar'ın açtığı yoldan siyasi

iktidarı ele geçirmeye yönelen Ruscuk Yaranı, "Radikal" bir ileri atılışın özgücünü olamadı. Bu doğuştan korkak ve sınık olan Türk burjuvazisinin yapısına aykırı idi. Ruscuk'lu Dostlar bir anda çekilmiş, Alemdar Mustafa Paşa'yı gerici dalga karşısında yalnız bırakmışlardı.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın dediği gibi "Alemdar bir barut mahzeninin üstünde oturuyordu. Bir gün bütün dost ve düşmanlarının ihaneti önünde mahzeni ateşledi. Ve evini karınca gibi saran yeniçerileri birlikte herbava olup gitti." (Dr. H. Kıvılcımlı Yakın Tarihten Birkaç Madde Sayfa. 28)

Ruscuk Yaranı'nın ardından girişilen diğer yenilik hareketleri de dikkat edilirse, hemen hep sinde ortak olan yan, yukarıdan aksiyona gündeme sokulması, ve ilk adım olarak Ordu'da yenileşme ve modernleşmeyi hedefle-

mesidir. Nizam-ı Cedid'de başlayan bu çaba Asakir-i Mansure-i Muhammediye ile genişleyerek devam etmiş, gerek eğitim gerek se malzemede modernleşmenin ilk adımları orduda atılmıştır. Bu tarz yenileşme çabası, yalnız Osmanlı'ya özgü değildir; Benzeri olayların, diyebiliriz ki, ilk örneklerini Mısır'da görüyoruz. Aşağıdan hiç bir sınıf eylemi söz konusu değilken, Osmanlı askeri valisi Mehmet Ali Paşa, 1820'li yıllarda orduyu modernleştiriyor. Askeri okul ve tıbbiye açıyor. Barut fabrikası kuruyor. Avrupa'nın tekniğini ve bilimsel gelişimini Mısır'a yukarıdan aksiyonla taşımaya çalışıyordu. Aynı eğilimi Rusya'da Deli Petro döneminde de görüyoruz. Ancak Rusya'da tepeden uygulamaya konan reformlar, sanayileşmenin yollarını açarken, bizde; antika sermayenin aşırı gelişkinliği ve buna bağlı olarak o günkü burjuvazinin karakteri gereği, Avrupa kapitalizminin ürettiği metallerin

ALEMDAR MUSTAFA PAŞA İlk burjuva örgütü Ruscuk Yaranı, iktidara onun açtığı yoldan yürüdü...

daha rahat pazarlanabilmesini sağlamaya yaradı. 1839'da Büyük Reşit Paşa'nın ilan ettiği Tanzimat-ı Hayriye ile uygulamaya konan Gümrük Politikası bunun en canlı örneğidir.

Tanzimat'tan sonraki islahat hareketleri, Ali ve Fuat Paşaların yenileşme ve modernleşme çabaları... nihayet Resneli Niyazi ve arkadaşlarının Abdülhamid zulmüne karşı, Makedonya dağlarında "Hürriyet" ilan edişleri... III. Ordu'da, Kuleli'de, ve Askeri Tıbbiye'de örgütlenmiş İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Derebey devletine baş kaldırmışın ardından Komprador burjuvazinin Almanca kanadının siyasi iktidarı ele geçişi... gibi. 1820'lerden 1908'e, ve sonrasında kadar olan tüm yenileşme ve reform çabalarında hareket ettirici dinamik güç olarak Asker ve sivil aydınları görüyoruz. Yukarıdan aksiyonla gerçekleştirilen reform hareketlerinin öncülüğünü bunlar

yaparlar. Devlete karşı değil, devletin içindeki derebeyleşmeye karşı ve "Devleti Kurtarmak" adına hareket ederler. Onların bu ileri atılışları, ülkedeki sınıflar mücadelesinin, Sosyo-ekonomik gelişimin o sıradaki durumuna göre, hangi sınıf, örgütlü ve iktidara aday ise, o sınıfın işine yarar. 1908'de Komprador burjuvazinin, 1919'da Anadolu burjuvazisinin iktidarı ele geçişinin altında bu tarihsel dinamik yatar.

Şimdi geldiğimiz şu noktada bir saptama yapalım. Konumuz açısından başlangıç noktası yaptığımız, 1820'lerden, günümüze kadar uzanan Tarihsel süreçte, Osmanlı'nın ve Türkiye'nin kapitalistleşme çabalarına, sürekli tepeden aksiyonuyla ilerletici rol oynayan, her dönemde burjuvazinin şu ya da bu zümresine iktidar yolunu açan Yenilikçi aydın hareketinin tarihsel ve sosyal kaynağı nedir? III. Selim'in yenilikçi eylemi ile birlikte birdenbire ortaya çıkmayacaklarına göre bu yenilikçi-eylemci özelliklerini nereden alırlar?

Bu konuyu Türkiye'nin sosyal orijinallitesini derinlemesine araştırmış, Dr. H. Kıvılcımlı'dan izleyelim:

"Türkiye insanının mayası ve ya tohumu Orta Asya'dan göçebe geldi. Osmanlılar Antika Bizans-İslam Medeniyetlerinin kahıtlarından bir Rönesans yaratırlar.

İlk osmanlı, bir avuç doğru, yığıt, ve eşit göçebe çelik çekirdeği oldu.

"Türkiye'de 4-5 yüzyıllık Osmanlı geleneği ve göreneği, Toprak-ekonomi temeli üzerinde güdücü bir "Sünuf-ü Devlet" örgütlemişti. Üretmen halk en başta çiftçiler (Reaya: Güdülenler) adını alır, güdücü dirlikçilerin iradesine uyardı. Dirlikçiler (İlmiye-Seyfiye- Mülkiye- Kalemiye) adları ile 4 Devlet sınıfında örgütlenmişlerdi. "Memleket" onlardan sorulurdu. Türkiye sinsi ve ya aleveli bir bunalmaya düştü mü, "Devlet Sınıfları" kaynaşır, öteki "Sosyal sınıflardan sanki bağışsızmışça "Memleket" in alın yazısını çizmeye girişirlerdi." (Dr. H. Kıvılcımlı, Halk Savaşının Planları, s.251).

İşte, dirlikçi, gazi ve ilb'lerden 27 Mayıs'çı ve 21 Mayıs'çı genç subaylara kadar uzanan bu gelenek, III. Selim'i, Alemdar Mustafa Paşa'yı, II. Mahmut'u, Tanzimatçı aydınları, Yeni Osmanlıları, İttihatçı Resneli Niyazi ve arkadaşlarının Abdülhamid zulmüne karşı, Makedonya dağlarında "Hürriyet" ilan edişleri... III. Ordu'da, Kuleli'de, ve Askeri Tıbbiye'de örgütlenmiş İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Derebey devletine baş kaldırmışın ardından Komprador burjuvazinin Almanca kanadının siyasi iktidarı ele geçişi... gibi. 1820'lerden 1908'e, ve sonrasında kadar olan tüm yenileşme ve reform çabalarında hareket ettirici dinamik güç olarak Asker ve sivil aydınları görüyoruz. Yukarıdan aksiyonla gerçekleştirilen reform hareketlerinin öncülüğünü bunlar

perasyonlarının belirgin bir sonucudur. Bu konudaki görüşlerimiz yayınlarımızda ve "12 EYLÜL NEDİR" kitabında ayrıntılarıyla yazılmıştır.)

Türkiye'nin bütün, ekonomik, sosyal, kültürel kurum ve kuralları; Devletçiliğimizden, demokrasimize, sanayileşmemizden toprak sorunumuza, sanattımızdan, Politik örgütlerimize kadar her şey bu orijinalitemizde izler taşır.

"Türk burjuvazi sınık, korkak ve kalleştir. Hiçbir sosyal altüstlükte en önde döğüşerek kendi yolunu açmamıştır."

Ülkemizin yakın tarihine damgasını basmış olan Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) işte bu açıklamaya çalıştığımız sosyal dinamiklerimiz üzerinde doğmuş en önemli siyasal yapıdır. Bu nedenle CHP tarihi aynı zamanda Türkiye'de Finans-Kapital egemenliğinin de kuruluş tarihidir. Yine CHP tarihi Cumhuriyet Türkiye'sinde "Devlet Sınıfları" geleneğinin yaşadığı süreç ve basından geçen serininin de tarihidir. Çünkü:

"CHP, Kuvey-i Milliye mücadelesinin tozu dumani arasında doğdu. Kurtuluş savaşının dinamiklerini bütün boyutlarıyla bünyesinde sentez etti. Kurtuluş savaşını öz olarak bir Burjuva Devrimi idi. Ama melez bir burjuva devrimi, çünkü ordu gençliği vurucu güç olurken, bu sosyal devrimin hamuruna, kendi Tarihsel Devrimci karakterini kattı. Hatta, hamuru bizzat yoğurulan, devrimin öncülüğünü fiilen yürüten bu sosyal eğilim oldu." (S.Kuray, 12 Eylül Nedir?, s.21).

"Türkiye'de, hemen hemen her ileriye atılışı gerektiren bunalmı döneminde burjuvazinin farklı zümrelerine vurucu güçlük yapan başka bir toplumsal dinamik vardır."

O günün koşullarını şöyle bir hatırlarsak; Türkiye'nin gündeminde 1919'da var olan sorun, Emperyalizme ve derebeyliğe karşı Anti-Emperyalist, Anti-Feodal, Bir Burjuva Demokratik Devrimi idi. Anadolu burjuvazisi, Emperyalist işgale, komprador ajanlarına ve derebeyliğe karşı kendi çapında, bir sosyal devrim zorlaması yapıyordu. Ancak yazının başında belirttiğimiz gibi; hem Avrupa'da, kapitalizmin vardığı aşama itibarıyla, hem de Türk burjuvazisinin yapısı gereği böyle bir sosyal devrimi başarama şansını yitirdi.

"Çözüm "TARİH" ten geldi ve "BİZE HAS" oldu. Ordu gençliğinin devleti kurtarma eğilimi zincirinden boşandı." (a.g.e.22)

ni örgütlenmeler oldu. 12 Mart öncesinde yukarıda sözünü ettiğimiz hareketi, burjuva legalizmiyle sınırlamak isteyenler devrimci gençliğimizin mücadelesini gözıştırdı, küçük burjuva maceracılığıydı diyerek, karaladılar. Kendileri hesap vermektan kaçtılar. Mücadeleye sahip çıkanlar ise, geçmişten gerekli dersi çıkarmadılar ve eskinin rönesansı örgütlendi.

"Ve 12 Eylül'den sonraki sıkıyönetim mahkemelerinde Dev-Yol öncüleri "Tarih bizi örgüt kurmakla değil, kuramamakla yargılayacaktır" derken bir anlamda özeleştiri yapıyorlardı."

Bu durumda yine eski hatalara düşmek kaçınılmaz oldu. Ve 12 Eylül'den sonraki sıkıyönetim mahkemelerinde Dev-Yol öncüleri "Tarih bizi örgüt kurmakla değil, kuramamakla yargılayacaktır" derken, bir anlamda özeleştiri yapıyorlardı. Tarihin olayları, olduğu gibi doğrusuyla, yanlışıyla yargılayacağı kesindir. Ancak bizlerin, daha henüz mücadelenin içinde olan insanlar ve örgütler olarak, bizi bu yanlışlara iten objektif ve subjektif nedenleri, yenilginin başlangıcı olan kurgulanı iyi tahlil etmemiz gerekir. Bir ülkede devrim, objektif ve subjektif faktörün olgunlaşmasıyla doğar. Objektif koşullar ne kadar olgunlaşırsa olgunlaşsın eğer subjektif faktör yeterli değilse bu, karşı devrime yarar.

"1- Objektif devrim şartları: Yani insan iradesine tabi olmayan, daha doğrusu teker teker bütün kişi iradelerini tayin eden durumdadır.

2- Subjektif devrim şartları: Objektif şartlar dolayısıyla, harekete geçen insan iradelerinin o şartları gereğince gerçekleştirilebilecek bilince ve davranışa erişmiş olmalarıdır."

Objektif devrim şartları: a) Topluluğun ekonomik temelindeki zıtlıkların büyümesi, b) Bu zıtlıklar neticesi olarak topluluk hayatında tarihi bunalmaların (buhranların: krizlerin) baş göstermesi."

(Dr. H. Kıvılcımlı, Devrim Nedir, Sayfa 69)

"Subjektif devrim şartları: İnsanların kafasında düşünce ve davranış olarak devrimin yer etmesi, objektif devrim şartlarının bilince çıkması demektir. Devrim hareketine girecek kaabiliyet ve karar kimde bulunur?

1- Devrimci keşif kolu (öncü): Yani siyasi parti teşkilatları

2- Devrimci sınıf: yani ÖZGÜÇ işçi sınıfı

3- Devrimci kitle: YEDEK GÜÇ, küçük burjuvalar, köylüler, esnaflar, aydınlar" (Dr. H. Kıvılcımlı, a.g.e. Sa:73)

Yukarıda kısaca alıntı yaptığımız, "Devrim Nedir?" adlı yapıtında Dr. H. Kıvılcımlı, Lenin'in devrimci durum tesbitini açar. Biz burada yalnız konumuzla ilgili olarak buna değineceğiz. Doktor yapıtında işçi sınıfının faaliyetini ikiye ayırır.

1- Sendikali Faaliyet: Yani ekonomik hedefleri olan

2- Devrimci Faaliyet: "Devrimci faaliyet sırasında devrimci sınıf kendi kabuğu içine hapsolmaktan çıkar. Toplumda yaşayan her sınıfın, her zümrenin büyük küçük davası ile kaynaşır. Böylece işçi sınıfı pratik faaliyet içinde kendi kendini yetiştirir. Mücadele ateşi içinde siyasi terbiyeye kavuşur.

.....Devrimci sınıf ne yalnız başına ekonomik sendikali faaliyetiyle, ne de sendikacılıktan kopmuş sırf devrimci faaliyetle başarı kazanamaz." (Dr.H. Kıvılcımlı a.g.e. Sa:76)

Şimdi, 12 Eylül öncesinde ülkemizde devrimci durum vardı. Yani yukarıda sözünü ettiğimiz devrimin objektif koşulları vardı. Devrimin subjektif şartlarını oluşturan üç unsur; yani, PARTİ, SINIF, KİTLE (ki, bu unsurlar içinde bizce belirleyici olan partinin konumudur) görevini yapamadığı için devrimci durum devreme dönüşmedi.

Dev-Yol burada önemli bir misyonla yüklüydü, bunu gerçekleştirilemedi. Sarp Kuray'ın 30 Kasım 1985 tarihinde Stockholm'de verdiği konferansta da belirttiği gibi: Türkiye devrimci hareketi iki kanaldan oluşmuştur.

Birinci kanal: 1919'lardan başlayan ve bir yanyıla günümüze kadar uzanan "60 yıllık gelenek"; İkinci kanal: 1960'lardan itibaren devrimci gençlik gruplarının TİP'den kopması ve yeni yönelişler için girmesiyle açılan Devrimci Gençlik Hareketleri'dir Dev-Yol'u eğer sınıflandıracak olursak, ikinci kanala girer ve 1919'lardan bu yana yaşanan bir sürecin önemli bir halkasıdır.

"Mahir Çayan ve arkadaşlarının Kızıldere'de katledilmeleri ile noktalanayan hayatları ve mücadelesi, gençliğin heyecanına, eylemciliğine ve direnişçiliğine sembol olmuştur. Devrimci gençlik 1968'in direnişçi önderlerine tüm engelleri aşarak sahip çıkıyordu, diğer yandan "68 kuşağından" eski THKP-C'li öncü arkadaşlar, başından itibaren devrimci gençlik hareketi ile temasa geçip, hareketi yönlendirmeye başladılar. İşte bu buluşmanın ve yeni örgütlenmenin adı DEV-RİMCİ YOL oldu. Devrimci Yol iki kanalda gelişti; birincisi: Devrimci gençlik üniversitelerde ve ülke içinde ulaşabildikleri her yerde devlet destekli faşist MHP vurucu timlerine karşı mücadeleyi yükseltti.

Diğer kanalda ise: Hareket, işçi sınıfını temel güç alan bir boyutta sanayi merkezlerine doğru gelişmeye başladı....

Devrimci Yol 1919'lardan bu yana yaşanan süreç içinde önemli bir deney ve gelinen son aşama. Kendi iç dinamiği ile "işçi sınıfına, ezilen ve soyalan kitlelere" doğru bir yürüyüşü var. Diğer yandan da silahlı direniş reddetmiyor. Ancak bu gelişim bir parti çatısında yönlendirilmedi. Ve ideolojik, politik ve örgütsel anlamda eksik ve yanlışlar yaşandı."

(S. Kuray, Röportaj, Sosyalist, sayı 9).

Bu nedenle Dev-Yol'un grupsal çıkarlarını ötesinde, genel olarak Türkiye devrimci hareketinin geldiği mevziler açısından değerlendirilmesi gerekir.

12 Eylül öncesinde ülkemizde 60 yıllık gelenek dediğimiz devrimci hareketin birinci kanalı, işçi sınıfının başını, sendikalar kanalıyla bağladı. Ve işçi sınıfının mücadelesini II. Enternasyonalci gibi, sendikalizme sınırlı tuttu. Onu devrimci siyasi iktidar mücadelesine yönlendirmedi. İşçi sınıfına yalnız sendikal bilinç verildi.

İkinci kanal ise, silahlı mücadeleyi MHP'li faşistlere karşı verilen mücadeleyle sınırlandırdı.

İşçi sınıfı cephesinde DİSK'in başı sosyal demokrasiyle bağlandı, devrimci gençlik cephesinde de MHP'li faşistlerle sokakta denge kuruldu. Ve finans-kapital Amerikancı faşist generaller eliyle, azgın sömürü için toplumsal muhalefeti susturacak faşist çarbayı tezgahladı. Tamamen savunma durumuna itilen devrimci hareket, "Tek Yol Devrim" şiarına göre davranmadı. Yine Dev-Yol öncülerinden Nasuh Mitap'ın sıkıyönetim mahkemesinde yaptığı açıklama, yukarıdaki değerlendirmemizi doğrular mahiyettedir. Nasuh Mitap açıklamasında:

"Bu nedenle Dev-Yol'un grupsal çıkarlarını ötesinde, genel olarak Türkiye devrimci hareketinin geldiği mevziler açısından değerlendirilmesi gerekir."

Sorgumda gerekçeleriyle belirtmeye çalıştım ki, 61 Anayasal düzenini yıkmaya çalışan politikalar, solcuların politikaları olamaz, olmamıştır. Bu politikalar sağın politikalarıydı; ve bunlar demokrasi karşıtı, toplumdaki demokratikleşmeyi boğmak, durdurmak amaçlıydı. 61 Anayasal düzenini (dolayısıyla devleti) yıkmak için güdülen iç savaş ve terör politikalarının ortaliği kasıp kavurarak eyleme sokulduğu bir yerde ve dönemde solcuların, devrimcilerin de "devleti yıkmak" için silaha sarıldıklarını kabul etmek mantık dışıdır. Çünkü solcuların bunda bir çıkarı yoktur, aksine çok büyük zararı vardır. Faşist bir düzen için solcular nasıl mücadele eder? Deniyor ki, "Marksist Leninist bir düzen kurmak için"

yıkmaya çalışıyorlardı. Bu çok üstünkörü ve kaba bir yakıştırma. Çünkü toplumda ve politik mücadele alanında böylesi koşullar olmadı gibi; aksine, mevcut hak ve özgürlükleri yok edip bir baskı düzeni ve devleti kurmak isteyen güçlerin çok etkili ve güçlü oldukları bir ortam, amaçlarına ulaşacak gibisinden koşulları vardı. Bu güçler her bakımdan 61 Anayasal düzeniyle işlerini tamamlamanın eşindeydiler. Böylece bir ortamda solcuların silaha başvurup mevcudu yıkmak için kalkıştıklarını söylemek solcuların deli olduğunu söylemekle eş anlamlıdır.

"Çünkü sözü geçen grup 12 Eylül'den sonra, "Demokrat Türkiye" adlı gazetede siivil toplumculuk diye bilinen gerici İdris Küçükömer'e ve Prenses Sabahattin'e dayanarak sol makyajlı ideolojik çizgiyi işlemiş ve geçmiş mücadeleyi bir anlamda inkar ederek işi Demirel'in demokratiğine kadar vardırırmıştı."

Tabii ki, solcular, devrimciler, daha güzel, daha demokratik, en demokratik devleti isterler. Ama bunu istemek başka bir şey mevcut en güzel, en demokratik değildir, diyerek birlikte (aynı doğrultuda) davranacaklarını kabul etmek başka bir şeydir ve asla mümkün değildir." diyor.

Evet sonuçta yapılan bu olmuştur. Ancak güne bakarak biz başka şeyler söylüyorduk, sonuçta bu oldu demek başka. Biz zaten 61 Anayasasını savunmak için mücadele ediyorduk, amacımız "devleti yıkmak" değildi demek başka anlamdadır. "Tek Yol Devrim" şiarının ne anlama geldiğini herkes bilir, tartışmamız gereken nokta "Tarihsel Devrimcilik" çıkmazdır. Akla şu soru geliyor, acaba THKP-C Dev-Yol'a başka bir miras mı bırakmıştı da, Dev-Yol öncüleri başka yanlışlara saptılar? Yoksa THKP-C mirası herhangi bir eleştiriye tabi tutulmadan mı devralındı? Bize göre Dev-Yol konusundakı 12 Mart öncesi olaylarla, THKP-C'nin kuruluş konularıyla birlikte konuşulmalıdır. O zaman da aslında ülkede devrimci bir durum yaşanmış ve devrime dönüşmemiştir. Mahir Çayan, Bütün Yazılar'ında "Kemalizm, emperyalizmin işgali altındaki bir ülkenin devrimci milliyetçilerinin bir milli kurtuluş bayrağıdır. Kemalizmin özür emperyalizme karşı tavır almıştır. Kemalizm bir burjuva ideolojisi ve küçük-burjuvazinin ve yahut asker-sivil aydın zümresinin ideolojisi saymak kesin olarak yakıştır-

NASUH MİTAP'IN

DEVİRİMCİ İŞÇİLERİN 'deki

AÇIKLAMASI ÜZERİNE

"1919'DA ÜLKEMİZDEKİ DEVİRİMCİ MÜCADELENİN BAŞLANGIÇ KONAĞINDA İLK DİRENİŞ "ÖNDERİ MUSTAFA SUPHI VE ARKADAŞLARI" VE "YEŞİL ORDU" DENEMESİNDEN BU YANA SİLAHLI DİRENİŞİ ÖRGÜTLEMeye ÖNCÜLÜK YAPAN TÜM DEVİRİMCİ ÖRGÜTLENMELER; DEVİRİM ORDUSUNUN KOMUTA VE KURMAY HEYETİ. DEVİRİMCİ PARTİ OLUR, DEVİRİMİN ORDU KİTLESİ DOĞRUDAN DOĞRUYA ALT TABAKALAR: YANİ BÜTÜN EZİLEN VE SOYULAN HALK: "KİTLE"LERİDİR İLKESİNİ HAYATA GEÇİREMEDİLER"

(Sarp Kuray, röportaj, SOSYALİST, sayfa 9.)

Sarp Kuray yoldaşın yukarıda yaptığı bu tespit bir anlamda sürece aittir. Diğer anlamda da Türkiye Devrimci hareketinin "makus talihi" olmuştur.

1917 Ekim Devrimi'yle birlikte Dünya yeni bir çağa giriyordu. İşçi Sınıfı Devrimleri Çağı. Ve Lenin artık Demokratik Devrimlerde bile öncünün işçi sınıfı olabileceğini, emperyalizm çağında burjuva anlamında demokratik dönüşümlerin bile ancak devrimci proletaryanın öncülüğünde gerçekleşebileceğini tüm dünyaya ilan ediyordu. Türkiye devrimci hareketi işte, Sovyet Devrimi'nin dolaysız etkisi altında doğuyordu. Mustafa Suphi ile birlikte, Türkiye'de 1919'larda işçi sınıfı adına, geleneksel devrimcilikten ilk kopuşma yaşanıyor. Artık devrimciler vardı ve onların sorunu ülkedeki anti-emperyalist savaşta, işçi sınıfının öncülüğünü sağlama sorunuydu. Sorun yalnızca bir ulusal kurtuluşu sağlamak değil, aynı zamanda bunu toplumsal kurtuluşa dönüştürmekti.

Bunu yapma iddiasında olan kurmay heyeti Karadeniz'de yok edildi. İşçi sınıfı öncülüğü burjuvaziye inanmanın karşılığını hayatlarıyla ödemişlerdi.

"1921 Kanuni-sani" bir anlamda işçi sınıfı devrimcilerinin yenilgisiz olurken, diğer yandan da bir sürecin başlangıcı oluyordu. İşçi sınıfının bağımsız politikasından yana direnişçi çizgi, Mustafa Suphi'lerle birlikte Karadeniz'e gömülünce, Türkiye devrimci hareketine pasif burjuva kuyrukçusu çizgi egemen oldu. Sonradan tüm devrimci harekete damgasını vuran "Kadroculuk" buradan çıktı. Vedat Nedim Tür gibi, Şevket Süreyya Aydemir gibi Kadrocu ideologlar her ne ka-

dar daha sonradan Komünist Partisi dışına çıkmışlarsa da onların ettiği Kadroculuk o günden bugüne harekete ideolojik damgasını vurdu. Partinin oportünist gidişine ideolojik olarak en önemli karşı duruş, Dr. H. Kıvılcımlı'dan geldi. 1930'larda yazdığı ve YOL adı altında topladığı bir dizi eserle Parti'deki burjuva kuyrukçuluğuna, Kemalizm dalkavukluğuna, şovenist politikaya vurdu, işçi sınıfının burjuvaziden bağımsız devrimci ideolojik hatını koydu. Ancak bunlar tarihe yazılmış eserler olarak kaldı ve Doktor Hikmet Kıvılcımlı'nın açmak istediği teorik tartışma bir susuşa getirildi. Bizce Doktor Hikmet Kıvılcımlı'nın o gün getirdiği tezler ve yaptığı tespitler, devrimci hareketimiz için bugün hala geçerliliğini korumaktadır ve henüz aşılamamıştır.

Dr. H. Kıvılcımlı, 1968'deki kopuşmada da bunu nihai çözümlenmeye götürebilecek ideolojik anlamda şanslı olan tek kişi olmasına rağmen, gerekli örgütsel müdahaleyi yine sağlayamamıştır, ki o dönemde Doktor Hikmet Kıvılcımlı'nın devrimci gençlik hareketi ve işçi sınıfı içinde hatın sayılır bir etkisi vardı.

12 Mart öncesinde Dev-Genç içindeki muhalefet kadroları, Askeri Tıbbiyeli öğrenciler, Deniz Harp Okulu ve Donanma içindeki devrimci subayların tümü, sınıf okulları ve Kara Harp Okulunun önemli bir kesimi Dr. H. Kıvılcımlı'nın etkisindeydi. Zaten 1968'deki kopuşmada TIP'in oportünizmine başkaldıran gençlik hareketi ve öncüler ilk başta 60 yıllık gelenekten gelmiş Dr. H. Kıvılcımlı ve Mihri Belli etrafında toplanmışlardı. Onların hataları ve sevapları ayrı

bir tartışma konusudur. Ancak devrimci gençliğin önceleri onların etrafında toplanışı, gerekse eski FKF kadrolarının ve sonradan SGO'yu oluşturanların da Yakup Demir ve Behice Boran'ların etrafında toplanışı bir tesadüf değildir. Tarih mutlaka 22 yıl yarı derebeği zindanlarda yatmış, burjuvazinin her türlü zulmüne karşı direnmiş, Dr. H. Kıvılcımlı ve Yunanistan iç savaşında enternasyonalist bir ruhla ve bilinçle çarpışmış Mihri Belli ve diğerleri ile kendi kariyerinden ve rahatından ötesini düşünmemiş oportünistler arasında bir ayırım yapacaktır.

Devrimci hareketimizin sosyal devrimcilik yönündeki ikinci kopuşması 1968 yılında yaşandı. 1968, hem devrimci gençliğin, sosyalizmden yana tercih koymasındır, hem de 1919'dan beri sosyalist harekete musallat olmuş pasifist, oportünist çizgiye bir başkaldırıdır.

"Tarih mutlaka 22 yıl yarı derebeği zindanlarda yatmış, burjuvazinin her türlü zulmüne karşı direnmiş, Dr. H. Kıvılcımlı ve Yunanistan iç savaşında enternasyonalist bir ruhla ve bilinçle çarpışmış Mihri Belli ve diğerleri ile, kendi kariyerinden ve rahatından ötesini düşünmemiş oportünistler arasında bir ayırım yapacaktır."

"DEVİRİMCİ GENÇLİĞİN TIP'DEN KOPUŞARAK, ONUN PASİFİZE EDİCİ TÜM İDEOLOJİK, POLİTİK VE ÖRGÜTSEL BARİKATLARINI AŞARAK DEVLET DESTEKLİ FAŞİST MİLİSLERE VE AMERİKAN EMPERYALİZMİNE KARŞI BAŞLATTIĞI EYLEMCİLİĞİ VE "SOSYAL DEVİRİM" YÖRÜNGESİNE DOĞRU HAREKETLENMESİ İFADESİNİ DEV-GENÇ'TE BULDU." (S. Kuray, Röportaj, Sosyalist, sayı 9.)

"GENÇLİK SOSYALİZMDEN YANA TERCİH KOYMUŞTUR DEMEK, TARİHTEN GELEN VE ÜLKE ORJİNALİTESİN DEN KAYNAKLANAN, GELENEKLERİ VE YAPISI İLE (DEVLETİ KURTARMA) YA ÇAĞRILI BİR YAPININ, TAM ZİTTİ BİR ÖZDE (BURJUVA

ETHEM YILMAZ

DEVLETİNİ YIKMAYA, YANİ SOSYALİZMİ KURMA MÜCADELESİNE BOYLU BOYUNCA DALMASININ ADIDIR. DİĞER BİR İFADE İLE, O GÜNE KADAR HİÇ BİR ZAMAN DEVLETE KARŞI DEĞİL, DEVLETİN YANINDA VE ONUN AKSOLAN YANLARINA KARŞI OLUŞAN İSYANLARIN, NİTELİĞİNİN DEĞİŞMESİ VE İŞÇİ SINIFI YÖRÜNGESİNE DOĞRU HAREKETLENMESİ ANLAMINA GELMEKTEDİR."

1970'lerde DEV-GENÇ içinde dört siyasi eğilim ve örgütlenme vardı.

1. THKP-C'yi oluşturan kadrolar.
2. 1969 Dev-Genç yöneticileri, Denizciler-Askeri Tıbbiyeliler.
3. THKO kadroları ve taraftarları.
4. MDD İstanbul Bölge Yürütme kadroları ve taraftarları.

1968 kuşağının Türkiye Devrimci hareketinde onurlu bir yeri vardır. 1968'in eleştirisi de tarihe göre yapılacaktır. Döğüşenler ne kadar yenik düşerlerse düşsünler, devrimci, direnişçi safta olmuş olmanın onurunu her zaman taşıyacaklardır. Hem İşçi Sınıfı Partisi iddiasıyla yola çıkıp, hem de mücadeleci burjuva legalizmiyle, parlamenterizmle sınırlandıran, Dev-Genç karşı-

sında pasif naylon örgüt kuranlar da işçi sınıfı ve tarih önünde hesap vermektan kurtulamayacaklardır. 1968'de gençliğimizin devrimci mücadeleye aktif katılımı, ne "goşizm" ne de "küçük-burjuva anarşizmi" olarak adlandıramaz. Kendi sosyal gerçeklikleriyle hayatlarını feda etmesine mücadeleye girenler, devrimci ilkeleri girdikleri her mevzide savundular. İşçi sınıfını iktidara götürme iddiasında olan Parti neredeydi? Ülkedeki devrimci yükselişi neden işçi sınıfı öncülüğünde devrimci demokratik bir iktidara yönlendiremedi?

Sosyalizmin bugün ülkemizde bu kadar kitlere içine girmesinde 1968'in devrimci ruhunun büyük katkısı oldu. Yarı yarıya mücadeleyi o "devrimci ruh" götürmektedir. Sorunumuz direnişçi işçi sınıfına ve emekçi kitlelere taşınmıştır. Bu devrimci ruhu, sosyalist örgüt biçim ve parolalarıyla silahlandırıp, mücadeleye, gerçek devrimci bir proletarya partisi öncülüğünde kitlelere taşınmıştır. 1968'de eksik olan, harekete öncülük edebilecek devrimci partiydi.

12 Mart darbesinden sonra, ye-

Böylece 1908 Meşrutiyet Devriminde Resneli Niyazi ve arkadaşlarının üstlendiği yol açıcılık görevini bu defa Kuvayı Milliye genç subaylar ve aydınlar üstlendi. Müdafai Hukuk Cemiyetlerinde örgütlenmiş olan Anadolu burjuvazisi, Ordu gençliğinin ve aydınların, kime hizmet ediliğine bakmaksızın ileriye atılışlarını kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda yönlendirerek Sosyal Devrimi zorladı. Bir kere daha sınıflardan "bağımsızlaşmasına" ileriye atılan Tarihsel Devrimci gelenek-göreneklili aydın gençlik, burjuvazinin önünü açmaktan, ona iktidara giden yolları temizlemekten öte bir işlev görmedi. Çünkü: "Devlet Sınıflarının sözde şahbazca bağımsızlıklar yüzeye kaldırdı. Onların girişimleri, Türkiye'nin sosyal yapısını yönünde belirleliyordu. Türkiye Orta çağ yapısına ise, Devlet Sınıflarının getirdikleri çözüm Ortaçağvari oluyordu. Türkiye az çok modern ekonomi ve toplum ilişkileri içine girmişse, Devlet sınıflarının vurucu güç olarak getirdikleri çözüm az çok modernleşme yönüne gidiyordu. Böylece son duruşmada kesin sonuç, Türkiye'nin ekonomik ve sınıfsal yapısına göre alınıyordu." (Dr. H. Kıvılcımlı, Halk Savaşının Planları, s.251)

İşte CHP 1919-23 arası altüstlük döneminde, Müdafai Hukuk Kuvayı Milliyeçiler sentezinden doğdu. "Kurtuluş savaşının kazanılmasından sonra Osmanlı Derebeği devletin yerine, yeni Burjuva Devletin geçirme sürecine girildi. Savaş güden sosyal ve sınıfsal eğilimler, yeni devletin kuruluşuna damgalanması barışken, siyasi örgütlenmelerini CHP ile yaptılar. CHP "DEVLET PARTİSİ" olma özelliğini işte böyle kazandı.

İşte CHP 1919-23 arası altüstlük döneminde, Müdafai Hukuk Kuvayı Milliyeçiler sentezinden doğdu. "Kurtuluş savaşının kazanılmasından sonra Osmanlı Derebeği devletin yerine, yeni Burjuva Devletin geçirme sürecine girildi. Savaş güden sosyal ve sınıfsal eğilimler, yeni devletin kuruluşuna damgalanması barışken, siyasi örgütlenmelerini CHP ile yaptılar. CHP "DEVLET PARTİSİ" olma özelliğini işte böyle kazandı.

"Gerçekte Kemalizmin Devletçiliği, artık o ilkel Osmanlı Devletçiliğinin yarı komprador, yarı ajan "Kapitalist fideliği" bile olmaktan çıkmıştı. Hele "Milli Burjuvazi yaratma çabası" hiç değildi. Çünkü böyle bir şey 20. yy. birinci yarımı Türkiye'sinde olur şey değildi. "Demiryolları, Madenleri, vb. devletleştirme" denilen Kemalist eylem, her ne denli "Kompradoru teşvik" etmiyorsa da: bal gibi "Finans-Kapitalin teşviki" altında hiç düşünmeye kalkışmadan ve Finans-Kapital çıkarları dışında her türlü "düşünceye kelepçe" vurarak davranıyordu." (Dr. H. Kıvılcımlı Devrim Zorlaması, s.172).

Böylece "Devletçilik fide-
li-

Müdafai Hukuk'un 1. grubu Atatürk'ün öncülüğünde CHP'yi oluşturdu.

BÖYLECE PARTİ BİR YANILYA KUVAYİ MİLLİYE RUHUNU TEMSİL EDERKEN BİR YANILYA DA BÜNYESİNDE GÜDÜCÜ SINIFIN E-LEMANLARINI BARINDIRDI. CHP'nin TARİHİ İŞTE BU İKİLİ YAPININ EVRİM TARİHİDİR. Kuşkusuz bu evrim kör

tedadüflerle olmadı. Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısı ve sınıf ilişkileri değiştiğçe CHP de sarsıldı, doğurdu, battı, çıktı.

AMA BİR ŞEY HİÇ DEĞİŞMEDİ: SON TAHLİLDE CHP HEP BİR "DEVLET" PARTİSİ OLARAK KALDI. Bu yapısı ile,

Türkiye toplumunun gelişme dinamiğinin orijinalitesine uygun bir politik misyon üstlendi. Finans-Kapital egemenliğinin yerleşme süreci olarak değerlendirilebileceğimiz 55 yıl boyunca, CHP hep "GELİR- DÜZELTİR- GİDER" bir "GEÇİŞ" partisi oldu." (12 Eylül Nedir, S. Kuray s.24)

Kurtuluş savaşına öncülük eden güçler Halk Fırkası ile siyasal örgütlenmelerini yaparak, yeni devletin kuruluşuna yönlendikleri zaman, Devlet Sınıfları geleneği, Kemalizm namıyla etken ve belirleyici görünüyordu. CHP'nin "altı ok"undan Devletçilik İzmri İktisat Kongresi'nden beri geçerli ekonomi politikalarından en önemlisiydi... Ancak:

"Gerçekte Kemalizmin Devletçiliği, artık o ilkel Osmanlı Devletçiliğinin yarı komprador, yarı ajan "Kapitalist fideliği" bile olmaktan çıkmıştı. Hele "Milli Burjuvazi yaratma çabası" hiç değildi. Çünkü böyle bir şey 20. yy. birinci yarımı Türkiye'sinde olur şey değildi. "Demiryolları, Madenleri, vb. devletleştirme" denilen Kemalist eylem, her ne denli "Kompradoru teşvik" etmiyorsa da: bal gibi "Finans-Kapitalin teşviki" altında hiç düşünmeye kalkışmadan ve Finans-Kapital çıkarları dışında her türlü "düşünceye kelepçe" vurarak davranıyordu." (Dr. H. Kıvılcımlı Devrim Zorlaması, s.172).

Böylece "Devletçilik fide-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

li-

7 Kasım 1924'de Halk Partisinden istifa eden 10 kişinin kurduğu Terakki Perver Cumhuriyet Fırkası'nın başında Kazım Karabekir, Rauf Orbay, ve Adnan Adıvar bulunuyordu. Bu partinin programından yaptığımız aşağıdaki alıntı, bu çıkışın niteliği hakkında yeterince aydınlatıcı olur sanıyoruz.

"Liberalizm esastr. Devlet görevleri asgariye indirilecektir. İdari ademi merkeziletilik ilkesi izlenecektir. Fırka, fikirlerle ve dini itaklara hümmethardır. Yabancı sermayeye muhtacdır. Gümrük resimleri azaltılacaktır." (H. Bila, CHP Tarihi, s.78).

"Liberalizm nazariyeti, bu memleketin güç anlayacağı bir şeydir. Biz iktisadiyatta, hakikaten ilmi devletçiyiz. Bizi bu yöne sevk eden bu memleketin ihtiyacı ve bu milletin fikri eğilimidir. Devletçilikten büsbütün vazgeçip, her nimeti sermayedarların faaliyetinden beklemeye yönelmek bu memleketin anlayacağı bir şey midir?" (Cumhuriyet 30 Ağustos 1930) diyor, ve bu düşüncesini şöyle gerekçelendiriyordu;

"... Asırların ihmali telafi, haksız tahribatı imar edecek, yeni nizamın çetin şartlarına mukavemet edecek sağlam bir devlet bünyesi kurabilmek için, herseyden evvel, devleti iktisadiyatta yıpratacak amillerden kurtarmak lazım geliyordu...Devletin, teşkilatı, vasıtaları, yardımı ve hatta doğrudan doğruya teşebbüsü olmaksızın memleket sanayiinin kurulabilmesini ancak saadil olanlar düşünebilir. (Y.K. Karaoşman-oglu, Politikada 45 Yıl, 1968, s.97).

Bu görüşler, o günlerde Cumhuriyet Türkiye'sinin yönetimine etken olan devlet sınıfları geleneğinin sosyal psikolojisini bize vermesi bakımından önemlidir. 600 yıllık "güdücü" gelenek bir yanıyla egemen sınıflara, eline geçirdiği devleti kullananlar tüm imkanları sunuyor. Ama öte yandan egemen sınıfın, yolları açtırdıktan sonra kendisini bir kenara itmeye çalışmasına da karşı koyuyordu. Yani yenilikçi aydın hareketin Kurtuluş Savaşı aşamasındaki temsilcileri, daha Cumhuriyetin 3. yılında kendi mücadeleleriyle iktidara getirdikleri yıskın ve kalles Türk burjuvazisi tarafından devre dışı bırakılmak isteniyorlardı.

O gün İsmet İnönü ve arkadaşlarının karşılaştıkları durum, ülkemizde aydın değişmez kaderi, yani eylemci-yenilikçi aydın kuşaklarının yaşadığı dram idi. Her aydın hareketi, kendi dönemine denk düşen ve iktidara giden yollarını açtığı burjuva zümresi tarafından acımasızca tasfiye edilmiştir. Resneli Niyazi'den, Cemal Gürsel'e kadar, ihtilalci asker ve aydınların başlarından geçen olaylar hep bu sosyal kurguya göre belirlendi.

1930'lu yıllarda henüz Finans-Kapital Devletçi geleneği CHP'den tasfiye edilecek güce erişememişti. Ancak daha 1924'lerde serbestçe örgütlenme ve ülkeyi serbestçe idare etme yolunda adım atan egemen sınıf ittifakı, aradan geçen sürede ekonomik alanda abalidliğine ulaş-

Finans-kapital'in Devlet Sınıfları vesayetinden ilk kurtulma girişimi Terakki Perver Cumhuriyet Fırkası, Takrir-i Sükun kanunuyla kapatıldı.

miş, CHP içerisinde ve mecliste önemli yerleri tutmuştu. Artık var olan ortam ve olanaklarla yetinmiyor, kendi bildiğince bir ekonomik ve politik yönetim istiyordu. Finans-Kapital Tefeci-Bezirgan ittifakının bu zorlaması Devletçi gelenekli kadroları gidererek "sertleştiriyordu." Toprak reformu gene günün en önemli sorunu idi.

29 Aralık 1937'de İnönü Meclis'te yaptığı bir konuşmada: "Toprak, mahsulünü ancak bir vaziyette verir. Bu vaziyette de, o toprağın işleyeninin malı olmasıdır." (S.Ş. Aydemir, Menderes'in Dramı, s. 12) diyor ve daha sonra derebeği artıklarına karşı saldırısını "Bataklık toprak ağasının kökünü kazıyacığım" diye en uçtan dile getiriyordu.

Ancak İş Bankası içinde yuvalanmış ve Atatürk'ünde desteğini kazanmış olan Finans-Kapital-Tefeci-Bezirganlık, bu saldırı karşısında sessiz kalmıyordu. Atatürk'ün isteği üzerine İ. İnönü istifa ediyor. Celal Bayar Başbakanlığa atanıyordu.

26 Ekim 1937 günü ilan edilen yeni hükümetin meclise sunduğu hükümet programında şu bölüm iki eğilimin temel ayrımlarına ilişkin tutması bakımından önemlidir. Şöyle diyor Celal Bayar:

"Kemalist rejim, mülkiyet, ferdi mesai ve çalışma kıymetini ekonomik politikasının esası olarak almaktadır. Ferd tarafından yapılabilecek olan işlerin, ferderce yapılmasını himaye ve teşvik edeceğiz. Bu maksatla sanayi teşvik siyasetimize devam edeceğiz.

Fakat, ferdi mesai ve sermayenin bugün için yetmediği veya gidemediği işlerde, milli kurumların gerektirdiği hususlarda milli emniyeti ve umumi menfaatini temin etmek, ferdi mesai ve sermayenin çeşitlenip büyümesini kolaylaştırmak için devlet iş başına geçecektir." (Cumhuriyet, 9 Kasım 1937)

Demek ki iktidara geldiğinde Bayar'da biraz devletçi olmuş. O sürekli değil ama "sermayenin büyümesini kolaylaştırmak" gerektiği zaman devletçi; o zaman ki sermaye de (bu gün olduğu gibi) teşvik olamadığı yerinden kılmıdayamaz. Yani hep devlete ihtiyaç var. Çatışma bu noktada yumuşar ya da durur.

Yeri gelmişken bir noktayı açıklamakta yarar var. Dikkat edilirse, egemen sınıf ile Devletçi eğilim arasındaki ilişkiyi vermeye çalışırken, "çatışma", "kopuşma" gibi belirlemeleri tırmak içinde verdik. Çünkü burada, örneğin bir işçi sınıfı ile, burjuvazi arasındaki benzer nitelikte çatışma veya kopuşma söz konusu değil. Var olan taraflar farklı sınıfların ekonomik ve siyasal eğilimlerini temsil etmiyorlar. Daha doğru bir deyimle birisi "sınıf" değil. Tarihsel bir güç. Devletçi geleneğinden koparak Sosyalizmle buluşanları konumuzun dışında tutarsak, Devletçilerle Finans-Kapital'in çatışması son duruşmada hep "Devletin hakemliğinde" bir uzlaşma ile biter. Çünkü birinin tarihsel eğilimi ve hareket ettirici güdüsü

devleti korumaktır. Diğerinin günlük çıkar devleti daha iyi soymak.

Bu anlamıyla "Devletin devamlılığı" her iki eğilimin ortak paydasıdır. Hiç biri bu konuda tavizkar davranmaz. Sosyal Demokratların Kürt meselesinde aldıkları tavır bu konuda en açık örnektir. Demek ki iş gelip egemen üretim temeline dayandığı anda köklü bir "nitelik" çatışmasının söz konusu olmadığını, İnönü ile Bayar kavgasının aynı sistemin sınırları içerisinde sürdüğünü gözden kaçırmamalıyız.

İkinci deneme Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın seçim mitinginden bir görüntü

Celal Bayar'ın hükümet olmasıyla, finans-kapital ilk parlak dönemini yaşadı. Teşvik Kredileri, yabancı sermayeye güler yüz ve yeni olanaklar, "devletçiliğin alanının daraltılması" hep bu devrede başlatıldı. İş Bankası'nda yuvalanmış "iş" çevreleri artık İsmet Paşa'nın ve Devletçi bürokratların nefesini enselerinde hissetmeden istedikleri gibi "iş" bitireceklerdi. Bu dönem 1938'de Atatürk'ün ölümü ve İnönü'nün Cumhurbaşkanı seçilmesine kadar sürdü. 1939 seçimleriyle, C. Bayar Başbakanlıktan uzaklaştırıldı. CHP içinde ve memleket düzeyinde eski çatışma, yeniden alevlendi. 1939-45 dönemi. Türkiye'de 1950 sosyal ve siyasal değişikliğinin yeşereceği zemini hazırladı. Tüm şiddetle ülkemizi etkisi altına alan savaş, üretim ve ithalatta önemli gerilemelere yol açmış, buna bağlı olarak ülke içinde meydana gelen zorunlu gerileme toplumu kısıvrak sarmış, pahalılık ve yoksulluk ortamında, yine devlet olanaklarından yararlanan yüzlerce "savaş zengini" türemiştir. Halk ise ağır bir yoksulluk içinde idi.

Gelinen aşamada finans-kapital tefeci-bezirganlık ve toprak ağalığıyla el ele vererek, iktidarı bütünüyle ele geçirmeye hazırlanıyordu. Bu dönemin en ciddi ve "kopuşmayı" sağlayan çatışması Toprak Reformu Tasarısı'nın meclise getirilmesi sırasında meydana geldi.

25 Ocak 1945 günü hazırlanıp 14 Mayıs'ta görüşmeye sunulan "Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu" toprak ağalarının ve onların destekleyen finans-kapital politikacılarının üst perdeden ve örgütlü muhalefetleriyle karşıla-

tı. Bu muhalefetin başını, Adnan Menderes, Emin Sazak, Ali Münif Yeğenağa, Cavit Oral gibi toprak ağaları çekiyordu. Toprak Reformu Kanunu ile başlayan açık ve şiddetli muhalefet diğer alanlara da sıçradı. 12 Haziran 1945'de Celal Bayar, Refik Koraltan, Fuat Köprülü ve Adnan Menderes, ünlü adıyla "Dörtlü Takrir"i imzalayıp vermişlerdi. Genişleyen çatışma 7 Ocak 1946'da DP (Demokrat Parti) nin kurulmasıyla noktalandı. CHP üçüncü defa bölünmüş Devlet Sınıflar gelenekli kadro-

"Türkiye'nin bütün ekonomik, politik, sosyal, kültürel kurum ve kuralları; Devletçiliğimizden, demokrasimizden, sanayileşmemizden, toprak sorunumuza, sanatımızdan, politik örgütlerimize kadar her olgu, bu orijinalitemizden izler taşır."

başınıyla alaşağı edildi. 27 Mayıs, ordu gençliğinin 10 yıllık DP zulmüne başkaldırısı, bir "Baskın" ve "İsyan" idi. "Devleti kurtarma" geleneği bir kere daha sahneye çıktı.

"Ordu 27 Mayıs'ın hemen arifesinde: "Ne zaman gideceği" sorunu ile kuşatıldı. İsmet Paşa iktidarı sivilleştirme planında baş mimar oldu. 27 Mayıs sonrasında kurulan MBK (Milli Birlik Komitesi) içindeki İnönü taraftarlarına "Ordunun iktidarı sivililere terketmesi gerektiği" tezi savundurtuldu. "Kalalım-devam edelim" diyen hanat(14'ler) bir hükümet iç darbesiyle tasfiye edilerek, yönetimin sivilleştirilmesi aşamasına girildi." (S. Kuray, 12 Eylül Nedir?, s.30).

Birinci ve ikinci İnönü, koalisyon hükümetleri ile aşılın bu süreç, tekrar doğrudan finans-kapital iktidarına geçişin bir hazırlığı oldu. CHP ve İnönü "Devletçi" geleneği ile; orduda uç veren tepkileri önleme ve yumuşatmada gerekli fonksiyonu üstlendi.

22 Şubat 1962 ve 21 Mayıs 1963 Talat Aydemir önderliğindeki isyan girişimleri bu sayede bastırılabilir. Diğer yandan ekonomik alanda finans-kapital kervani yürüdü. AET'ye giden yollar

KÖPRÜLÜ - BAYAR - KORALTAN - MENDERES "Dörtlü Takrir"den DP'yi yaratan egemen sınıf ittifakının temsilcileri

sabada kurulan benzin istasyonları, Amerikan emperyalizminin Türkiye'ye girişi töreni idi. Koreye asker yollanması, NATO'ya giriş ve diğer uygulamalarla sağlanan dış yardım Bayar-Menderes diktatörlüğünün ömrünü uzatmaya yetmedi. Ağırlaşan bunalımı politik baskıyla aşmaya çalışınca, bir gecede 27 Mayıs

27 Mayıs, ordu gençliğinin 10 yıllık DP zulmüne başkaldırısı, bir "Baskın" ve "İsyan" idi. "Devleti kurtarma" geleneği bir kere daha sahneye çıktı.

27 Mayıs, ordu gençliğinin 10 yıllık DP zulmüne başkaldırısı, bir "Baskın" ve "İsyan" idi. "Devleti kurtarma" geleneği bir kere daha sahneye çıktı.

aktifliklerinin yükseltilmesi önünde en büyük engeli oluşturan "Sol" kanadına karşı mücadelesinin kararlı biçimde güçlendirilmesi görevini koymaktadır. Bununla bağlantılı olarak parti-içi politika alanında...işçi sınıfı üzerindeki burjuva etkilerinin ve komünist hareket içindeki sosyal demokrat etkilerin taşıyıcısı olan oportünizme karşı mücadeledir... (III. Enternasyonal 10. Plenum Sonuç Bildirisi'nden.)

Demek ki; yeniden konumuza dönersek; her dönem kendi koşullarına uygun yeni taktik yönelişler ve yeni örgüt biçim-parolaları getiriyor.

1919-24, 1925-1929 arası yaygın geniş ittifaklarla ve kesin kopuşmalarla içermeyen işçi sınıfı politikası, 1929'dan sonra ittifak kurduğu en yakın güçle bile kopuşarak ileriyeye adılıyor. Daha sonra örneğin II. Emperyalist Pavlaşım Savaşı sırasında yeniden ittifak sorunu gündeme geliyor. Yani; mücadelenin her konağı kendine özgü biçimleri yaratıyor, ve bu biçimler asla mutlaklaştırılarak kalıcı bir hale dönüşmüyor. Pratik adımlar, üzerinde uzun süre teori yapılan mutlak doğrulara çevrilmiyor. Her kapanan dönem kendi siyasal-ekonomik vb. tavır alışlarını da beraberinde götürüyor. Neden bu konu üzerinde böylesine ayrıntılı durmak ihtiyacını duyduk?

Yukarıda belirtmiştik, Türkiye bir dönemi kapamak üzeredir. 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesinin izlerini yok etme mücadelesi her alanda sürüyor. 1982 Anayasası "faşizmin kurumsallaştırılmasıdır." Evet. Ama bugün işçi sınıfı mücadelesi 1982 koşullarında değil, 1987'nin ilk altı ayında 10 binin üzerinde işçi greve çıktı. 30 bine yakın işçi grev karar bekliyor, sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlanmış. Gençlik geleneksel çizgisi itibarıyla eylemini sokakta Devlet güçleri ile çatışmaya dönüştürdü. 12 Eylül yenilgisinin yarasını sarabilen birçok devrimci örgüt yaygın organları çıkararak pratikçe mücadelenin içine dalmış durumdadır.

Genel politik ortam açısından olaya bakacak olursak, 1982 yılının ortalarında başlayan "Geçiş dönemi" hızla tamamlanıyor. 12 Eylül'ün geliş dinamiklerine bağlı olarak, bugüne kadarki askeri müdahalelerden farklı bir "Geçiş Dönemi" yaşanıyor. 27 Mayıs ve 12 Mart'tan sonra Devlet Sınıfların gelenekli "sol" bir iktidar eliyle geçiş sağlanırken, bu defa doğrudan ANAP kanalıyla finans-kapital partisine iktidar teslim edildi. Hatta cunta tarafından iktidar edilmek üzere hazırlanan "Devlet Partisi" MDP'ye rağmen ANAP görünürde Cunta'ya "tavır" olarak halkın faşizme karşı birikmiş olan öfkesini oy potansiyeli şekline dönüştürerek iktidara geldi. Ama ANAP süreç içerisinde Cunta'ya yaklaşıtkça kitle desteğini kaybetmeye yüz tuttu. Yılların finans-kapital politikacısı S. Demirel'in "demokrasi"

havariliği işte bu ortamda hayat buldu.

"Sivilleşme"nin doğal sonucu olarak, siyasal ve sendikal alanda Devrimciler her gün biraz daha ilerli boyutlarda mücadeleyi kucaklamaktadırlar. Fabrikalar, mahalleler, okullar, yine politikayla içiçe bir döneme doğru, hızla gidiyor.

O halde artık taktiğimiz yeni döneme göre yeniden belirlenmek durumundadır. 1980-1983 arası dönemin ihtiyacına cevap veren, 1983-1986 arası yavaş yavaş yetersizleşen "TÜRK-İŞ'te çatışma" politikası artık gülmüzmüş Türkiye işçi sınıfı mücadelesinin ekonomik-demokratik alandaki taleplerini karşılayamaz.

"İşçiler demokrasi mücadelesini omuzlamaya hazırlanıyorlar." "Türk-İş 14. Genel Kurulu sonuç bildirisinin getirdiği olanaklardan yararlanmak lazım..."

"Türk-İş çatıştı altında sendikal demokrasiyi sağladığımızı kaybedeceğimiz hiçbir şey yok ama, kazanacağımız 1,5 milyon işçinin gücü var" diye laf cambazlığı yaparak işçi sınıfımızın mücadelesini sendika gangsterliği ve Sosyal Demokratların peşine takmak için "A-LINTERİ" dökenlere kafalarını geriye çevirip 1975-80 arası bir hatırlamaları tavsiye ederiz. O günlerde de "Ulusal Demokratik Cephe" sloganıyla işçi sınıfının sosyal demokrasi peşine takmak için çırpınıyorlardı. O dönemi Türkiye işçi sınıfı ve Devrimciler unutmadılar. Biz onları da unuttuklarını sanıyoruz ama, unuttuğumuzu görünmek işlerine geliyor. Ancak yönelişleri işçi sınıfının bilincini bulandıran, mücadeleyi Devrim perspektifinden çıkararak düzen sınırları içine sokan bir nitelikte olduğundan, bu anlayış dinü ve bugünüyle deşifre edilmelidir.

Bugün gelinen aşamada, dün dışımızdan faşist diktatörlüğün bize dayattığı koşulları kabul ettik, ancak şu anda hayat tarafından aşılması taktiği uygulamakta ısrar ederseniz, reel politik adımlar, işçi sınıfının barımsız ideolojisi ve örgütlenmesi olmasa gerektiği ilkesini terk etmek durumunda kalırız. "Sendikal birlik" yalnızca işçileri bir sendika çatısı altında toplamış olmayı ifade etmiyor. Aynı zamanda "Sınıf ve Kitle sendikası" olma koşulu da var. Bu iki koşul ise o sendikaların sınıflar arası uzlaşmayı değil, sınıflar arası mücadeleyi temel ilke kabul etmesini gerektirir. Burada da durmaz, sınıf mücadelesinin üç alanda yürütmesini gerekli sayar.

a) Ekonomik mücadele
b) Politik mücadele
c) Ideolojik mücadele
Sendikalar bu üçlü mücadelenin diğer ikisini atlatmaksızın ve işçi sınıfının nihai kurtuluşunun ancak kendi iktidarıyla yani Sosyalizm'le mümkün olacağı gerçeğini kabul ederek, ekonomik mücadeleyi sürdürürlerse, sınıf sendikası adını alırlar. Türk-İş içinde bugün Sosyal-Demokrat mu-

halefet olarak bilinen hareketin başını çeken sendikalarda bile, bu anlayışın izlerine pek rastlanamaz. Bu, tabanda var olan devrimci potansiyelin yok sayılması anlamına gelmez. Aksine bu potansiyelin sınıf mücadelesinde doğru yönlendirilebilmesi için, var olan gerçeğin altı özellikle çizilmelidir. 35 yıllık CIA tezgahından geçmiş gangster sendikacıların tüm kilit noktaları tuttuğu Türk-İş'te beklemenin ve var olan devrimci muhalefet potansiyelini sosyal demokrat sendikacıların arkasına yığarak, onları iktidar yapıp yaşanmış yeniden yaşamının doğru olmadığına inanıyoruz. Bu inancımız doğrultusunda mücadele edeceğiz. Unutulmamalıdır ki:

12 Eylül'den bu yana uygulanan, işçi sınıfı başta olmak üzere, ezilen ve sömürülen yığınları depolitize etme çabası tersine dönüyor. Politikleşme hızla tüm yoksul yığınları yayılıyor. Sağlanan "nisbi rahatlık" ortamında imzalanacak Toplu İş Sözleşmeleriyle ekonomik bunalıma birarazlık çare bulacağını sanıp, aldanan işçi sınıfı, düzeni bir bütün olarak tartışma konusu yapmak noktasına doğru hızla gidiyor. 1987 yılı içerisinde 260 binin üzerinde işçinin sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlığa giderek, grev sürecine girmeleri mücadelenin, devrimci bir yönetimin elinde hangi boyutlara ulaşacağını gösteriyor.

Sonuç olarak; "DİSK'in açılmasını istemek Türk-İş'te birleşme ilkesiyle çelişmez" diyen arkadaşlar, eğer DİSK olayını bir isim, sembol değil de, ayrı bir mücadele anlayışı - yöntemi olarak kabul ediyorlarsa, böylesi bir demagojiye gerek duymaksızın yeni bir DİSK yaratma kavgasına katılmadılar.

Devrimciler, 1967'de işverenlere ve devlete göbeğinden bağlı olan Türk-İş'ten kopuşan DİSK'in sınıf mücadelesinde bir sığrama olduğunu ve daha ileri noktalara götürülmesi gerektiğini unutmadılar. 1967'de kopuşup 1977'de sosyal demokratlar eliyle yeniden Devlet'e ve finans-kapitale tutsak edilmek istenen DİSK; sınıflar arası uzlaşma ve işbirliğine dayalı, "sarı sendikacılıktan", sınıf mücadelesini temel alan "sınıf sendikacılığına", ya da Devrimci sendikacılığa geçiş temsil etti. Tüm zaflarına, içten ve dıştan engellemelere rağmen bu ilkeyi hayata geçirme mücadelesini sürdürdü. Tasfiyecilik ve DİSK'i Parti yerine koyma anlayışı, bu mücadeleye önemli zararlar verdi. DİSK'i zayıflattı. Sosyal demokratlar bu konudan yararlanarak DİSK'i Türkiye'nin en bunalımlı günlerinde, Düzenin sınırları içine çektiler. Kapitalizmin bunalımının aşılması için kullanılacak bir güç haline getirildiler.

Bugün ayrı bir Devrimci sendikal merkez yaratma mücadelesinde Tasfiyecilik, sendikalara Parti işlevi yüklemeye önemli zararlar verdi. DİSK'i zayıflattı. Sosyal demokratlar bu konudan yararlanarak DİSK'i Türkiye'nin en bunalımlı günlerinde, Düzenin sınırları içine çektiler. Kapitalizmin bunalımının aşılması için kullanılacak bir güç haline getirildiler.

Bugün ayrı bir Devrimci sendikal merkez yaratma mücadelesinde Tasfiyecilik, sendikalara Parti işlevi yüklemeye önemli zararlar verdi. DİSK'i zayıflattı. Sosyal demokratlar bu konudan yararlanarak DİSK'i Türkiye'nin en bunalımlı günlerinde, Düzenin sınırları içine çektiler. Kapitalizmin bunalımının aşılması için kullanılacak bir güç haline getirildiler.

YENİ DÖNEMİN YENİ PAROLASI: AYRI BİR DEVRİM-Cİ SENDİKAL MERKEZİN YARATILMASI olmalıdır. DİSK potansiyelini ayrı bir Konfederasyonda örgütlemek hızla gündeme alınmalıdır.

Bugün hem işçi sınıfı hareketi, hem de devrimci hareket 1967'den hem nitelik hem de nicelik olarak ilerliyor. Yine işçi sınıfımız şu anda her zamankinden çok düzenli kopuşmaya yatkın bir zeminde bulunmaktadır. Yedi yıllık baskı, zulüm ve sömürü politikasının biriktirdiği anti-kapitalist öfkenin, düzenin koruyucu sübapları olan, sosyal demokratlar eliyle iğdi edilmesini engellemek için, Kavganın düzen sınırları içine çekilmesine karşı direnip, düzenli kopuşmanın koşullarını her alanda yaratmalı. Sendikalar bu kavgada bir mevzi olarak önemlidir. Biz sendikaların düzenlenmesini kopuşamayacağı, temel fonksiyonları itibarıyla "düzen örgütleri" olduğunu iyi biliriz. Çünkü anarko-sendikalist değil, Leninistiz. Ancak işçi sınıfının mevcut düzenli kopuşması ve sosyal demokrasiyi yaydığı reformist hayallerle kopuşması için de sendikaların izlediği politikanın hayati bir önemi olduğunu da biliriz.

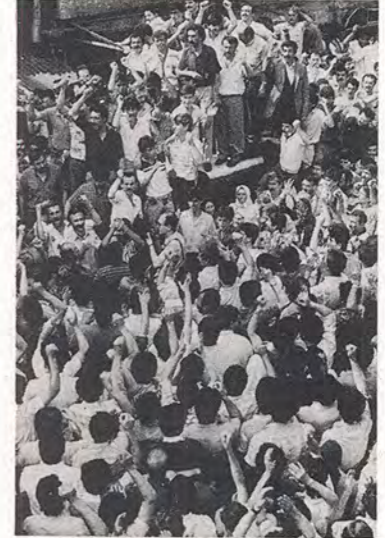
Sonuç olarak; "DİSK'in açılmasını istemek Türk-İş'te birleşme ilkesiyle çelişmez" diyen arkadaşlar, eğer DİSK olayını bir isim, sembol değil de, ayrı bir mücadele anlayışı - yöntemi olarak kabul ediyorlarsa, böylesi bir demagojiye gerek duymaksızın yeni bir DİSK yaratma kavgasına katılmadılar.

Devrimciler, 1967'de işverenlere ve devlete göbeğinden bağlı olan Türk-İş'ten kopuşan DİSK'in sınıf mücadelesinde bir sığrama olduğunu ve daha ileri noktalara götürülmesi gerektiğini unutmadılar. 1967'de kopuşup 1977'de sosyal demokratlar eliyle yeniden Devlet'e ve finans-kapitale tutsak edilmek istenen DİSK; sınıflar arası uzlaşma ve işbirliğine dayalı, "sarı sendikacılıktan", sınıf mücadelesini temel alan "sınıf sendikacılığına", ya da Devrimci sendikacılığa geçiş temsil etti. Tüm zaflarına, içten ve dıştan engellemelere rağmen bu ilkeyi hayata geçirme mücadelesini sürdürdü. Tasfiyecilik ve DİSK'i Parti yerine koyma anlayışı, bu mücadeleye önemli zararlar verdi. DİSK'i zayıflattı. Sosyal demokratlar bu konudan yararlanarak DİSK'i Türkiye'nin en bunalımlı günlerinde, Düzenin sınırları içine çektiler. Kapitalizmin bunalımının aşılması için kullanılacak bir güç haline getirildiler.

Bugün ayrı bir Devrimci sendikal merkez yaratma mücadelesinde Tasfiyecilik, sendikalara Parti işlevi yüklemeye önemli zararlar verdi. DİSK'i zayıflattı. Sosyal demokratlar bu konudan yararlanarak DİSK'i Türkiye'nin en bunalımlı günlerinde, Düzenin sınırları içine çektiler. Kapitalizmin bunalımının aşılması için kullanılacak bir güç haline getirildiler.

Bugün ayrı bir Devrimci sendikal merkez yaratma mücadelesinde Tasfiyecilik, sendikalara Parti işlevi yüklemeye önemli zararlar verdi. DİSK'i zayıflattı. Sosyal demokratlar bu konudan yararlanarak DİSK'i Türkiye'nin en bunalımlı günlerinde, Düzenin sınırları içine çektiler. Kapitalizmin bunalımının aşılması için kullanılacak bir güç haline getirildiler.

Görev: İşçi sınıfının sendikal birliğinin, sınıf mücadelesi zemininde sağlanmasıdır.

Kazlıçesme Grevi: Öfke asıl hedefine yönelmeli

istegi ve politikayı hayata geçirmeye asla müsait değildi. Biz kongreden bu sonucu zaten beklemiyorduk. Örgütümüzün o sıradaki taktiği iki yönlüydü.

a) Ülkenin içinde bulunduğu genel durumu, hükümetin politikalarını, son iki yılda uygulanan ekonomi-politikanın yönünü, işçi sınıfını düzen arabasına bağlayarak bunalımı aşma operasyonuna alet eden Sosyal-Demokratların iç yüzünü deşifre ederek, işçi sınıfının en bilinçli öncülerinden bir bölümüne doğrudan günün görevlerini anlatmak.

b) DİSK içinde var olduğumuz mevzileri koruyarak daha ileri bazı mevzileri ele geçirmek.

Bu tavrımızdan dolayı devrimci gruplardan arkadaşların egemen olduğu sendikaların meydana getirdiği "9"lar diye anılan birliğin içinde olmadık. Çünkü biz bir protesto hareketi değildik. Sınıf mücadelesinin içinde bir parça olarak gördüğümüz DİSK kongresine yönelik politikamız vardı ve bu politikayı hayata geçirmeye çalışıyorduk.

Kongrenin seçimler aşamasına gelindiğinde bizim Yürütme Kuruluna aday olarak gösterdiğimiz Burhan Şahin çok az bir farkla seçilemedi. (224 gereklidi 210 oy aldı.) Birkaç turdan sonra kongre bilinçli olarak çıkmaza sokuldu. Ara verilir, ertesi günkü oturumda "İlerleme"-CHP uzlaşmasının gerçekleştiği görüldü. Bu sonuç diğer gruplardan olanların şiddetli protestosuyla karşılaştı. Kongreyi terketme aşamasında, özellikle o sırada DİSK içindeki temsilcimiz olan Burhan Şahin'in gayretiyle biz de 9'lara katıldık. Merkezi siyasi tavrımızda kongreyi terketmek diye bir alternatif olmadığı halde, Burhan Şahin'in bu tavrını orada bulunan diğer örgüt üyeleri de engelleyemedikleri için, 9'lar muhalefeti 11'ler olarak kongreyi terketti.

Kalanlar yönetimi seçtiler. 12 Eylül'e kadar geçen 3 aylık zaman içinde tam anlamıyla bir görev bölümü bile yapamayan, ölü doğmuş bir yönetimle DİSK faşist darbeyi karşılamak zorunda kaldı. Sonuç hepimiz tarafından biliniyor. Ertesi gün dağıtılan grevler... Üstüne büyük hesaplar yapılan öncü işçilerin çaresiz 13-14 Eylül sabahı Selimiye'nin karşısında kuyruğa girişleri ve diğer binlerce acı olay...

12 Eylül 1980 Askeri Faşist darbesi ilk iş olarak toplumsal muhalefetin öz gücü işçi sınıfını ve onun en candan müttefiki Devrimci gençliğimizi hedef aldı. DİSK kapatıldı. Sendika yönetici ve temsilcileri tutuklandı. Fabrikalara faşizmin boğucu havası sendi. Onbinlerce genç işkencecilerden geçirildi. Kursunlanlar, işkenceciler öldürüldüler, idam edildiler hep bastırılmak istenen toplumsal muhalefetin en hareketli unsurları Devrimci gençlerimiz oldu. İşçi sınıfımız ekonomik ve demokratik haklarının

Petrograd 19 Temmuz 1920 : Lenin III. Enternasyonal'in 2. Kongresi nedeniyle yapılan mitingde konuşurken.

elinden alınmasına ses çıkaramadı. Yazının başında da belirttiğimiz gibi, 27 Mayıs'ın sağladıklarını 12 Eylül'ün almasına, once mücadele ve deneyden sonra Türkiye işçi sınıfı sessiz kaldı.

Devrimciler uluslararası ve yerli finans-kapitalin güdümünde gerçekleştirilen 12 Eylül faşist darbesine karşı ciddi bir direnme örgütleyemedi. Ağır darbeler yiyerek geri çekildi. Ağır bir baskı ve gerici dönem başlamıştı. Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketleri için bu yeni bir dönemdi. Hem de kendi iradelerinin dışında, dışarıdan ağır bir kuşatmayla taktik değiştirmek, yeni duruma göre yeni örgüt ve mücadele biçim ve parolaları uygulamak gerekiyordu.

İşte bu noktada, işçi sınıfını örgütlemek gibi bir sorunu olan tüm devrimci gruplar kuşatmanın içinde var olan ayakta kalan, daha doğrusu bırakılan örgütlerde çalışmaya devam ettiler. Türk-İş işçi sınıfı içinde yapılacak çalışmanın en uygun mevzisi olarak seçildi. Bir dönem belirsiz bir şekilde Türk-İş içinde çalışarak geçirildi.

Bu bir taktik adımdı. O günün koşulları devrimciler kendi iradelerinin dışından bunu dayatıyordu.

Böyle yapılması gerektiği ve yapıldı. Ancak yaşadığımız süreç - özellikle son 1 yıl - yeni bir dönemin başlangıcını oluşturuyor. Yeni dönem, kaçınılmazca, yeni politikaları da beraberinde getirmek durumundadır. Ne demek istediğimizin daha net anlaşılabilmesi için, konunun bu aşamasında, yaşanmış en yüce deney olan Sovyet Devrim deneyi ile bir paralellik kurarak yazımıza devam edeceğiz.

24 Ekim 1917'de silahlı ayaklanma ile iktidarı ele geçiren Bolşevikler, bir anda binlerce soruna karşı karşıya kalmışlardı. Ülke ağır bir ekonomik çöküntü içindeydi. Herkesi ağır bir savaş yorgunluğu vardı. Açlık ve kıtlık tehlikesi her an kapıda bekliyordu. Askerler yerlerini terk etmişlerdi, cepheler düşüyordu ve Al-

man emperyalistleri eski Çarlık Topraklarının büyük bölümünü ele geçirme hesabı yapıyorlardı.

"Bu koşullar altında savaş sürdürmek henüz doğmuş olan Sovyetler Cumhuriyeti'nin varlığını tehlikeye sokmak olurdu. İşçi sınıfı ve köylüler, zaman kazanmak, Sovyet iktidarını güçlendirip pekiştirmek, ülkeyi düşman saldırısına karşı koruyabilecek yeni bir orduyu, Kızıl Ordu'yu kurmak için, ağır barış koşullarını kabul etmek, o zamanın en tehlikeli yağmacısı - Alman emperyalizmi - önünde geri çekilmek zorunluluğuyla karşı karşıyaydı." (Bolşevik Parti Tarihi, s.267, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Temmuz 1976.)

Lenin önderliğindeki genç sosyalist cumhuriyet bu zorunluluğa uydular. 23 Şubat 1918'de Brest-Litovsk barış anlaşması Sovyetler Birliği aleyhine ağır koşullarda imzalandı. Anlaşmanın imzalanmasından sonra Lenin "Acıklı Bir Barış" adlı yazısında şöyle diyordu: "Barış koşulları dayanılmazacak kadar ağırdır. Ama gene de, Tarih çizgisini izleyecektir... Örgütlenmek, örgütlenmek ve örgütlenmek için çalışalım. Güçlüklerimiz nice büyük olursa olsun, gelecek bizimdir." (A.g.e.)

Bu geri çekilme taktiği daha sonra tüm Avrupa'daki işçi sınıfı hareketi açısından değişik biçimler olarak devam etmiştir. Lenin 1920'de Alman "Sol" Komünistlerin ilişkisi kaleme aldığı "Devrimciler gerici sendikalara girip mücadele etmeli midirler?" adlı makalesinde en geniş yığınlar içinde, keskin kopuşmalara yönelmeksiz çalışılması gerektiğine işaret etmiştir.

1923 yılında II. Enternasyonal komünistlerin serbest sendikalara girmesini ve sendika bürokrasisine karşı mücadeleyi yükseltmedeydi. Herkesi ağır bir savaş yorgunluğu vardı. Açlık ve kıtlık tehlikesi her an kapıda bekliyordu. Askerler yerlerini terk etmişlerdi, cepheler düşüyordu ve Al-

man emperyalistleri eski Çarlık Topraklarının büyük bölümünü ele geçirme hesabı yapıyorlardı.

"Bu koşullar altında savaş sürdürmek henüz doğmuş olan Sovyetler Cumhuriyeti'nin varlığını tehlikeye sokmak olurdu. İşçi sınıfı ve köylüler, zaman kazanmak, Sovyet iktidarını güçlendirip pekiştirmek, ülkeyi düşman saldırısına karşı koruyabilecek yeni bir orduyu, Kızıl Ordu'yu kurmak için, ağır barış koşullarını kabul etmek, o zamanın en tehlikeli yağmacısı - Alman emperyalizmi - önünde geri çekilmek zorunluluğuyla karşı karşıyaydı." (Bolşevik Parti Tarihi, s.267, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Temmuz 1976.)

1928 sonu 1929 başına gelindiğinde, koşullarda önemli bir değişme yaşanmış, yeni bir dönemin kapıları açılmıştı. Dünya kapitalizmin devrime bunalımlarından birine saplanmıştı, Amerika ve kapitalist Avrupa derinden sarsıntılar geçiriyordu. Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti 11 yıllık proletarya diktatörlüğü sonucunda önemli başarılar kazanmış, parti gelişmiş, Kızıl Ordu alabildiğine güçlü bir şekilde örgütlenmişti. Bu koşullar altında, Bolşevik Partisi "aşırı sola çıkma" diye adlandırılan politikayı benimsedi. Bu taktik kırsal alanda Kulaklara saldırı ve tarımda Kollektif çiftliklerin kurulması, şehirlerde sosyalist sanayinin inşasına yönelik, siyasal düzeyde "Sol" sosyal demokratlarla ve parti içi sapmalarla kopuşma olarak hayata geçti.

Komintern Yürütme Kurulu Temmuz 1919'daki 10. Plenumu sonuç bildirisini şöyle diyordu: "Sosyal demokrasinin parçalanma sürecini önleyen, sosyal demokrasinin "Sol" kanadına karşı mücadelenin güçlendirilmesine özel dikkat göstermelerini, EKK (Komintern Yürütme Kurulu) Plenumu partilere bildirir... Devrimci işçi hareketindeki yeni yükselişin olgunlaşması ve Almanya ve İngiltere'de sosyal demokrasinin hükümete geçmesi, Komintern ve seksiyonlarının önüne, özel bir kesinlikle vurgulanması gereken bir görevi, sosyal demokrasiye karşı, özellikle onun, işçi hareketi içinde komünizmin en tehlikeli düşmanı ve işçi yığınlarının mücadeledeki

sendikal ve politik örgütlenmesi hızla gelişti. TIP kuruldu, geniş yığınlar içinde sosyalizm konuşmaya başlandı. Aydın gençlik kitleleri halinde sosyalizmle buluştu.

"CHP Tarihi aynı zamanda Türkiye'de finans-kapital egemenliğinin de kuruluş tarihidir. Yine CHP Tarihi, Cumhuriyet Türkiye'sinde "Devlet Sınıfları" geleneğinin yaşadığı süreç ve başından geçen serüvenin de tarihidir."

1965 seçimlerine gelindiğinde CHP, geçiş döneminin faturasını iktidarı DP'nin devamı olan, AP'ye kaptırarak ödedi. Bir kere daha İsmet Paşa ve Devlet Sınıfları geleneği CHP vasıtasıyla Finans-kapitalin yollarını temizlemiş ve onun tarafından kenara itilmişti.

AP iktidarıyla açılan 1965-71 dönemi, Türkiye'de işçi sınıfının sendikal-politik mücadelesinin, devrimci gençlik eylemlerinin ve demokratik köylü hareketlerinin o zamana dek görülmedik boyutlarda gelişip güçlendiği dönemdir.

Aynı yıllar Orta-Doğu'da, önce Mısır daha sonra Irak ve Suriye'de, ordu darbelerine dayalı, anti-emperyalist BAAS'çı iktidarların da kuruluş yıllarıdır.

Bir yandan bölgedeki gelişmeler, öte yandan 27 Mayıs ve ondan sonraki ihtilal girişimlerinin yarattığı ortam, ordu darbelerinin üzerine "radikal" programlar oturtmaya çalışan Kadrocu-Cuntaçılar hareketine geçirdi. YÖN dergisi yayımlanmaya başladı. Devletçiliği "Devrimcilik" olarak teorileştiren anlayış, 30 yıl sonra tekrar günün tartışma konularına arasına girdi.

"... 1960 sonrası Kadrocuların etki alanını genişletmesi ve özellikle ordu içinde taraftar toplanmalarını finans-kapitale önemli bir rahatsızlık getirmişti. Kaldı ki, bu düşüncenin yaygınlaşabilmesi için her zamankinden daha uygun bir zemin de söz konusu idi. 27 Mayıs ihtilalinin iğdiş edilip, Finans-Kapital kanallarına aktarılması çabaları, karşı tepkiyi de doğuruyor ve ordu içinde 27 Mayıs'ı devam ettirmek için yeniden harekete geçme eğilimleri görülmeye başladı... Diğer yandan gelişen Devrimci Mücadele onların önceden kestiremeyecekleri bir boyuta doğru hızla geliyordu. İşte bu nedenlerle... üç önemli adım atıldı.

1- MHP kuruldu.
2- Ordu müdahalelerini BAAS çizgisinde, yani bazılarının "Radikal" diye isimlendirdiği tarzda kullanma eğiliminde olanların içine, "İlerici-Devrimci maskeli" CIA ajanları sızdırıldı.

3- Bir önderde: CHP'ye "ORTANIN SOLU" parolasının atılması oldu. Bu parola ile yığınla-

rnın gelişen sosyalist harekete kayısı engellenecekti. Ne var ki, ortanın solu düşünce ve davranışı, ne gelişen işçi sınıfı mücadelesini pasifize etmeye ne de Ordu gençliği içindeki sola yönelişi durdurmaya yetti. (S.Kuray, 12 Eylül Nedir, s.33-34)

12 Mart 1971'e doğru yaklaşan dönemde kadrocular özellikle CHP içerisinde mevzilenmeye başladılar, bir yandan parti örgütünü, Gençlik kollarını, diğer yandan da ittifaklarla Devrimci Gençlik örgütlerini etraflarında toplayarak CHP içerisinde bir siyasi güç haline geldiler. O güne kadar askeri müdahalelere karşı, finans-kapital lehine tampon olan CHP, kadrocuların varlığı ile bir dezavantaj haline dönüşmüştü.

Kadrocuların, devrimciler ve CHP içindeki sol kanat unsurlarıyla birlikte yapmayı planladıkları "9 Mart 1971 hareketi" "Devrimci maskeli" CIA ajanları tarafından 12 Mart Muhtırası provakasyonuna sıratılınca, her alanda olduğu gibi, CHP içerisinde de hızlı bir hesaplaşma ve "kopuşma" gündeme geldi.

Ecevit, İnönü'nün ilk anda 12 Mart'la uzlaşmasını da kullanarak Parti içi iktidar mücadelesine girmişti.

21 Mart 1971 günü, CHP Grup toplantısına katılmayan, Genel Sekreter Bülent Ecevit evinde yaptığı basın toplantısında "12 Mart müdahalesi bana karşı yapılmıştır" diyor ve CHP Genel Sekreterliğinden istifa ediyordu. Böylece CHP tarihini ikinci büyük dönüşümü başlamıştı. Ecevit ve arkadaşları parti içinde İnönüye karşı muhalefet bayrağını açıyor ve 12 Mart muhtırasıyla uzlaşma eğilimine karşı mücadele edebileceklerini belirtiyorlardı.

Nihat Erim'in tarafsızlaştırılıp 12 Mart hükümetlerine Başbakan yapılması ve İnönü tarafından desteklenmesi, Ecevit ve ekibine önemli malzeme vermiş, hükümet uygulamalarındaki başarısızlık ve ardından gelen çöküş, muhalefetin parti içinde güçlenmesine yol açmıştı.

Ecevit birinci etabı kazanmıştı. Parti içindeki kopuşma, 5 Mayıs 1972'deki Olağanüstü Kurultayda İnönü'nün Genel Başkanlıktan istifasıyla tepe noktaya ulaştı. 14 Mayıs 1972'de toplanan Kurultay'da Ecevit 913 delege- den, 826 sınıf oylarıyla CHP

Genel Başkanı seçildi. İ. İnönü bu kurultaya katılmamıştı.

Partiye bütünüyle egemen olan Ecevit, Kadrocuları hızla tasfiye etmeye başladı. İsmet İnönü'nün ardından, Kemal Satır çevresi, 14'lerden CHP'ye katılan Kabibay ve arkadaşları parti dışına itildiler. Üstüste tasfiyeler ve istifalarla partinin dışına atılan devletçi eğilim, 4 Eylül 1972'de Cumhuriyetçi Parti'yi kurdu... Kemal Satır yeni partinin başkanı, Orhan Kabibay'da Genel Sekreteri idi. (Bu parti sonradan Feyzioğlu'nun Güven Partisi ile birleşerek CGP'yi oluşturdu.)

CHP tarihinde bir dönem kapanmıştı. Parti içi iktidarı ele geçiren Ecevit, 12 Mart faşizminin işçi sınıfı ve emekçi halkları da yarattığı tepkiyi de arkasına alarak 1973 seçimlerine yürüyordu.

Bu dönemin doğru kavranmasının işçi sınıfının siyasi iktidarı mücadelesi açısından önemli büyüktür. Eğer buradaki "dönüşüm" sımsal temelleri ile kavranmazsa, Demokrasi mücadelesinde ve ittifaklar sorununda yanlış yönelişler kaçınılmaz olur

emekçi halkların devrimci mücadelesinden tecrit etmeye yöneliyor. Başta Yeni Gündem olmak üzere, bir çok yayın organı ve çevre ona her koşulda destek oluyorlar. Ayrıca "seçkinçilik"e karşı "halkla bütünleşme" demagogisinin de ilk sahibi Ecevit değil, Yeni Osmanlılar içindeki Prenis Sabahattin'den, İtilaf Hürriyet'e oradan Serbest

Bu anlamda konuyu biraz daha açmak gereklidir.

Araştırmacı Hikmet Bila, sözünü ettiğimiz dönemi, CHP TARİHİ isimli kitabında şöyle analiz ediyor..

"Egemen ekonomik güçler arasında, 1970'lerin sonlarına doğru, şiddetlenen çıkar çatışması, 12 Mart'ta çözülmeye çalışılırken, sol güçler açısından da tarihi dersler ortaya çıkmıştır.

CHP'de Ortanın Solu ile başlayıp, 1972 dönüşümüyle hızlanan Demokratikleşme ve Halka inme olayını, bu çerçevede değerlendirmek gerekir. Bu hareket, bu gelişim, Türkiye'de de CHP'de de, halktan kopuk, Babı Ali bas-kınlarının, bürokratik devrimci- liğin iflasını ilan etmiştir. Ortanın Solu hareketinin anlamı, bürokratik devrimcilğe karşı Demokratik halk devrimciliğini savunmak; programı ise, biçimsel Tanzimat Batıcılığına karşı alt yapı devrimleriyle sistemli düzen değişikliğini hedef almaktır. CHP'nin halkın umudu olarak iktidara yürümesinin sihir burada

yatar. (CHP TARİHİ, H.BİLA, s. 480)

CHP içindeki ayrıma Ecevit'in bakış açısıyla yaklaştığı için, bazı temel noktaları vermesi bakımından yukarıdaki yorum önemlidir.

Ecevit, o günlerde "bürokratik devrimcilik" şimdi ise, "seçkinçilik" dediği yenilikçi aydın hareketine karşı saldırıya geçmişti. Dirlikçi ilb ve gazilerden, tanzimat aydınlarına, oradan 27 Mayıs'a kadar uzanan geleneksel çizgiye saldıranın, onun tarihsel köklerine inip, hareket ettirici dinamiklerini açığa çıkarmak yerine, Tarihsel Devrimci gele-nekli aydın eylemciliğinin üstüne ideoloji ve program oturtmaya çalışılan "Kadrocu-Cuntaçılar" sanki aydın geleneğinin temsilcileriymiş gibi göstererek, onlara yükleniyordu. Böylece bir taşla iki kuş vurulmuş oluyor. Hem kadroculara karşı mücadelede devletçi eğilimin bu en bozulmuş kesimine tepki duyan güçleri arkasına alıyor, hem de, Tarihsel Devrimci geleneğini ilkel komünadan alan aydın eylemciliğini karalayarak onu işçi sınıfı ve

emekçi halkların devrimci mücadelesinden tecrit etmeye yöneliyor. Başta Yeni Gündem olmak üzere, bir çok yayın organı ve çevre ona her koşulda destek oluyorlar. Ayrıca "seçkinçilik"e karşı "halkla bütünleşme" demagogisinin de ilk sahibi Ecevit değil, Yeni Osmanlılar içindeki Prenis Sabahattin'den, İtilaf Hürriyet'e oradan Serbest

Fırka ve DP'ye kadar birbirini takip eden "halka yönelme" girişimleri vardır. Egemen sınıf ittifakı devletçi geleneği tasfiye etmek için her eyleme geçişlerinde, Tecfeci-Bezirganlı'nın ezeli silahı olan Din sömürüsüne sarılırlar. Yoksul kitlelerin inançlarını ve kapitalist sistemin sonuçlarına karşı oluşmuş bilinçsiz

"CHP Tarihinde bir dönem kapanmıştı. Parti içi iktidarı ele geçiren Ecevit, 12 Mart faşizminin işçi sınıfı ve emekçi halklarda yarattığı tepkiyi de arkasına alarak 1973 seçimlerine yürüyordu."

tepkilerini kullanarak onları peşlerinden sürüklerler. Ecevit'in bugünkü "tarikadlar" ve dinci gruplara yaklaşımı böylesi bir tarihsel geçişte dayanır. Bu tavrı alışın teorisi Ecevit'ten daha önceleri yapılmıştır. Yine Yeni

Osmanlı'nın İngilizci kanadından, DP ideologlarına, oradan, gerici İdris Küçükömer ve bugün Yeni Gündem'de yuvalanmış takipçilerine kadar bir teorik-ideolojik süreklilik söz konusudur.

Bu çatışma'nın alevlendiği dönemleri hatırlarsak, her askeri müdahalenin ardından "laiklik-irtica, tepeden inmeçilik-halka dayanma" edebiyatının ortalığı kapladığını görürüz.

"Artık çağımızda gerçek anlamda demokrasi de, kitlelerin yönetime katılımı da, sanayileşme ve kalkınma da, İşçi sınıfımızın önderliğinde Demokratik Halk Devrimi ile başarılır."

12 Mart faşizmi ile, içine düşüğü devrevi bunalımı aşan, Türkiye Finans-Kapital'i, artık bir "geçiş" dönemi yaşayarak "sivil" yönetime geçmeye hazırlanıyordu. Hem halkın faşizme olan tepkilerinin amortize edilmesi, hem Devletçi geleneğin zararlı hale getirilmesi bu arada finans-kapital kervanının pürüzsüz yürümesi gerekiyordu. Ecevit bu dönemin biçilmiş kaftanıydı. Çünkü o "çıkar çevreleri"nden, "aracı-tefeciyi-vurguncuyu" anlıyordu. Sanayiciler - hele bir de akıllı olurlarsa - sistemin temel taşlarıydı.

"İşte bu momentte Ecevit'in şahsında CHP önemli bir sentez yapıyor: bir yanı ile Kuşay-ı Milliyeciliğe kadar uzanan ve altın da Antika sermaye düşmanlığı yatan, devletçiliği devrimcilikle eş anlamda tutan Partinin sol kanadı toparlandı; diğer yanıyla da finans-kapital eğilimleri... CHP yeniden tarihi misyonu ile yüklenmişti." (S. Kuray 12 Eylül Nedir, s. 42)

Bu noktada bir şeyin altını çizmek gerekiyor. CHP'nin özellikle Ecevit CHP'sinin sınıfsal yapısı konusunda devrimci örgütlerde hüküm süren kafa karışıklığı ve bulanıklık geçmiş dönemde mücadelede önemli zararlar vermiştir. Buna en çarpıcı örnek; TKP'nin K. Türkler'in ağzından DİSK kanalıyla yaptığı "Ulusal Demokratik Cephe" çağrısı oldu.

Bu çağrı aslında Devrimci gruplara değil, "Ulusal burjuvazinin görüşlerinin ve çıkarlarının etkin politik temsilcisi" olarak gördükleri CHP'ye yönelik bir girişimdi. CHP'yi "Ulusal Burjuvazi'nin partisi olarak görmek, Türkiye siyasi mücadelesinde yapılacak en büyük ideolojik ve politik yanlıdır. Neden? İki ana noktadan olayı açalım.

1. Ulusal burjuvazinin, toplumda demokratikleşme ve sanayileşme anlamında ileriye gidişin (toplumsal ilerleme) sürükleyicisi oluşu, kapitalizmin serbest rekabetçi çağına özgü bir olaydır. Kendi pazanın sınırlarını çizme

savaşında burjuvazi "Ulusal"cıdır, feodalizmin etkisinden köy-düleri kurtararak "özgür işgücü" haline dönüştürme mücadelesindedir demokratır.

Günümüzde artık sermaye uluslararası'dır. Tekelci ve asalaktır. Bu karakteri gereğide hiç bir Ulusal ve Demokratik özellik taşımaz. Ancak bir noktaya daha değinmek gerekiyor. Finans-kapitalin bankalar ve şirketler kubbesinin altına girememiş, yani

Demek ki, CHP 1930'lardan bu yana egemen sınıf eğilimi olarak finans-kapital'i temsil eder. UDC çağrısının ve giderek DİSK'in başına gelenler bunu bir kere daha ispatladı. Bugün SHP'ye aynı fonksiyonu yüklemeye çalışanlar tarih ve toplum gidişi bir kere daha tezip edecektir. Biz bu gerçeği bugün söyleyemiyoruz. 1930'lardan beri Dr. H. Kıvılcım'ın yaptığı teorik-ideolojik araştırmaları üzerine yükselen örgütlü mücadelelerimiz, 1978'lerden bu yana hem yayınlarımızda hem de başta DİSK olmak üzere ulaşılabildiğimiz tüm meyzelerde bu gerçeği gücümüz oranında Türkiye işçi sınıfına, Kürt halkına ve Devrimci gençliğimize taşımıştır.

1973 sonrası Ecevit'in Başbakan CHP-MSP Koalisyonunun iktidar olduğu dönem, 12 Mart faşizminden "Demokrasiye Geçiş" süreci oldu. "Halkçı Ecevit" iktidar olunca meydanlarda verdiği tüm sözleri unuttu. Halk sektörü geri çekildi. KİT ürünlerine zamlar birbirini izledi. En önemlisi "Teşvik Tedbirleri" yani, devlet eliyle adam zengin etme politikası, finans-kapitalin bile ummadığı boyutlarda uygulandı.

Kısa zamanda "Umut" balonu

finans-kapital ailesi dışına atılmış, Yaban (vahşi) kapitalistler ne olacak. Küçük işletmelerde ve tekeli sermayenin yatırım yapmadığı alanlarda yaşamını sürdüren bu zümre egemen sınıf olmaktan çıkmıştır. Bu özelliği ile Devrim ve karşı devrim cephesinin ortasında ARADA ve ARAFATTA kalırlar. Devrim veya karşı devrim dalgasının şiddetine göre tavır alırlar.

CHP'nin sınıf temelini kavrayamayıp, onu Ulusal Demokratik Cephe'ye çağırınlar yanıldıklarını 12 Eylül faşizmiyle anladılar

Şimdi eğer TKP ulusal burjuvazi diye bu zümreden söz ediyorsa, olaylar zaten bunların "İleri Demokratik Düzen" için mücadelenin öncü güçlerinden biri değil, istikrarlı bir aracı bile olamayacağı göstermiştir. Ayrıca bu zümre CHP içinde de zaten hiç bir şekilde etkin değildir. Geriye CHP içinde etkin olan finans-kapital ve Tarihsel Devrimci gelenekli Devletçi kadrolar kalıyor ki onların sınıflar mücadelesindeki yeri bu yazının konusudur.

2- Yine yazının içinde tarihsel süreci itibariyle ele aldığımız gibi CHP 1924 İzmir İktisat Kongresi'nden bu yana, Türkiye'de Batı'dan aktarma Banka ve Şirketlerin Devlet desteğinde gelişmesi politikasının uygulayıcısıdır. Bu niteliği yanında Devlet sınıflar gelenekli müdahalelere karşı tampon olması onun bir diğer tercih sebebidir.

27 Mayıs'ta İsmet İnönü'nün finans-kapital'den yana yönlendiriciliği, yine 12 Mart'ta İnönü'nün teslimiyetçi ve destekçi tavrı 12 Eylül karşısında Ecevit'in tavrının iyi örnekleridir.

leşmiş DSP'nin kuruluşu ile siyasal ifadesini bulmuştur.

Yeri gelmişken burada yaygın bir yanlışya da değinelim. Özellikle 12 Eylül sonrası yoğunlaşan bir biçimde, "devrimcilerin sosyal demokrat partilerden elini çekmesi" sorunu tartışılıyor. Ecevit sağcı politikacıların daha gerici bir tarzda, devrimciliğe cephe alıyor. SHP içindeki bazı kişilerde bu koroya katılıyorlar. Öyle bir tablo yaratılıyor ki; sanırsınız devrimciler CHP'yi ve bu günkü uzantılarını hep kendi amaçları için kullanmışlar. Oysa gerçek tam tersidir. Ecevit 12 Mart faşizm döneminden çıkarırken, 1973 seçimlerinde tüm devrimci grupların desteğini almış ve kitlelerin demokratikleşme özelemlerini, finans-kapitale altlık etmiştir. Sonraki dönemde ise, sol kanat muhalefetinin, devrimci gruplarla; DİSK'te, Halk Evleri'nde, TÖB-DER'de, TANSA'larda ve daha birçok alanda işbirliği yapmasına ve devrimciliğin yapısal ve ideolojik zaflarından yararlanarak yönlendirilmesine ciddi olarak karşı koymamıştır. Yani birçok CHP milletvekilinin bir ayağı DİSK'te bir ayağı Devrimci Gruplar içinde, kafası da CHP'de olmuştur. Özetle, 1973-80 döneminde devrimcilik, bir yarıdan Ecevit, diğer yarıdan CHP sol kanadı ve

Kadrocular tarafından kuşatılarak 12 Eylül yenilgisine kadar gelmiştir.

1975-80 arası dönemde bilindiği gibi, CHP ikinci defa iktidara getirildi. 22 aylık bir iktidar süresinden sonra, CHP'nin elde ettiği sonuç; var olan kitle desteğinin kaybedilmesi idi. Türkiye'nin en bunalımlı döneminde Ecevit Başbakan yapılmış, "Umut" balonu bütünüyle söndürülmüştü. 14 Ekim 1979 seçimlerinde alınan yenilgi hem CHP için, hem de Ecevit için bir dönemin kapanışı idi. Çünkü artık Türkiye yeni bir yola sokulmuştu. 12 Eylül faşist darbesinin koşulları hızla hazırlanıyordu.

12 Eylül Askeri faşist darbesinin geliş dinamikleri ve niteliği, toplumda zorladığı değişiklikler ve bu süreç içerisinde CHP'nin durumu üzerine gazetemizde ve 12 Eylül Nedir? adlı kitapta ayrıntılı yorum ve değerlendirmeler yapıldığından, bu dönemi u-

konuşmalarla, sendikalar düzeyinde, o günkü yayınlarımızdan YOL Haber Yorum Dergisi ile, Partizan Yolu'nda İşçi adlı derгимizde de siyasal düzeyde açıkça tavrı aldık ve siyasetler nezdinde yankısız kalan bu tavrımızı fabrikalara, öncü işçilere elimizden geldiğince ulaştırdık.

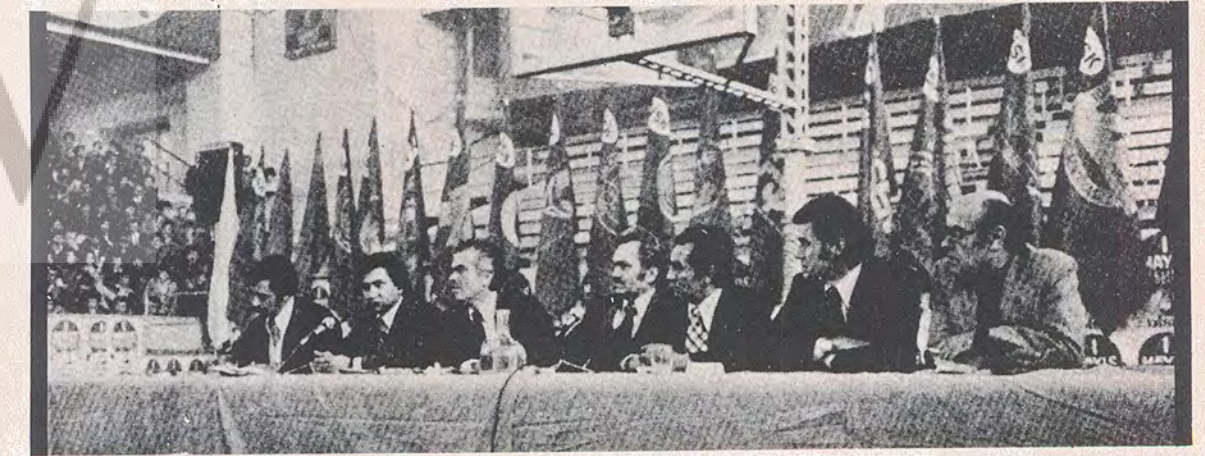
örgütün dar propagandaya ajitatif bir usulla aktarılması çalışılıyordu. Bunlar doğrudur ve yapılması gerekir, ancak o sırada başka şeylere ihtiyaç vardı. Biz bir politik, ikisi sendikalar sorunlarına yönelik olarak yaptığımız üç konuşmayla genel ve özel yaklaşımlarımızı dile getirdik. Kong-

7. DİSK Genel Kurulu; tüm bu sorunların ortasında toplandı. Artık "tabanı temsil etmeyen" bazı yöneticileri değiştirerek yeni bir yapıyla daha güçlü mücadelenin koşullarını hazırlamak kongre'nin gündemi ve "erken" yapılmasının gereği idi.

Devrimci grupların dört ayrı parça olarak hareket etmeleri Kongrenin daha başında üstünlüğü sosyal demokratlara teslim etmişti. Asıl problem ise başka yerdedi. Hiçbir devrimci grup diğeri ile işbirliği yapmaya çaba göstermiyor, ama herkes Baştürk ve çevresiyle "ittifak" yapmak için uğraşıyordu. Sendikalar sorunlarını ve kulis çalışmalarının hengamesinde işçi sınıfının temel sorunlarını siyasi iktidarı hedefleyen stratejik bir bakış açısıyla tartışmak pek kimsenin işine gelmiyordu. Hele hiç kimse Baştürk ve yönetim kadrosunun geçmiş iki yıl boyunca işçi sınıfının devrimci sendikal örgütü DİSK'i nasıl düzenin uysal bir parçası haline dönüştürdüğünü tartışmıyordu. Devrimci gruplar kongreye hazırlıklı gelmişlerdi. Konuşuyor ve propaganda yapıyorlardı... Ama iki yıllık pratiğin değerlendirmesi, içinde bulunduğumuz somut koşullar ve günün görevi üzerine değil, genel yaklaşım ve

reye sunulan çalışma raporunu ideolojik olarak, özellikle Ortadoğu ve Türkiye değerlendirmeleri bölümünde eleştirdik. DİSK yöneticilerinin CHP ve Ecevit hükümetiyle olan ilişkilerini ekonomik ve politik boyutlarıyla değerlendirdik. O konuşmadan bir bölüm aktararak nelerin tartışıldığını görelim:

Sosyal Demokratlar DİSK'e egemen oluyor

"İşte bütün bu nedenlerden dolayı, bunalımı dış yardımla aşma denemesi olan ve başarısızlıkla biten I. Ecevit devri kapanmış, Kahramanmaraş olayları bahane

edilerek ilan edilen Sıkıyönetimle birlikte ordu desteğinde bunalımı aşma devri olan II. Ecevit devri açılmıştı. Bunalımın o günlerde vardı ki boyutlar açısından müdahale momentumuna gelen orduya Ecevit yumuşak iniş yapıyor, tarihte ilk defa sadrazamın kellesini almadan, aksine sadrazamla birlikte müdahale etmesini sağlamıştır. Bunun nedeni daha yukarıda açmaya çalıştığımız CHP'nin ikili yapısı ve Ecevit senteziydi. Ecevit ordu desteğinde iç dinamiklerle bunalımı aşmaya giriştiği zaman meşhur "önlemler paketi" hazırlandı.

Bu hazırlığı yapıldığı sırada Ecevit'in ana stratejisi başta işçi sınıfı olmak üzere ülkedeki bütün dinamik güçleri bu plana EVET dedirtmeyi hedeflemişti.

Bu konudaki başarılar o günlerde yapılan yorumlarda Ecevit iktidarı için nimet olarak niteleniliyordu. Bunun anlamı neydi? Problem: Finans-kapitalin bunalımı aşmaktı. Bunun için "önlemler" alınıyordu. Ama hazırlanan önlemler DİSK ve Türk-İş vasıtasıyla işçi sınıfına da onaylatılmak isteniyordu. Türk-İş'in başındaki CIA patentli sendika gangsterlerinin birinci görevi sistemin devamı olduğu için, onlara bir diyeceğimiz yoktu. Ama işçi sınıfının "Tek devrimci sendikal örgütü" denilen DİSK ne yapıyordu? DİSK yöneticilerinin en kodaman sanayicilerle birlikte yapılan bu toplantıda ne işi vardı?

İşte bu noktada DİSK yöneticilerinin yapısı daha açık ortaya çıktı. Özünde kapitalizme karşı olmayan, daha önce açıklamaya çalıştığımız müdahaleci karakterin üstüne strateji kesen ve anti-kapitalizm düşmanlığı ile devletçiliği devrimcilik diye yutturmaya çalışan bu insanlar, "Sanayicilerle yanyana otururken oyunbozanlık etmeyeceğiz" diyorlardı. Kimin oyunu? Neden? Kim adına bozulmuyordu? diye baktığımızda, sistemin bunalımını kendi yararına bir Sosyal Devrimle aşması gereken işçi sınıfının kapitalizmin bunalımının aşılması için sanayicilerin masasına Kadrocular tarafından meze

in antika sermayenin sonunu "planlamaya" çalıştığı bu dönemde, tefeci-beziranlığa düşman bütün güçleri arkasına almak için açtığı bütçe ve plan tartışmalarına DİSK bir heyetle katılmıştır. Katılması bir hata, katılınan toplantılarda bunalımın nedeni işçi sınıfı bilimi ışığında konamamış ve kapitalizmin kendisi tartışılarak reddedilememiştir. Bu da DİSK yöneticilerinin açtığımız sosyal yapılarından kaynaklanmaktaydı.

Bu anlamda geçtiğimiz dönemde DİSK hiç de görevi olmayan işlere koşmuş, stratejik hatalar yapmıştır. Ve sanayicilerle yanyana gelişim oluşturduğu tepki, 1979 Mayıs'ında keskin bir çıksıyla giderilmeye çalışılmıştır. Bu yolda "başarılı" da olunmuştur.

Bütün bu olayların yaşanmasının ve işçi sınıfı üstünde her türlü oyunun döndürülmesinin en önemli nedeni ve geçtiğimiz dönemde Ecevit'in ve DİSK yöneticilerinin kullandığı nimetlerden biri, sistemin kendisine karşı mücadele eden devrimcilerin modern örgüt ve doğuş biçimlerine sahip olmamalarıydı. Ortalığı toz duman eden dağınıklık ortamında burjuvazi istediği gibi at koşturuyordu."

Daha sonra kongrede yaşanan uzlaşma çabalarına değiniliyor, ve "Kongrede bir otokritik yapılmadan, problemler tartışılmadan, "birlik" meselesi ön plana çıkarılıyor. Dün birbirine saldıranlar...dünün değerlendirmesini yapmadan "Birliğe" yöneliyorlar. Bu "Birlik" değil, basit dengeler üzerinde "uzlaşmak"tır. Bu kongreden basit, adi uzlaşmalar üzerine başarılı çıkarmalardır" deniliyordu. Ve devam ediliyordu, "...Türkiye, bir yol ayrımında hızla ilerliyor. Artık ülkemizde devrim eden bir direnme mücadelesini yaşıyor. İç savaşta yaşıyor. İşçi sınıfı bu savaşta başarılı çıkarmak, bir Sosyal Devrim'le kendi iktidarını kurmak için aktif mücadeleye sokulmalıdır. DİSK gibi önemli bir örgütün yöneticileri, sosyal olaylar karşısında bacakları titreyecek değil, yüreği ve bilinciy-

edildiğini görüyorduk. Yine bu stratejinin bir parçası olan bütçenin ve 4. Beş Yıllık Planın hazırlanmasında DİSK'in tavrı değişik olmuştur. Ecevit'

le, teorisi ve pratiğiyle bu olayların omuzlayacak, direnme mücadelesinde aktif yer alacak kişiler olmalıdır." Ancak kongrenin bileşimi bu

yetmedi. Aralık 1977'de toplanan DİSK 6. Genel Kurulu ana sorun olarak UDC'yi ve "Toplumsal İlerlemeci"lerin tasfiyeciliğini tartıştı. Sosyal demokrat sendikacılar Abdullah Baştürk'ün önderliğinde DİSK'i ele geçirmeye hazırlanmışlardı. "Toplumsal ilerleme" cilerin dışındaki sosyalistlerin de desteğiyle bu hedefe kolayca ulaşılar. Tasfiyeciliğe tepki duyan sosyalistler "ilerlemeciler" in tasfiyeciliğine karşı mücadele etmenin, sosyal demokratları desteklemek noktasına gitmemesi gerektiğini düşünmediler. Bağlı bulundukları siyasal örgütler de bu olayı ciddi bir çözüme kavuşturamadıkları için: Bu noktada ciddi bir hata yaparak DİSK'in CHP'leştirilmesine göz yumdular, hatta destek oldular. "İlerleme" tasfiyeciliğinden korunmak için Baştürk limanına sığındılar.

4. Genel Kurul UDC'yi DİSK politikasından çıkardı. MC'ye karşı ortak mücadelenin biçimi olarak "Demokratik Platform" karar alındı. DİSK'te sosyal demokrasi dönemi başlamıştı. Bürokratik-tekni k kadrolar tümüyle tasfiye edilerek yeniden organize edildi. Bu defa Baştürk ve çevresinin "Sosyalizm" makyajı, bir takım "bağımsız" "eski" devrimciler ve DİSK'te "mevzi" kapma peşinde koşan bazı devrimci gruplar oldu. Mücadeleyi geldiği noktadan açıkça geri çekemeyeceğini iyi bilen yılların sendikacıları bir anda "Yaşasın Sosyalizm" sloganıyla işçi topluluklarının önüne çıkmaya başladılar.

Böylece kuruluşundan 10 yıl sonra DİSK gibi, Türkiye işçi sınıfının en mücadeleci ve bilinçli bölümünü temsil eden bir örgütü sosyalistler sosyal demokratlara teslim ediyor, öncülük, yılların mücadele deneyini taşıyan modern sanayi proletaryası metalurji işçilerinden, henüz köylülükten kurtulmamış ve üretimle doğrudan ilişkili olmayan genel hizmet işçilerine geçiyordu. Bu sonuç bile tek başına bir gerilemeye işaretler.

Abdullah Baştürk ve çevresinin yönetime gelmesinin hemen ardından, 1975-77 arası yaşanan tasfiyeci politikanın benzeri, bu defa Maden-İş, Banksen gibi "Toplumsal ilerlemeciler" in yönetimde olduğu sendikalara karşı uygulamaya konuldu. "Birleştime Komisyonları" "ilerlemeci"leri tasfiye etmeye başladı. Bölge Temsilcilerinde yeniden seçimler yapılarak "ilerlemeye karşı olanlar" yönetime getirildiler, bu bazen herhangi bir grup-tan devrimci, bazen iflah olmaz bir sendika ağası olabiliyordu. Önemli olan Toplumsal ilerlemecilerin tasfiyesi idi. Bu noktada Baştürk diğer gruplarla işbirliği yaparak "ilerlemeciler"i tasfiye ediyordu. Çünkü "sıra nasilsa bir gün bunlara da gelecektir" diye düşünüyordu. Devrimciler ise "ilerleme" tasfiyeciliğine karşı hem Baştürk'ü koruyorlar, hem de ona sığınıyorlardı. Resmi olarak söyledikleri ise "geçici ittifak" veya "taktik yapıyoruz"

idi. Nasıl olsa "Sosyal demokratları yönlendiririz" diye düşünenler de yok değildi. 1978-79 DİSK'in CHP'leştirilmesi yolunda önemli adımları attığı yıllardı. Tüm CHP'li içeriden ve Dışarıdan Maden-İş sendikasını parçalama operasyonuna giriştiler. Demirdöküm'de ve Erdemir'de binlerce maden işçisini DİSK Maden-İş'ten kopararak, Hakkı Öztürk gibi yılların san sendikacısı ve sosyal demokratinin kurduğu "Devrimci" Maden-İş sendikası'na götürülmesi operasyonuna *Aydınlık* gazetesi de katıldı. İşyerleri düzeyindeki bu saldırıya bizatihi DİSK Merkezinden organize edilen, bazı devrimci grupların da içinde bulunduğu yeni bir Maden-İş örgütleyerek DİSK'e katılma, o sırada Maden-İş sendikasının ihraç durumundan da yararlanarak, "Birleştime Komisyonları" vb. ile Maden-İş'te "ilerleme" etkinliğini kırma çalışması ortaya çıktı. Örgütümüze getirildiğinde merkezi olarak kesinlikle reddettiğimiz bu çalışma 12 Eylül'e kadar hep gündemde kaldı ancak pratik olarak hayat bulmadı.

DİSK 1977: "Birlik" sloganının altında en acımasız tasfiyecilik

DİSK 7. Genel Kurulu'na doğru giderken genel tablo içerisinde işçi sınıfının sendikal hareketi yukarıdaki gibiydi. Tasfiyeler, bölünmeler ve hızlı bir tempoyla sürdürülen CHP'leştirme operasyonu sonucunda DİSK tam bir kaos içine düşürülmüştü. Ekonomik ve siyasi bunalımın yükselmesi, yaygınlaşan ve alabildiğine uzayan grevler, her gün onlarca insanın ölümüyle sonuçlanan faşist saldırılar ortasında, sınıf kavgasının eksenini oluşturan işçi sınıfımızın en mücadeleci kesiminin Ekonomik-Demokratik örgütü felçli bir hale getirildi.

Başta Maden-İş olmak üzere DİSK'e bağlı bazı sendikaların sürdürdüğü grevler uzun süredevim devam ediyordu. Sendikalar ve işçiler ekonomik olarak tam bir çöküntü içine girmişlerdi. Bir yandan hükümetin ve sıkıyönetimin grev yerlerinde toplanılmasına karşı aldıkları önlemler, diğer yandan "ilerlemeciler" in teslimiyetçi, pasif ve işçi sınıfının zeminine kaymıştı. Giderek belirsiz, heyecansız, anlamsız bir zamanın ve ekonomik sıkıntının sonucu işçiler grev yerlerine uğramaz oldular. Bazıları köylerine dönmüş, önemli bir bölümü de

ek işlerde çalışmaya başlamışlardı. Proletaryanın en modern kesimi, metalurji işçileri, sınıflar mücadelesinin en kızgın olduğu 1980 Türkiye'sinde sınıftan pazarlıca kadar önüne gelen her işi yaparak yaşamaya çalışıyordu. Mücadeleye ve örgüte yabancılaşma yaşanıyordu. *Politika* gazetesinde ve renkli sendika yayınlarında çıkan ajitatif yazı ve resimler artık objektif gerçeği yansıtmıyordu. Bu durum yalnız Maden-İş açısından değil Tekstil, Hür Cam-İş gibi toplu grev yapan sendikalar açısından da böyle idi. Onbinlerce grevci işçi proletaryanın politik örgütlenmesinden yoksun, ufkunu karartılmış, günlük yaşam kavgasının kargaşasında boğulmuştu.

Karşı-devrim cephesi, işçi sınıfının yaşadığı kargaşa ve bunalımın tersine çok daha organize ve bilinçli olarak olayların üzerine varıyordu. Finans-kapital basını bütün olanaklarıyla "Grevler ideolojiktir" propagandasını yaparak işçi sınıfını ve devrimcileri genel kamuoyundan tecrit etmeye çalışıyordu. Aynı zamanda bilinçli grevleri uzatarak, hem

gösterilmesi gerekir. Ayrıca bir noktanın altını çizilmesi önem taşıyor. 1975-80 arası grevlerde faşist saldırılara karşı güvenlik önlemleri, grevin ve grevçilerin korunması, hep devrimci gençliğimizin üzerinde kalmıştır. Gece sabahlara kadar belinde silahı grev yerini korumak "Genç" insanlarımızın işi olarak görülmüş, "goşist-maceracı" diye gençliği sendikalardan dışlayanlar bile buna ihtiyaç duymuşlardır.

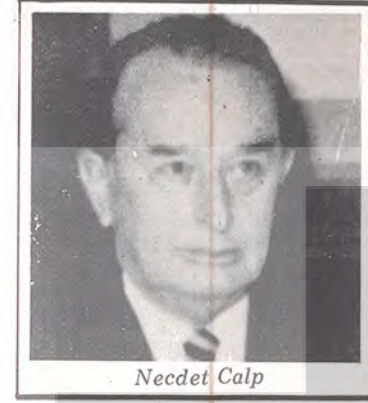
"Aman provakasyon olmasın" diye grev çadırlarına sokulmayan gençlik insanların çevrede dolaşarak, duvar diplerinde bekleyerek grevleri koruma çabaları unutulmamalıdır. En önemlisi işçi sınıfımız, devrimin özüğü, diğer zümre ve tabakalara öncülük edebilecek yetenekte, çağımızın tek devrimci sınıfıdır. O halde, kendi yolunu kendisi açmalı, sınıflar mücadelesine bütün yönleriyle hakim olmalıdır.

Özetlesek, 1980 yazına gelindiğinde, AP azımlık hükümeti, "1 Ocak Komutanlar Muhtırası"nın açılışında, Turgut Özal'ın hazırladığı "24 Ocak Kararları" nı uygulamaya koymuştu. Turgut Özal Başbakanlık Müsteşarı olarak ekonomik işlerin takibiyle de görevlendirilmiş, Başbakanlıkta kurulan "Toplu Sözleşme Koordinasyon Komitesi" nin başkanı olarak ülke çapında tüm KİT'lerde ve önemli özel sektör iş yerlerinde "aşırı" sözleşmelerin yapılmasını ve "kötü" örneklerin ortaya çıkmasını engelleyecek bir çalışmaya girmişti. Yani 12 Eylül'de acımasızca uygulanan "Ücretleri dondurma" politikası daha o zaman uygulanmaya başlamıştı. AP hükümetinin de desteği ile faşistler her yerde saldırılarına devam ettiriyorlardı. DİSK içinde bunalım had safhaya varmıştı. Türkiye'yi 12 Eylül darbesine doğru götüren koşullar DİSK'i de etkiliyor, sarsıyor, devrimci bir politika uygulamadığı için de yıpratıyordu. Türkiye'de tüm toplum katmanları bir askeri müdahale beklentisine girmişlerdi.

Doğal olarak herkesin beklentisi kendi içinde bir hazırlığı da taşıyordu. Finans-kapitalistler hesap ve hazırlıklarını grevsiz-sendikacı bir döneme göre yapıyor, olayın gelişini tüm kurgularıyla gören bazı devrimciler "ne yapılabilir?" düşüncesiyle tüm olanakları yeniden yeniden gözden geçiriyorlardı. Her dönemde askeri müdahalenin üstüne Radikal bir program oturtmanın teorisini yapmış ve uygulamaya geçmek için fırsat beklemiş olan Kadrocu-Cuntaçılar da kendi cephelelerinden politik ve örgütsel hazırlıklara girmişlerdi. İşte Baştürk'ün çevresinde toplanan bir kısım Sosyal-Demokrat ve Cuntaçılar, "Kadrocu" basının da desteği ile giriştikleri "Parti" çalışması bu momentte başladı.

Bu girişim örgütümüze, o sırada Basın-İş Genel Başkanı olan Burhan Şahin kanalıyla iletili. Biz bu girişime Basın-İş Genel Yönetim Kurulu'ndan oy bildiği ile çıkmış bir karar, yetkili DİSK organlarında yaptığımız

zun uzun ele almadan, 6 Kasım 1983 sonrası dönem incelenmesine geçeceğiz.

Necdet Calp

Bildiği gibi Sosyal Demokrat cepheye kurulan iki partiden SODEP'in seçime katılması, Halkçı Parti 117 Milletvekili kazanarak 6 Kasım sonrası parlamentosunda yerini aldı. Cuntanın açık icazeti ve desteği ile oluşturulmuş olan Halkçı Parti, seçim sonrası büyük bir kargaşa yaşadı. Bir dizi yönetim değişikliği ve sonunda partiyi ele geçiren A. Güven Gürkan ekibi önce Ecevit'in DSP'siyle birleşmeye uğraştılar. Ecevit'lerden olumsuz karşılık alınca, SODEP'le birleşerek Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) yi kurdular.

Böylece CHP mirası üzerinde yükselen iki partinin birleşmesinden doğan yeni parti, CHP'nin özelliklerini daha çok taşıyan bir yapılanma oldu. Diğer bir deyişle SHP hem genel yöneller, talepler hem de kadrolar ve örgüt yapısında taşıdığı eğilimler açısından CHP'nin devamı idi. Bu yapılanmanın doğal sonucu olarak, eski parti içinde var olan ayırım ve çatışmalar da SHP'ye yansdı. Kısa bir formülasyon yapacak olursak; SHP içinde hem 600 yıllık "Devletçi" geleneğimizin devamcısı aydın kadrolar, hem de eşas olarak Ecevit tarafından temsil edilen; Finans-Kapital'in "demokrasiyle sanayileşme" tezinin savunucuları bir arada bulunmaktadırlar. Yazının devamında bunların ayrımını

"... Türk sanayicilerinin er geç kendi gelişmelerinin iç pazarı oluşturan halkın gelirlerinin artmasına ve toplumsal yaşamlarının gelişmesine bağlı olduğunu görebiliriz, SODEP'e yöneleceklerini umuyoruz. SODEP programı ile özel sektör yatırım kararlarının içinde güven vereceği bir çerçeve sağlayarak, bu kuruluşları iç ve dış tekelere karşı koruyarak, halkın çıkarları ile sanayicilerin çıkarları arasındaki apaçık bütünlüğü gözden saklayan engelleri kaldırarak Türk ulusal sanayine güvenli bir ortam hazırlamayı vadedmektedir." (Yankı, Sayı, 671)

Aynı eğilimden A. Güven Gürkan, biraz daha ileri gidiyor. Tercüman'a verdiği demeçte: "Ekonomik büyümeyi yalnızca sağ partilerin hedefi saymak, çok büyük bir sapırmadır. Türkiye'de 1950'den beri sosyal demokratlar uzun süreli iktidar olamadıkları için ekonomik büyümeye verdikleri önemi kanıtlayamaz elde edememişlerdir... Muhafaza-

Rahşan Ecevit

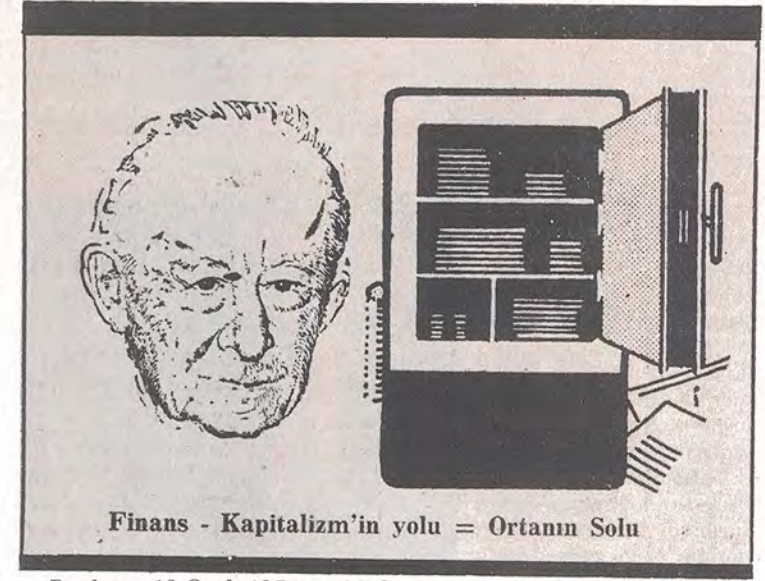
"Halkçı Ecevit iktidar olunca, meydanlarda verdiği sözleri, unuttu."

kendi söyledikleri ile deha net izeleyeceğiz.

SHP ile DSP'nin sorunları programatik düzeyde çokça farklı ele almadıkları, aslında her ikisinin de çözümü kapitalizmin içinde aradıklarını biliyoruz. Önerdikleri değişiklikler sistemin niteliğine yönelik değildi.

Örneğin (eski SODEP) şimdi SHP yöneticilerinden Yiğit Gülöksüz 25 Mart 1984 ara seçimleri sırasında şöyle diyor.

karların en büyük propogandalarından biri...Daima sosyal demokrasi ile, aşırı solu veya sosyal demokrasi ile bürokrasizmi yahut insafsız bir devletçiliği özdeşleştirmişlerdir." (Tercüman, 8 Ocak, 1986) diyerek, bunları reddettiğini ve aslında SHP'nin "rekabet ekonomisini" kabul ettiğini açıklıyordu. Bu açıklama derhal sağ cepheden alkış topluyor; Taha Akyol "Netleşmek" adlı yazısında "Aydın Gürkan bir

Bu desen 12 Ocak 1971 tarihli Sosyalist gazetesinden alınmıştır.

iktisatçı olarak, "bürokrasizmin" çıkmazlarını görmekte ve sosyal demokrasiyi bundan kurtarmaya çalışmaktadır. diyor ve devam ediyor. "Sosyal Demokratların devletçilik tortularından kurtulmaya çalışmaları, büyümeyi önemli bulmaları, demokrasimizin sağlığı açısından önemlidir."

Sol kendi tarihinin derinliklerinden gelen "elitist", devletçi, halkı hor gören tavrardan, Jakobenlikten, devrimcilikten kurtulup ekonomide rasyonel, politikada ve kültürde gerçekten halkın düşünce ve değerlerine saygılı hale geldikçe, sadece demokrasi değil, milli birliğimiz de güçlenecektir. Gürkan'ın bu yoldaki çabaları olumludur." (Tercüman 8 Ocak 1986)

Aynı açıklama üzerine Rauf Tamer, "Bunu duyunca çocuklar gibi sevdim." (Tercüman 8 Ocak 1986) diyor.

Finans-Kapitalin sadık kalemelerini böylesine sevindiren ve memnun eden eğilim şu anda SHP içinde iktidar kavgası yapıyor. Ancak bunların yanında bir de diğer geleneksel çizgi sözkonusu, hem kadro hem anlayış itibariyle...Ekonomide plançılık ve devlet müdahalesi, eğitimde ve politik yaşamda demokratikleşme, sol'a karşı biraz daha esnek ve açık bir tavır...Zaten bu kadar finans-kapitalin tepki duymasına, Tarihsel Devrimci gelenekli solcular da oraya yönelmesine yeterli oluyor. İlerici-demokrat hatta Sosyalist aydınlarımızın "Ecevit'i eski CHP'nin sağında" görebiliriz, SHP'yi desteklemelerinin altında bu nedenin yatığını anlamak pek de zor değil. Tam da bu noktada, Ecevit'in DSP-SHP yada (Sosyal Demokrat hareket) arasındaki ayrımı "Yapısal" nedene bağlaması, bu yapı sorununu açıklarken söyledikleri konumuz açısından, netleştirici olacak. Şöyle diyor Ecevit: "Bu aslında kökleri Osmanlı dönemine kadar uzanan bir sorun. Fatih Mehmet'in İstanbul'u işgalinden başlayarak, Türk halkı devlet yönetiminden dışlanmıştır. Yine Osmanlılık döneminde halktan soyutlanmış seçkinlik eğilimi, egemen çevrelerin, aydınların, halktan kopuk duruma gelişi, arkasından

yenileşme aşamasına geldiğinde, bu yenileşmenin herhangi bir halk hareketinden değil, yine aydınlardan ve seçkinlerden kaynaklanması..." (Yeni Gündem Sayı 11)

Aynı geleneği Tek Parti dönemine ve sonrasına da uzatan Ecevit, kendi çizgisinin "CHP'deki Ortanın Solu hareketinden" başladığını belirtiyor. Aslında bu çizginin Ortanın Solu ile değil çok daha önceleri, Prens Sabahattin'lerle başladığını görmüş-tük.

"Finans-kapital, örgütlü işçi sınıfı hareketiyle Tarihsel Devrimci Gençliğimizin buluşmasından fazlasıyla tedirgin olur. Ecevit'in hırçınlığı buradan kaynaklanıyor."

"Ortanın Solu" 1970'lere gelirken yazının başında belirttiğimiz gibi, bir yarıyla devrimcilğin hızla yaygınlaşmasında, karşı önlem olarak benimsenirken öte yarıyla, Kadrocuların Parti içindeki etkinliğine de tampon bir güç oluşturmuş, sonraki süreçte bunları tasfiye etmiştir. Bu gün de :DSP 12 Eylül'den önce Demokratik Sol hareketin güçlenmesini engellemiş olan bir takım yapısal ve davranışsal (a.b.ç.) sorunları, koşullanmaları, baştan dışlamış olarak yeni bir yapıyla yeniden oluşturulan bir parti" (a.g.e.) diyerek Tarihsel Devrimci geleneğe, bütün kapıları kapadığını ve onlara karşı acımasız bir mücadele vermek gerektiğini söylüyor. "Seçkinlik", "tepeden imecilik" diye, daha önce niteliğini açıkladığımız Kadroculara yani aydın eylemciliğinin üstüne teori yaparak, "radikal" programlar oturtmaya çalışan Kadrocu-(cun-tacı)lara vurarak, aslında, geleneksel yenilikçi aydın hareketini dışarken "halka dayanan" "halkın katılımıyla kurulan" bir par-

İşçi sınıfı mücadelesinde YENİ DÖNEMİN YENİ PAROLASI: DEVRİMCİ BİR KONFEDERASYON

1. Sayfadan devam.

Ancak bütün baskı ve sindirme çabaları işçi sınıfımızın Kürt halkının ve Devrimci Gençliğimizin faşizme ve sömürgecilğe karşı mücadele bayrağını yükseltmesini engelleyememiştir. Yaşadığımız son iki yıl bunun örnekleriyle doludur. Grevler, Direnişler, Mitingler, Yemek Boykotları ve değişik biçimlerde yüzlerce protesto eylemi; tüm zaafırlara rağmen Türkiye işçi sınıfının sömürü ve zulme karşı mücadelesini her gün boyutlarını genişleterek sürdürdüğünü kanıtlıyor.

İşçi sınıfımız bir yandan içine atıldığı İşsizlik-Pahalılık cehenneminde yanarken, öte yandan ekonomik ve politik örgütlenmesine konan yasaklara karşı mücadele etmek zorunluluğuyla karşı karşıyadır. Mücadelenin sürdürülebilmesi için örgütlülük en can alıcı sorun olarak önümüzde durmaktadır. Öncelikle ekonomik-demokratik mücade-

lenin organları sendikaların bugün içinde bulunduğu durum, var olan sorunların üstesinden gelmeye, daha açık bir deyimle, yaşadığımız şu aşamada sınıf mücadelesini sürdürmeye uygun mudur? Bu soruya cevap aranması bızce günün acil sorunlarından biridir. Aynı zamanda bu soruya cevap bulabilmek için Türkiye işçi sınıfı mücadelesinin —en azından— yakın Tarihini eleştirel bir değerlendirmeye tabi tutmak gereklidir. Geçmişin değerlendirmesi bugüne ve yarına ışık tutabiliyorsa, Devrimci bir işlev görüyor demektir. İşte biz bu yazıda dünü, sözünü ettiğimiz metolla gözden geçirip bugün önümüzde duran görevi belirlemeye çalışacağız.

Türkiye işçi sınıfının sendikal ve politik mücadelesini, 1872 Tersane Grevinden bu yana aldığı değişik biçimleriyle izlemek mümkün. Ancak bu yazıda, böyle bir tarihsel süreç araştırması yapmak yerine, 1960 öncesinden başlayarak, sendikal mücadelelerin kısa geçmişi ve bugüne bağlantısı üzerinde duracağız.

Devlet Sınıflarının vesayetinden kurtulma mücadelesi veren Finans-Kapital'in Tefeci-Bezirganlıkla ittifakından doğan DP bu sırada kuruldu. Her yanı Demokrasi havariliği kaplamıştı. Bu demagojiyi en çok işçi sınıfımız ciddiye aldı. Açılan gedikler Türkiye Emekçi Köylü Sosyalist Partisi kuruldu. Hemen ardından Tütün ve Dokumacılık başta olmak üzere tüm işkollarında yerden mantar bitircesine sendikalar örgütlendi. Ancak iktidar 6 ay içinde TEKSP'yi ve tüm sendikaları kapattı. Ardından 1951 toplu tutuklamasından sonra DP terörünün en azgın olduğu 1954 yılında Vatan Partisi kuruldu. Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın önderliğinde çoğunlukla Tütün ve Dokuma işkolunda çalışan bir grup öncü işçi, "o panik karanlıkları içinde her ne olursa olsun işçi sınıfı hak ve varlığının yaşama savaşının bayrağını yere düşürmemek" uğruna Vatan Partisi'ni kurarak mücadeleye girdiler. VP 1957 yılında kapatıldı. Dr. Hikmet Kıvılcımlı ve diğer yöneticileri iki yıl Harbiye hücrelerinde tutuldular.

1950 DP iktidarıyla birlikte uygulanmaya başlayan Amerika'ya açılma (ya da Türkiye'yi Amerika'ya açma) politikası işçi sınıfının örgütlenmesine de yansıdı. Doğrudan CIA uzmanları denetiminde 1952 yılında TÜRK-İŞ örgütlendi. O döneme yakından bakılırsa kuruluşundan günümüze kadar TÜRK-İŞ'i yöneten kadroların 1952-60 arası Amerika'da uzun süreli "Mesleki Kurs ve Geziler"e katıldıkları görülür. 27 Mayıs 1960 Politik Devrimine kadar TÜRK-İŞ, CIA-DP karması bir kadronun yönetiminde geldi.

27 Mayıs'ın halkın özlemleri doğrultusunda gelişimin sembolü olan 1961 Anayasa'nın Toplu Sözleşme ve Grev hakkını açıkça tanıyan ve ayrıntılı düzenlenmesini hükümetin hazırlayacağı bir kanun tasarsına bırakıyordu.

1963 yılında İnönü Hükümeti, 274-275 sayılı yasaları çıkararak, Anayasa'da belirtilmiş olan Sendikalar, Grev ve Toplu İş Sözleşmesi konularını düzenledi. Böylece Türkiye işçi sınıfı mücadelesinin hızla gelişip güçlene-

ceği dönemin kapılan 27 Mayıs Politik Devrimi'yle açılmış oluyordu. Bu gerçeklik hem işçi sınıfı mücadelesinin gelişmesinde önemli bir dönemece, hem de en büyük handikapı oluşturur. Çünkü kendi mücadelesiyle ve kanı pahasına kazanmadığı hakları koruma konusunda işçi sınıfımız belli zaafırlar göstermiştir. Bunun en can alıcı örneği 27 Mayıs'ın tanıdığı hakları 20 yıl sonra 12 Eylül faşizmi geri almış ve işçi sınıfımızdan ciddi bir tepki görmemiştir. (12 Eylül 1980'de işçi sınıfı hareketinin ve Devrimci örgütlerin durumunu işçi sınıfının politik önderlikten yoksun olduğunu atıyor değil. Ancak bir gecede "yukarıdan" verilen hakların, yine bir gecede geri alınabildiği bir toplumsal doku üzerinde yükseldiğimiz altını bir kere daha çizmek ihtiyacını duyuyoruz.)

Demek ki 1961 Anayasa'nın sağladığı nisbi demokratik ortamda işçi sınıfının sendikal ve politik mücadelesi hızlı bir gelişme gösterdi. Türk-İŞ'li 12 sendikacı Türkiye İşçi Partisi'ni kurdu. TİP halkın demokratik-sosyalist mücadelesinin temsilcisi durumuna geldi. Sınıf mücadelesinin her alanda gösterdiği gelişme Türk-İŞ içinde ciddi problemlere yol açtı. TİP'in konfederasyon içindeki etkinliğini denetim altına almak isteyen gangster ve gerici sendikacılar 1964'te top-

lanan TÜRK-İŞ Genel Kurulu'n-

da ünlü "Partilerist politikalar" kararını aldılar. DİSK'i doğuracak olan çatışma TÜRK-İŞ'in içinde uç vermeye başlamıştı. Sendikal anlayışta var olan farklı yaklaşım siyasi alanda da boy gösterince ayrılık kaçınılmaz oldu.

Türk-İŞ'in Paşabahçe grevine destek olmaması pratik kopuşmayı getirdi. Bu grevi destekleyen BASIN-İŞ, MADEN-İŞ, KRİSTAL-İŞ ve PETROL-İŞ geçici olarak Türk-İŞ'ten ihraç edildiler. Bir süre sonra 13 Şubat 1967'de Maden-İŞ, Basın-İŞ, Lastik-İŞ, Gıda-İŞ ve Zonguldak Maden-İŞ bir araya gelerek DİSK'i kurdular.

Kuruluş bildirisi ile Türk-İŞ'ten ayrılıklarını ve kendi yönelişlerini dile getiren DİSK teorik olarak "Demokratik sınıf ve Kitle sendikacılığı" yapacağını ilan etti. Kısa zamanda işçi sınıfının en-

diri unsurları DİSK'e doğru akmaya başladılar. 1968-1970 arası dönemde sınıf mücadelesindeki genel yükselmeye paralel olarak DİSK de gelişti, güçlendi.

15-16 Haziran 1970'de işçi sınıfımız en güçlü ve kapsamlı eylemini yaptı. 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi, Demirel hükümetinin, daha önce İnönü hükümetleri döneminde çıkarılan 274-275 sayılı, Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi yasalarında bazı değişiklikler yaparak DİSK'i tasfiye edip TÜRK-İŞ'i tek konfederasyon olarak dayat-

Devrimci Gençlik Mücadelesinde DURUM VE GÖREVLER

"...Aydın genç, Antika çağın ezik, cahil köylüsü değildir.

Aydın genç hiçbir zulmün sindiremeyeceği Modern işçi sınıfı gibi yenilmez bir devrimci özgücün mütefidi. Üstelik, gençliğimizin tükenmez 'Genç Türkler' devrimci geleneği vardır. Yıldırılamaz gençlik."

(Gençliğin Üç Alınması)

Dr. Hikmet Kıvılcımlı, Sosyalist, 2 Şubat 1971.

1986 yılının son ayları, Fransa'da öğrenci gençliğin hükümete karşı kitlesel gösterilerine şahit oldu. Fransa'nın her tarafında sayıları milyonu bulan liseli ve üniversiteli gençler hükümetin çıkarmaya çalıştığı yeni yüksek öğrenim yasasını kitle eylemleri ile geri püskürttü. Yasa tasarılarını hazırlayan Bakan istifa etti. Chirac hükümeti ciddi bir sarsıntı geçirdi. Yasa tasarılarının geri çekilip, öğrencilerin isteklerinin kabul edilmesinin ardından, eylemler durdu, öğrenci gençlik normal yaşamına döndü.

Fransa'daki gençlik eylemleriyle aynı zamana rastlayan ve hemen hemen Türkiye'nin tüm bölgelerine yayılan 1986 "Kasım eylemleri" kitle olarak binleri kapsamıyordu, ama binlerce gencin eyleme gideceği yolu açan ilk öncü mücadelelerdi. Kendi çapında başarılar kazanan, en önemlisi 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğünün yedi yıllık karanlığını yırtan bu bir avuç üniversiteli gencin mücadelesi her kesim tarafından dikkatle izlendi ve yorumlandı.

Aralık 1986'da, finans-kapitalin Milliyet gazetesi "Gençlik Eylemleri" üzerine bir anket yaptı: Aralarında sosyolog taslağı Murat Belge'nin de bulunduğu bazı kişilere gençlik eylemlerinin geleceği hakkında sorular soruldu.

Onlar da bir daha 1968'de olduğu gibi kitlesel gençlik eylemlerinin olamayacağını, şimdiki gençlikle "1968 kuşağı" arasında fark olduğunu söylediler. Kalın çizgilerle altını çizdikleri belirleme, bir daha aktif ve yığınsal gençlik eylemlerinin gerçekleşemeyeceğiydi. Bu belirlemelerin sosyo-ekonomik izahını yapmıyorlardı. Belli ki 12 Eylül faşizminin uyguladığı depolitizasyon politikasına Turgut Özal'dan daha fazla güveniyorlardı.

Aynı günlerde biz de SOSYALİST'in 9. sayısında Sarp KURAY'a bu konuya ilişkin bir soru sormuş ve şu cevabı almıştık: "...Onlar (gençlik) her zamanki gibi, ülkemizdeki toplumsal doku içinde, çağrılı oldukları görev, tarihin derinliklerinden aldıkları öncü karakterleriyle yönelecekler ve bu hareket 'istek ve ira-

delerden' bağımsızca gelişecek ve genişleyecektir. Tarihsel akışı durdurmaya, geri çevirmeye kimsenin gücü yetmez."

Aradan geçen altı aylık bir zaman, "Yeni Sol" makyajlı demokratların tesbitlerini boşa çıkarıp heveslerini kursaklarında bıraktı. Devrimci Gençlik 15-20 Nisan arasındaki kitlesel eylemleri ve devlet güçleri karşısındaki kararlı tavırla hem devrimci ortama hem de karşı devrim cephesine sarsıcı, uyarıcı bir etki yaptı.

Önemli olan bu militan potansiyelin nereye kanalize edileceğidir.

16 Nisan 1987 tarihli Hürriyet; manşetinde "NEREYE?" diye soruyor ve "Öğrenci Yürüdü... Polis Copladı...Tıpkı 'O Günler' Gibi..." diyerek polisin kız-erkek gözetmeden öğrencileri sürüklediğini gösteren resimler yayımlıyordu. Milliyet "COPLAR KONUSU...66 GÖZALTI" başlığını atıyor, ardından öğrencilerin silah zoruyla dağıtılmasından duyduğu sevinci "ÖĞRENCİYE GEÇİT YOK" diyerek belli ediyordu. Milliyet de diğer gazeteler gibi coplanan, sürüklenen öğrenci resimleriyle doluydu. Finans-kapital basınında korku, telaş ve sevinç bir arada idi.

İstanbul'da, Ankara'da, Adana'da, İzmir'de ve Bursa'da başlatılan, giderek diğer illere de yayılan eylemler; ANAP Balıkesir milletvekili İsmail DAYI ile

ANAP Isparta milletvekili İbrahim Fevzi Yaman'ın YÖK dosyasında değişiklik yapan önerilerinin komisyonunda onaylanarak Meclis gündemine getirilmesi üzerine başlamıştı. Birim (fakülte) demeklerini kaldıran, her üniversiteye bir dernek kurulmasını, bütün öğrencilerin bu derneğin doğal üyesi olmasını, üye olmak istemeyenin yazılı olarak başvurusunu şart koşan yasa tasarısı, kongrelerin yandan bir fazla çoğunlukla yapılmasını öngörüyor.

Bu tasarı öğrencilerin örgütlenme ve örgütlü bir biçimde Akademik-Demokratik mücadele yapma olanağını bütünüyle ortadan kaldırıyor. 1950'lerden beri siccilli faşist olan İsmail DAYI'nın bu yasa teklifine öğrenci gençliğin tepkisi sert oldu. Bütün uyarılara rağmen sokaklara inen gençler, hemen her şehirde polisin saldırısına uğradı ve coplandı. Ancak direniş değişik biçimlerde sürdü. ANAP Genel Başkan Yardımcısı Bülent AKARCALLI, "Öğrencilere rağmen, öğrencilere karşı kanun çıkarmak amacın-

SİNAN ÇETİNKAYA

sonrasını ana muhalefet partisi olarak bize bırakın." (Milliyet, 18 Nisan 1987) diyerek yatıştırıcılığa soyundu. Canver Ankara'ya gelen öğrencilerin, dilekçelerini verdikten sonra sessizce geri dönmesini sağlıyor, açık grevi yapanlara Meclis lokantasında çay ve sandviç ısmarlara- rak eylemi bitirmelerini istiyordu.

Tercüman gazetesinde Nazlı Ilıcak "Aman Gençler Oyuna Gelmeyin" yazısında "1968'de dünya gençliğiyle birlikte bizimkiler de sokağa dökülmüştü. Bir süre sonra olaylar Batı'da sona erdi, ama ülkemizde devam etti. İşgal ve boykotlardan kır ve şehir gerillacılığımıza geçildi..." diyor ve devam ediyor: "1968'de gençliği muhalefet azdırmış, onlara İhramcı Kurtuluş Savaşı'nın kahramanları gözüyle bakılmıştır... Aman gençler, ateşle oynamayın ve lütfen oyuna gelmeyin." (Tercüman, 18 Nisan 1987).

Sokağa çıktığında Çevik Kuvvet'in ve siyasi polisin silahla

da değiliz" derken ANAP Başbakanlık Divanı "olayları durdurmak gerekir. Bunun için teklifi geri çekelim" (Hürriyet, 16 Nisan 1987) kararına varmıştı. Bu sırada Özal telefon emriyle tasarıların geri alınmasını istedi. Böylece gösteren resimler yayımlıyordu. Milliyet "COPLAR KONUSU...66 GÖZALTI" başlığını atıyor, ardından öğrencilerin silah zoruyla dağıtılmasından duyduğu sevinci "ÖĞRENCİYE GEÇİT YOK" diyerek belli ediyordu. Milliyet de diğer gazeteler gibi coplanan, sürüklenen öğrenci resimleriyle doluydu. Finans-kapital basınında korku, telaş ve sevinç bir arada idi.

İstanbul'da, Ankara'da, Adana'da, İzmir'de ve Bursa'da başlatılan, giderek diğer illere de yayılan eylemler; ANAP Balıkesir milletvekili İsmail DAYI ile

coplu saldırısıyla, ardından işkenceli sorgulardan geçerek Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde tutuklamalarla karşı karşıya kalan gençlik, bunlara ek olarak bir de "yatıştırıcılar cephesi"yle kuşatılıyordu. Yani finans-kapital Devrimci Gençliğimize dönük bir yandan saldırıyor, onun aktif eylem çizgisini sürdürmemesi için elinden geleni yapıyordu.

Eylem yapılan tüm illerde toplam sayısı beş bini geçmeyen bu genç insanların basit bir demokratik taleple sokağa çıkmaları finans-kapital ve onun uşaklarını neden böylesine telaşlandırıyor?

İlk ve görünen neden; 12 Eylül faşizmiyle kurulmak istenen, i-taatkar, apolitik, sessiz ve kolay yönetilecek bir toplum özlemine gençlik eylemlerinin darbe

indirmesidir. Kabul edilmelidir ki, Gençler ezilen sınıf ve tabakalara rağmen sığınağı zorla kurulan sessizliği, sokakta devlet güçleriyle karşı karşıya gelerek yırtmıştır.

Asıl önemli neden, Nazi İhçak'ın da işaret ettiği noktadır. "İşgal ve boykottan, kır gerillacılığın" diye tanımlanan süreç, bizim ülkemizin tarihsel orijinalitesinden kaynak alan bir sosyal gerçekliktir. Demokratik Üniversite Kavgası, silahlı mücadeleyi temel alan politik örgütlenmeye giden sürecin ilk adımıdır. 1968'de ve 1975'te böyle olmuştur. Bugün de böyle olmaması için hiçbir sosyal ve ekonomik sebep yoktur. Sadece Devlet eskisine oranla daha modern ve örgütlüdür. Ancak Tarihin kendi yatağında akışını durdurmaya ya da geri döndürmeye bugüne kadar hiç bir devletin gücü yetmemiştir.

Sarp Kuray yoldaşın dediği gibi: "1908 öncesi dönemde, Abdülhamit'in derebey devleti çok geniş hafife şebekesi ve ağır zulmüyle muhalif örgütlenmeleri ve dağıtım eylemlerini nasıl durduramadıysa, 1919'larda emperyalistlerin ülkedeki fiili işgali bağımsızlık mücadelesine katılımı nasıl engelleyemediyse, 12 Mart faşizminin işkenceleri, idam sehpaları ve kahpe pusuları sosyalizm adına canlarını vermeye hazır yeni bir kuşağın fütursuzca mücadeleye katılmasını nasıl durduramadıysa, ülkemiz tarihinin en karantik ve kanlı sayfalarını yazan 12 Eylül faşizmi de yeni genç kuşağın devrimci mücadeleye buluşmasının önüne hiçbir önlemle geçemez, geçmeyecektir."

Ancak, devrimci örgütler açısından sorun tam da bu noktada başlamaktadır. Gençliğin mücadeleye adımını attıktan sonra hızla politikleşmesi kaçınılmaz olduğuna göre, var olan örgütler yeni gençlik kuşağına nasıl bakacak ve onunla nasıl, hangi zeminde bağ kuracak, bu gelişime neye göre yön verecekler? 16 Nisan 1987 tarihli *Milliyet* gazetesi isimsiz başyazısında, meydana gelen olayları bir "Tekerrür" olarak kabul ediyor ve Mehmet Akif'in ünlü beyitini hatırlatıyor. Şöyle diyor Akif:

"Tarihi tekerrür diye tarif ediyorlar
Hiç ibret alınsaydı,
tekerrür mü ederdiler?"
Evet, bu beyitten yola çıkan

Milliyet yazarı "Öğrencisi, polisi, milletvekili, iktidarı, muhalefeti, basınıyla, bari bu defa, yakın geçmişimizden "ibret" almayı bilelim. Daha önce seyrettiğimiz tatsız bir filmi yeniden seyretmeye başlamayalım." (*Milliyet*, 16 Nisan 1987) diyerek kendi cephesini geçmişten ders almaya ve bir Tarihsel "tekerrür"ü önlemeye çağırıyor. Yani finans-kapital geçmişten aldığı dersin üstüne geleceği daha sağlam kurabilmeyi hesaplıyor.

"GENÇLİĞİN UÇ ALINYAZISI": YÖK - Polis copu - DGM

Aynı tavır Devrimci cephe açısından da acil bir gerekliliktir. Objektif koşulları itibarıyla Gençlik eylemlerinin yeniden aynı zeminde doğup gelişmesi elbette ki tekerrür, yani "geçmişin aynen tekrarı" değildir. Hem nitelik hem de nicelik anlamında önemli farklılıklar vardır. Geçmişten bazı dersler alınmıştır. Toplumsal yapıda 12 Eylül faşist diktatörlüğünün zorlamasıyla meydana gelen değişiklikler genel tavrı alışlara yansımış, yeni dönemde mücadele yeni koşullara göre doğmuş ve gelişmeye başlamıştır. Bu kadarlık bir değişiklik zaten bir "Tekerrür" ya-

ler Birliği"ni ve 27 Mayıs öncesi gençlik hareketlerini konumunun dışında tutarak 1967-1971 ve 1973-1980 arası gençlik örgütlenmelerinin genel karakterlerine ilişkin bazı belirlemeler yaparak bugünü tartışmaya çalışacağız.

Şu anda gençlik mücadelesinin üç ana sorunla karşı karşıya olduğunu görüyoruz.

a) Akademik-Demokratik mücadele açısından, örgütsel ve pragmatik sorunlar...

b) Siyasal tavır alışı Gençlik hareketi içerisine yansımaları ve ayrışmada işleyen kurgular...

c) 1980 öncesi devrimci kuşağın ve var olan örgütlerin yeni gençlik kuşağına yaklaşımları ve onu yönlendirme, yarattığı potansiyeli değerlendirme noktasında tavırları...

Akademik-Demokratik mücadelenin bugüne ışık tutması açısından 1967-1971 arası Gençlik mücadelesini de ele alarak konuya girelim. 1969'da Ankara FKF ile İstanbul'da Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının kurduğu DÖB 12 Ekim 1969 tarihli kongrede birleşerek DEV-GENÇ'i oluşturdu. DEV-GENÇ o dönemde öğrenci gençliğin Akademik Demokratik Mücadelelerinin öncüsü idi. Devrimci ortamdaki ayrılıkların henüz derinleşip yaygınlaşmadığı, grupçuluğun birlikte mücadele yollarını bütünüyle tıkmadığı o günün koşullarında DEV-GENÇ gençliğin Demokratik Kitle örgütü olma özelliği gösteriyordu. Siyasi anlamda, gruplar üstü değildi. Çatışması altında, o sırada mücadele için-

de belirgin bir yere sahip olan Devrimci grupların taraftarı gençler vardı.

"1970'lerde DEV-GENÇ içinde dört siyasi eğilim ve örgütlenme vardı. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

1. THKP-C'yi oluşturan kadrolar-Havacılar ve sempatanlar.

2. 1969 DEV-GENÇ yöneticileri - Denizciler-Askeri Tıbbiyeleri ve sempatanlar.

3. THKO kadroları ve sempati-

zanları.

4. MDD'ci İstanbul Bölge Yürütme kadroları ve sempatanları." (S. Kuray, Röportaj, *Sosyalist*, sayı:9)

DEV-GENÇ'in bu yapılanması hem Akademik-Demokratik sorunlara sahip çıkmada kitlesel olabilmesini sağlıyordu hem de değişik siyasal eğilimlerin aynı çatı altında bir arada ve mücadele içinde olmaları örgüte sürekli dinamizm getiriyordu. Bu yapı 1970'lerde THKP-C hareketinin

DEV-GENÇ'e bütünüyle kendi siyasal eğiliminin damgasını basma noktasına yönelmesiyle bozulmaya başladı.

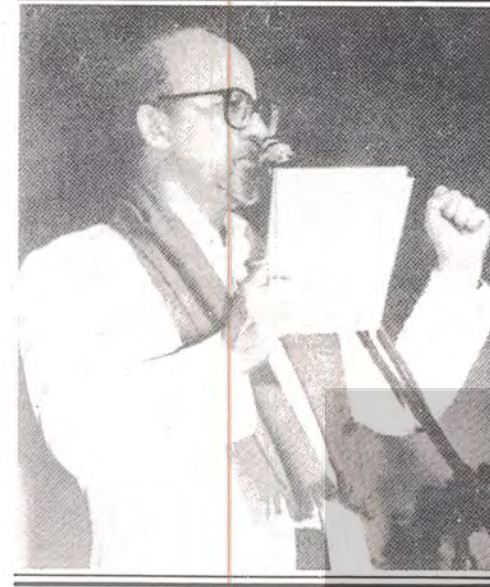
Gençliğin devrimci mücadelesi "Öncü savaş" stratejisi içine sıkıştırılmaya çalışılırken, sonraki dönemleri de etkileyen temel yanlış kapıları açıldı. Gençlik "sınıf" Gençlik örgütleri de "parti" yerine kondular. Gençlik liderleri bu alanda mücadeleye yönelince, gençliğin akademik-demokratik mücadelesi ve kitleselliği artık pek önem taşımaz oldu.

12 Mart faşizmi DEV-GENÇ'i bu koşullarda yakaladı. THKP-C öncülerini -ki bunların bazıları aynı zamanda DEV-GENÇ yöneticileriydi - 30 Mart 1972'de Kızıldere'de katledildiler. THKO öncülerinden 3'ü idam edildi. Diğerleri ağır cezalarla çarptırıldılar. Dr. H. Kıvılcımlı'ya bağlı olarak mücadele eden Deniz subayları, Askeri Tıbbiyeliler ve 1969 DEV-GENÇ yöneticileri, "83 SANIKLI DAVA"da yargılandılar. Sarp Kuray ve arkadaşları a-

ğır cezalarla çarptırıldı. Kısaca DEV-GENÇ'i oluşturan ve ona hayat veren öncü kadroların bir çoğu 12 Mart faşizminden çıkarken pratikçe mücadelenin içinde değillerdi.

12 Mart sonrasında gençlik örgütlenmesi AYÖD, İYÖKD gibi yüksek öğrenim gençliğinin derneklerinde başladı. Hızla politikleşti.

"Mahir Çayan ve arkadaşlarının Kızıldere'de katledilmeleri ile

Dostlarım, Arkadaşlarım !

Biraradayız.

Yine biraradayız.

Bugünde biraradayız. Sevincinizi duyuyoruz.

Bizleri, Sizleri, hep, denizin üzerindeki ağaç gövdelerine benzetiyorum. Bastırıyorlar, suyun dibine tutuyorlar, bir süre kalıyor; sonra yukarı fırlıyoruz, ileriye. Hep ileriye fırlıyoruz ve ileriye çıkmak zorundayız.

Hiçbir kayıbmızı parça parça kazanmayı kabul etmiyoruz; etmiyorum. Kaybettikleri inatçı yaratıkları yeniden bulunca seviyecek insanlar olmalıyız; onlardan birisi olmakla övünüyoruz. Kaybettirenlere pişman edilemek için, kaybettiklerimizden çok fazlasını birden ve toptan istiyoruz. Bunun için burdayız, Ölümlerimizden gayri tüm kayıplarımızı, tümümüzü, fazlasıyla, zenginleştirilmiş halleriyle yeniden istiyoruz. Az'ı değil, çok'ı istiyoruz. İstemek bizim özgürlüğümüzdür; isteme özgürlüğümüze sınır tanıyamıyorum.

Dostlarım,

Bir yanlışımız üzerinde durmak istiyorum. Başka bize, toplumumuza, on yılda bir ve salt bir askeri rejim olarak gelmiyor. Böyle düşünmek teorik, politik ve pratik yanlışlıklar yumağı demek oluyor; bizler, baskıyı en azından 16 Haziran 1970 tarihinden itibaren sürekli yaşıyoruz. Bir süre, 1973'ten hemen sonra bir ışık göründü; bir serap'tı. Serap olduğuna, mavi bir yanlışlığın zamanında işaret etmiş olmaktan acı dolu bir mutluluk duyduğumu saklayamıyorum.

Uzun ve sürekli baskı, tahribatını üç biçimde gerçekleştiriyor. Kısaca söz etmek durumunda-

Yürütme kadroları ve sempatanları. Birincisi, aramızdan canlar alıyor; birincisi ölümlerimiz var. İkincisi, hapishlik var; hapishlik, belki de ölümden çok daha fazla insanlık durumuna bağdaşmayan bir uygulamadır. İkincisi, tekrarlıyoruz, uzun baskı rejiminde hapishlik hep dolup taşıyor. Artık bir mutlu ve lanetli azınlığın dışında hapishlik hepimizin yazgısıdır; her an kapımızı çalabiliyor.

Uzun baskı yönetiminin asıl

MERHABA 1 MAYIS

***DÖNEM Yayıncılık Yönetim Kurulu Başkanı Doç. Dr. YALÇIN KÜÇÜK'ün "MERHABA 1 MAYIS 1987" toplantısında yaptığı konuşmanın özeti.

tahribatına geliyorum: Haziran 1970 tarihinden beri yaşadığımız baskıcı yönetim asıl ve en büyük tahribatı beyinlerimizde gösteriyor; üçüncüsü, baskı rejimi, beyinlerimizi hapsediyor. Diğer tahribat türlerinden ayrılyor; ölümlerimiz mezarlarında, mahpuslarımız hapishliklerinde; beyinleri mahpus olanlar, ne yazık ki aramızdalar.

Bugün beyinlerimizi özgürleştirme günüdür. Hepimize kutlu olsun !

Bugün beyinlerimizi özgürleştirme, hülyamızı büyütme, ufukumuzu yükseltme günüdür; hepimize kutlu olsun !

Dostlarım, kayıplarımıza ve uzun baskının tahribatına dönüyoruz; bizler bu ülkenin ilericileri, bizler, bu toprakların devrimcileri, sizler, yakın zamanlarda çok sevecek kullanmaya başladığımız bir niteleme ile, bu toplumun ilericilerimizdir, uzun yıllar NATO'ya ve AET'ye "hayır" dediniz ve dedik. Bugün aramızdan AET'ye "evet" diyenler, NATO'ya "kabul" işareti gönderenler çıkabiliyorsa, bu yalnızca ve yalnızca her on yılda bir gelen değil, 1970 Haziran ayından beri bir karabasan türünden üzerimizden çekilmeyen baskının sonucudur. AET'ye "kabul" demek, NATO'ya "evet" haberlerini göndermek yalnızca ve yalnızca beyinlerimizin de hapşedildiğinin işaretidir.

Bugünde hepimizi beyinlerimizi özgürleştirmeye çağırıyorum. Hülyamızı elimize almaya, ufukumuzu mavi göklere çevirmeye çağırıyorum.

Bugünde ve buradan, sizleri de yansıttığıma inanarak, tıpkı eski günlerde olduğu gibi NATO'ya ve AET'ye "hayır" diye bağınıyorum.

Sizlerin de inançlarını dile getirdiğime inanarak, tekellerin askeri örgütü NATO ile tekellerin ekonomik örgütü AET'yi reddediyorum.

Beyinlerimizin hapishliğini kabul edemem. Dostlarım, bütün kutsal kitaplar bir araya gelse, tüm klasikler birleşse, ustaların hepsi mezarlarından çıkıp sol yanıma gelseler, beni AET'ye razı edemezler ve bana NATO'

yu kabul ettiremezler. Bizim yolumuz dik'tir, bizim yolumuz açık'tır, bizim yolumuz tek'tir. Bunları tekrarlamaktan sevinç duyuyorum.

Batı Avrupa ile ekonomik bütünleşmeyi ve bundan da önce siyasal birliği kabul etmiyorum ve reddediyorum. Avrupalılaşmak ve Avrupalılaşmanın bir parçası olmak, Sultan Mecit'in, Büyük Reşit Paşa'nın ve Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın yoludur; bu yol artık aşımış ve eskimiştir. Sultan Mecit'in, Reşit Paşa'nın, Kemal Paşa'nın eskimiş yolları artık bizim yolumuz olamaz, bizim yolumuz değildir.

Artık tarih bize, Avrupa ile bütünleşmek değil, Avrupa'yı aşmak görevi veriyor. Biz Avrupa'yı aşmak zorundayız; bunun için de Avrupa ile siyasal bütünleşmeyi ilkesel olarak reddetmek durumundayız.

Dostlarım, Arkadaşlarım,

Büyük Reşit Paşa, Reşit Paşa'nın yetiştirmeleri olup bir süre Avrupa'da siyasal mücadele sürdüren Namık Kemal, Şinasi ve Ziya Paşa türünden seçkin aydınlarımız için Avrupalılaşmak ülküsü, bir tür dış özgürlük güvencesi sayıldı, bunun için Avrupa yanlısı bir politikayı savundular. Tanzimat aydınlarından yüz elli yıl kadar sonra, AET'yi ve giderek NATO'yu iç özgürlüklerimizin güvencesi sayamayız. İç özgürlüklerimizin güvencesi, bizleriz, sizlersiniz, bilinçli ve mücadeleci işçi sınıfımızdır, yeniden doğup toparlanma sancılarını yaşayan devrimci gençlerimizdir, geniş emekçi halkımızdır.

Bütün özgürlüklerimizin ve tüm güzelliklerin kaynağı ve yaratıcıları bu topraklardadır. Bundan kuşku duymayı, bir beyin hapishliği sayıyorum Ortak Pazar ile ortaklığı, gelecek coşkulu ve akılcı günlerin, hepimizin ortak geleceğinin en büyük engeli sayıyorum; Ortak Pazarın gelecek güzellik günlerini önüne çıkarılmış bir tuzak olarak görüyorum ve yeniden reddediyorum.

Arkadaşlarım, bu kent ilk adı, Nova Roma'dır; Yeni Roma

demek oluyor. Constantinopolis ya da Arapçısı ile Konstantiniye bundan sonraki adıdır. Bu ad bile, bizim, Doğu Roma İmparatorluğu kanalıyla, Roma'nın varisleri arasında yer aldığımızı gösteriyor. Batı Avrupa da, bizim gibi, Roma'nın varisidir; şimdi tekellerin boyunduruğunda çürüyor.

Dostlarım, Humeyni devriminde bir umacı görek, Batı Avrupa'da tekellerin kokuşmuş egemenliğine sığınmayı, yağmurdan kaçmak için doluya koşmak sayıyorum. Tümümüyle akılsızca bir koşu sayıyorum ve tümümüyle reddediyorum.

Parantez açmam gerekiyor; beyinlerimizin hapishliği islamik baskılar alanında iki tür eğilime yol açıyor. İslamik baskılar, kimi çevrelerde, tekellerin egemenliğinde çürüyen Batı Avrupa ile bütünleşme eğilimlerini kamçılıyor. Kimi çevrelerde ise, islamci akımlarla uyuma yollarını zorluyor. Bu parantez çevresinde bu konudaki görüşlerimi özeltiyorum: Coşkulu ve akılcı yönetiminizin daha ilk sabahında, sosyalist hükümetimizin daha ilk gününde, okul ve resmi dairelerdeki cami ve mescitlerin tümünü kapatcağımızdan hiç kimsenin kuşkusu olmamalıdır. İnsanlarımızın dinsel inançlarına saygımız vardır. Ancak dinsel inançların toplumumuzu yöneten iktidar haline getirmeye isteyen akımlarla mücadele gündemimizin ilk maddeleri arasındadır; bundan da öte, toplum içinde dinsel inançların etkinliğini giderek azaltmak önemli amaçlarımızdan birisidir.

Somut görünebilir; ilkesel saydığım için değinebiliyorum. Sosyalist hükümetimizin ilk sabahında minarelerdeki tüm hoparlörleri indireceğimizi şimdiden açıklamayı yararlı buluyorum. Herkesin çok rahat olacağı bir düzenin hülyasını taşıyoruz; kimsenin ve özellikle emekçi yığınların sabah uykularını böldürmeyiz. Ancak sosyalist düzenimizde, duasını yapmak ve namazını kılmak isteyenleri, istedikleri zamanda haberdar edecek telefon sistemi-

ŞİİR GİBİ BİR TİYATRO ya da BİR TEATRAL ŞİİR: MUSTAFA SUPHI DESTANI

Haziran ayının 2. haftasında Paris'in Strasbourg semtinde do-yumsuz bir sanat şöleni yaşandı. Altın Merdiven Tiyatrosu'nun (Theatre de l'Escalier d'Or) seyir yerini dolduran izleyiciler devrimci sanat'ın yazarı, yönetmeni, bestecisi, ressamı, oyuncusu, müzikçisiyle elele üretilmiş büyük bir örneğini izleme olanakını buldular...

"Sürgün" olgusunun; yapıyla, sanatçısıyla, izleyicisiyle anlam kazandığı, giderek hınçları bile-diği bu oyun yine sürgünde yaşa-mak zorunda kalan sanatçıları ta-rafından üretilmiştir.

Altın Merdiven Tiyatrosu'nun oyun bekleme bölümünde, sanat-sal olgunun ilk ürünleri karşıladi konukları. Salonun duvarları sürgünde yaşayan devrimci ressamımız İsmail Yıldırım'ın resimleriyle donatılmıştı. Üretimin geliştirdiği kocaman elleri ve ayak-larıyla ağ çeken balıkçılar, Kara-deniz'in rahmine düşen kızıl bir tohum! Ya da yeniden doğarız ölümlerde. Mustafa Suphi Destanı üzerinde yapılmış bu çalışma-lar izleyicilere oyun öncesi du-yarlı anlar yaşattı.

Karanlığın içinden duyarlı ve kavgaçı bir ezgi yükseldi birden. Mustafa Suphi Destanı üzerine devrimci besteci Tahsin İncirci'nin yaptığı müziğin girişi. Almanya'dan gelen altı kişilik "Kreuzberg'li Dostlar" adlı topluluk yorumluyordu yapıtları. "Yeni Türk Müziği" adıyla sunulan tür, çok sesliliğiyle devrimci müziğimizi atağa kaldırıyordu.

Sahne ışıklarının aydınlanma-sıyla yırtılan karanlığın içinden dikişsiz ak libaslarıyla Börklüce Mustafa'nın yoldaşları fırladılar. Ya da yitirdiğimiz tüm yoldaşlar-ımız...Söylenen, Nazım Hikmet'in Şeyh Bedreddin Destanı'nın son bölümüydü.

Mustafa Suphi ile Şeyh Bedreddin Destanı arasındaki bağı oyundan önce izleyiciye verdikleri bildiride şöyle açıklıyordu Halk Oyuncuları.

"İzleyeceğimiz "MUSTAFA SUPHI DESTANI" adlı yapıt, ilk iki bölümü "Ağrı Dağı Destanı" ve "Şeyh Bedreddin Destanı" olan bir üçlemenin finalini oluşturuyor. Bu anlamda hem üçlemenin ikinci ve üçüncü halkaları arasındaki bağlantıyı sergileme-

yi, hem de İslam Medeniyeti çerçevesinde Hz. Ali'den başla-yıp giderek kırsal alandaki Alevi halk muhalefeti üzerinde yükse-len, Baba İshak'lar, Baba İlyas'lar, Şeyh Bedreddin'ler ve Börklüce Mustafa'larla süren isyancı-direnişçi güçler ile hızlı İkel Komün'dan alan Devlet sınıfları gelenekli, yenilikçi aydın eylem-ciliğinin sosyalist hareketimize taşınmasında ilk köprü olmuş Mustafa Suphi - Onbeşler girişi-minden günümüzün direnişçi, devrimci gençlik potansiyeline uzanan çizgiyi netçe ortaya koy-mayı hedeflemektedir.

Şeyh Bedrettin - Mustafa Suphi - "Anlatıcı" üçlemenin önemli birce burada yatmaktadır."

Ve tüm Karadeniz'in çilesini çeker gibi çekilmeye başlandı ağ, müzik ve şarkı eşliğinde.. Başlayan Mustafa Suphi'nin yaş-am öyküsüydü... 1883'te Giresun'da doğan, 1920'lerde Kara-deniz'de burjuvazi tarafından katledilen yiğit bir devrim savaş-çısının öyküsü. Ve bir Karadeniz kentinde başlayıp eğitim, sürgün, hapis, savaşla süren. Ekim Devrimi'ni yaşayan, Kurtuluş Sava-

şaşa Almanya ya-nında girmesi üzeri-ne, Çar polisi tara-fından düşman bir devletin yurttaşı ola-rak tutuklanır ve sa-vaş tutsakları kam-pına (Urallar) gönde-rilir.

Daha sonra Rusya'da yükselen devrim dalgası içinde yerini alan Suphi, işçi sınıfı yanında iç sava-şa katılırken, yurt özlemi ve halkının çektiği acılar bir an bile aklından çıkma-maktadır.

Türkiye'li savaş tutsakları arasında yürüttüğü örgütlen-me ve Türkiye'den gelen delegelerin de katılımıyla Türkiye Komünist Fırkası'nı kurar (1920).Bu sıra

da, Osmanlı İmparatorluğu'nun savaştan mağlup olarak çıkması sonucu, İngiliz-Fransız-İtalyan kuvvetleri İstanbul'u ve Anadol-u'nun çeşitli bölgelerini işgal etmişler, Yunanlılar da İzmir'e asker çıkarmışlardır. Bu işgale karşı Mustafa Kemal önderliğinde Kuvayı Milliye Hareketi ve Çerkez Ethem, Demirci Mehmet Efe, Yörük Ali Efe, gibi halk milisleri direnmeye başlamışlardır. Bir yandan, işgal ordularına karşı silahlı direniş sürerken, diğer yandan Anadolu burjuvazisi önderliğinde örgütlenmiş Müdafaa-i Hukuk örgütüne dayalı Ankara Hükümeti ile daha çok bir halk hareketi niteliği gösteren ve Çerkez Ethem'in isminde, Yeşil Ordu kimliğinde sembolleşen diğer kanal arasındaki öncülük çatışması sürmektedir.

Mustafa Suphi ve yoldaşları, A-nadolu'daki kurtuluş hareketine bir yandan silah ve cephaneye yardım yaparken, diğer yandan An-kara hükümetine yazdıkları mektupla, örgütlenmelerini yurt için-de yasal yoldan sürdürmek dile-ğinde olduklarını bildirirler. Ancak az önce değindiğimiz

öncülüğü ele geçirme çatışması artık burjuvazi lehine sonuçlan-mıştır. Mustafa Suphi ve yoldaş-larının yiğit girişimi, yüzyıllardır Orta-Doğu topraklarındaki isyan hareketlerinin gelenekleşmiş "kaderi" olan trajedi ile noktalanır."

Usta işi bir koreografik düzenin bükümleriyle ve imecenin bir an sarsılmadığı koral bir anlatımla sunuluyordu oyun. Oyunun yö-netmen, uyarlayıcı ve koreografi Ayşe Emel, aynı zamanda yaşa-dığımız andan geçmişe eleştirilse ama birleştirici bir yaklaşımla bakan Anlatıcı'yı yorumlarken izleyiciye çok şey aktarıyordu.

Devrimci şair Ataul Behramo-ğlu'nun dizeleri birer birer karşı-mızda can bulurken, ülkesinden uzakta "sürgünde" yaşayan bir devrim savaşçısının, Mustafa Suphi'nin duyguları yüreğimizi burktu, hıncımızı biletti. Ve ya-zarı, yönetmeni, müzikçisi, o-yuncusu, ressamıyla Halk Oyuncuları bizlere bir türkü söyledi.

Durmak olmaz ki bir kez Halk için çıktın mı yola Demiri tavında döğmek gerek Ucunda ölüm de olsa.

noktalanın hayatları ve mücade-leleri, gençliğin heyecanına, eylem-ciliğine ve direnişçiliğine sembol olmuştu. Devrimci Genç-

baskı altında tutmak ve örgütsüz bırakmak için egemen güçlerin ve onların uşaklarının nasıl çır-pındıklarını daha iyi anlarız.

"Demokratik kitle örgütlerinde başka siyasal eğilimlerle yanyana ortak mücadele sürdürmeye yanaşmayan kendine güvenmiyor demektir."

lik 1968'in direnişçi önderlerine sahip çıkıyordu. Diğer yandan "68 Kuşağından" eski THKP-C'li öncü arkadaşlar, başından itibaren devrimci gençlik hareketi ile temasa geçip, hareketi yö-nlendirmeye başladılar." (S.Kuray, Ropörtaş, Sosyalist, sayı:9).

DEV-GENÇ'in 1971'de son yöneticilerinin THKP-C'li ol-masından da kalkılarak DEV-GENÇ geleneği Mahir Çayan hare-keci ile özdeşleştirildi.

1975'lerden itibaren her siyasal eğilim ya da örgüt gençlik İceri-sinde, "Demokratik Kitle Derne-ği" olduğunu iddia ettikleri belli örgütlenmelere gittiler. DEV-GENÇ, DEV-GÖR, İGD, YDGD, GENÇ-ÖNCÜ vb., bunların belli-başlılarıdır. Dolayısıyla, si-yasal tercihe göre oluşturulmuş Gençlik örgütlenmelerinin fakül-telere yansması bütünüyle siya-sal tavır alışlar tarzında gündeme geldi. Öğrenci gençliğin Akade-mik-Demokratik sorunları üzeri-nde farklı çözüm ve mücadele yöntemleri önermekten çok, siyasal bakış ve tavır alışlar üzerinde sü-ren tartışmalar giderek öğrenci gençlik kitlelerini devrimcilerden kopardı. Ya da hareket ettirilen kitleler,siyasal olarak sempatin kabul edilebilir veya kendisini öyle görenler oldu. Böylece ön-celeri, özellikle GSB'nin kurulu-şu sırasında "Birim demeklerin-den federasyona" sloganıyla tar-tışma gündemine giren Demok-ratik Kitle Örgütü tarzında ög-renci örgütlenmeleri önerisi daha sonra pratikçe gündemden kalk-tı. Dolayısıyla, 1974-80 arası Ü-niversite ve Orta öğrenim genç-liğinin önemli bir bölümünü bağ-rında toplayan Akademik-Demokratik sorunlardan hareketle öğrenci Gençlik kitlelerini eylem içine çekebilecek bir örgütlenme gerçekleştirilememiştir.

Gençlik 12 Eylül faşizmine yu-karıda belirttiğimiz koşullarda yakalandı. Toplumun bütün ezilen sınıf ve tabakalarının yanın-da, gençlik örgütlerine de şiddet-li bir darbe vuruldu. 12 Eylül'ün saldırısına en çok işçi sınıfımız, Kürt halkı ve Devrimci gençliği-miz uğradı. İşçi sınıfının sendi-kal haklarına getirilen yasa-klar ve sınırlamalar ekonomik-de-mokratik mücadelenin önünü ke-serken var olan sendikalar da sü-rekli baskı ve kontrol altına alın-dılar. Gençlik, özellikle Yüksek Öğrenim gençliği, Dernekler Ka-nunu'nda yapılan değişikliklerle ve YÖK kanalıyla, rektörlere, yerel yöneticilere verilen sınırsız yetkilerle, her olanak kullanıla-rak örgütsüz bırakılmak istendi. İlk kurulmak istenen öğrenci demedinin 2 yıla yakın bir za-manda ancak yasallaşabilmesini göz önüne getirirsek, gençliği

Bugün hem Akademik-Demok-ratik alanda, hem de politik a-landa belirli bir mesafe kazanmış olan gençlik birçok önemli sor-unla karşı karşıyadır. Derslerin içeriğinden, öğretim görevlileri içerisindeki gerici-faşist kadro-laşmaya, her an okuldan atılma tehdidine, Yurtlardaki baskı ve sindirme politikasına, YÖK'ün her alandaki çağdışı uygulamala-rına kadar akademik-demokratik bir yığın sorun ancak örgütlü mü-cadele ile çözülebilir. Üniversite-leri askeri kışlalara döndürmeye çalışan anlayışa karşı, Demokra-

tik-Özerk Üniversite Kavgasının, öğrenci gençliğin Demokratik Kitle Örgütleriyle ve en geniş ög-renci kitlesi kucaklanarak sürdü-

rum varlığı, eğer tasfiyeci ve dar grupçu davranılmazsa, örgüte canlılık ve dinamizm getirir. Doğru siyasal perspektifi ve aktif mücadele çizgisiyle öncülüğü kim alırsa o öncü ve yönetici olacaktır. Yeter ki, karar almada de-mokratiklik, uygulamada merke-ziyetçilik bir öğrenci demedeğinde olabileceği kadar uygulansın.

Öğrenci kitlelerini mevcut düze-ne karşı mücadele içine sokma-nın da, gençlik içinde siyasal çiz-gimizi geliştirmenin de en sağlk-ı yolu budur. Aynı koşullarda yaşayanların ortak mücadele sürdürmesi kaçınılmaz bir zorun-luluktur. Bu zorunluluğu gör-mezden gelmek, hayatın gerçe-ğinden kopmak anlamına gelir. Hayattan kopuk olarak ne örgüt kurulu, ne de mücadele sürer.

Özetlesek: Demokratik Üniver-site kavgasının en temel sorunu olan, öğrencilerin acil Akade-

iki teklifçi
ANAP'lı Davı diyor
"Teklifim öğrenci lehinedir"

● Üniversitelerde olaylara yol açan teklif ANAP'lı iki şahıbden Balıkesir Milletvekili İsmail Davı, "Teklifim sonuna kadar savunurum" dedi

● 11. sayfa

İbrahim Fevzi Yaman
ANAP Isparta Milletvekili

mik-Demokratik taleplerinden yola çıkarak bu hakların kazanıl-ması ortak noktası üzerinde ala-bildiğince geniş öğrenci kitlelerini

"Üniversiteleri askeri kışlalara döndürmeye çalışan anlayışa karşı, Demokratik-Özerk Üniversite Kavgasının, öğrenci gençliğin Demokratik Kitle Örgütleriyle ve en geniş öğrenci kitlesi kucaklanarak sürdürülüp geliştirilmesi günün en acil görevlerinden biridir."

rülüp geliştirilmesi günün en acil görevlerinden biridir. Öğrenci ör-gütleri Demokratik Üniversite Mücadelesi etrafında toplanabi-lecek tüm güçleri kendi yapısı içine almalıdır. Demokratik kitle örgütlerinde başka siyasal eğilim-lerle yanyana ortak mücadele sürdürmeye yanaşmayan kendine güvenmiyor demektir. Kitle ör-gütlerinde farklı siyasal anlayışla-

kapsayacak Demokratik Kitle örgütlerinin ülke çapında örgüt-lenmesi günün görevlerindedir. (Bu yazıda özel ve ayrıntılı bir örgütsel biçim tartışması yap-mayacağız. Bu konu başka yazı-larda ele alınacak.)

Bugün hemen Türkiye'nin her yerindeki Fakülte ve Yüksek Okullarda dernekler ku-rulmuştur ya da kurulma aşama-

sındadır. Birimlerden başlayarak şu anda "Ulusal Platform" ola-rak belirlenen ülke düzeyindeki örgütlenmeyi hem biçim hem i-çerik bakımından daha da güç-lendirmek gerekmektedir. Ancak bir gerçek daha var. Görüldüğü kadarıyla belli dergilerin adını kullanarak legal mücadele imkanı arayan Devrimci gruplar öğrenci gençliğin mücadelesinde yönlendirici bir rol oynuyorlar. Hem birim demeklerinde, hem de ülke çapındaki örgütlenme cabala-rındaki tartışma ve çatışmalar buradan kaynaklanmaktadır. Bu somut durum yukarıda Demok-ratik Kitle örgütlenmesine ilişkin söylediklerimizi daha da önemli kılar. Eğer öğrenci gençliğin Akademi-Demokratik mücadelesine asgari hedef olarak kabul edilir, bu platformda ortak mücadele sürdürülürse, gençliğin siyasal mücadeleye yönelişinde sağlıklı bir çizgi çizebilir. Bugün üniversite gençliği içerisinde örgütlenmede iddialı olan herkes böylesi bir örgütlenmenin yaratılmasına katkıda bulunmalıdır. Böyle bir örgütlenme ayırım çizgilerini ve sınıf mücadelesinde gençliğin fonksiyonu konusunda birçok şeyi aydınlatacak bir süreci yaşatabilir.

Tersi; 12 Mart ve 12 Eylül öncesinde yaşadığımız sosyal ve si-yasal kurguların yeniden işleme-yi başlamasıdır ki, bundan ne devrimci gençliğimiz, ne de işçi sınıfımız yarar görür.

O halde devrimciler açısından bugün gençlikle ilişkide en can alıcı sorun, yaşanan süreci ideo-lojik ve örgütsel olarak kavrayıp yönlendirmek, Tarihi "Tekerrür" ettirecek siyasal kurgulara yol vermemektir. Görev: Subjektif (ira-di) etkileme faktörünü, doğru ve devrimci bir tarzda kullanarak yığınlar halinde mücadeleye akan devrimci gençlik kuşağını, işçi sınıfının siyasal iktidar müca-delesine yönelik, modern örgüt ve döğüş biçimleri içinde devrim temel gücü işçi sınıfıyla sentez etmektir.

Eğer bu başarılmazsa gençlik, bir kere daha çökmüş bazı si-yasi yapılanmaları canlandırmak üzere taze kan olarak kullanılacaktır. Ancak bu tarz yapıların işçi sınıfının siyasal iktidar müca-delesinde ezilen ve sömürülen kitlelerin öncü örgütü, Devrim ordusunun Genel Kurmayı ol-madığı ve olamayacağı görülmüştür. 1980 öncesi devrimci müca-dele bu anlamda ağır derslerle doludur.

Çağımızın en gerici, asalak ve ölümlü döşeginde yatan zümresi finans-kapitalin, Tarihten ders al-mayı ciddi bir yaşam kuralı ola-rak benimsediği koşullarda; ça-ğımızın tek devrimci sınıfı olan proletaryanın siyasal temsilcileri olarak geleceği kurmayca çalışan devrimciler geçmiş unutmamalı, tarihi kendileriyle başlatmamalıdır.

1973-80 arası mücadele döneminde egemen eğilim geçmişe örtme ve tarihi kendisiyle başlatma eğilimi idi. Bunun sonucunu 12 Eylül faşizmi ile yaşadık. Yaşanmış yaşamaya gerek yoktur.

■ KÜLTÜR-SANAT

SÜRGÜNDE 5 YIL ! HALK OYUNCULARI

HALK OYUNCULARI, 30 Mayıs 1987'de Stockholm'de kuruluşlarının 5. yılını kutladı. İsveç'in en eski tiyatrolarından olan SÖDRA TEATER'de düzenlenen galada ilk olarak Tahsin İncirci yönetiminde, Batı Berlin'den konuk olarak gelen KREUZBERGER FREUNDE müzik grubu "YENİ TÜRK MÜZİĞİ" adlı bir konser verdi. Daha sonra HALK OYUNCULARI, "MUSTAFA SUPHI DESTANI" adlı yeni oyunlarının ilk gösterisini sundu.

● KURBAN

Mart 1982'den bu yana sanatsal üretimlerini sürgünde sürdüren HALK OYUNCULARI'nın ilk oyunu, Güngör Dilmen'in yazıp, Tuncel Kurtiz'in yönettiği "KURBAN", İsveç Kraliyet Tiyatrosu DRAMATEN'in konduğu sahnelenmiş ve büyük başarı kazanmıştı. Bu güçlü çıkışla birlikte HALK OYUNCULARI, hem kendilerine ait bir salonu olan yerleşik bir tiyatro haline geldi, hem de tanınmış Alman tiyatro yönetmeni Peter Stein, konuk olarak "KURBAN"ı sahnelemek ve bunun dışında ortak projeler gerçekleştirmek üzere HALK OYUNCULARI'ni SCHAUBUHNE'ye davet etti.

Şubat 1983'te başlayan ve 6 ay süren HALK OYUNCULARI SCHAUBUHNE birlikteliğinden önce "KURBAN"ı Almanya ve Hollanda'nın çeşitli kentlerinde sergileyen HALK OYUNCULARI, Stockholm'deki kendi salonlarında Tuncel Kurtiz'in yönettiği ve İsveççe oynanan iki oyun daha sergiledi. Fakir Baykurt'un öyküsünden Mahmut Gökgöz'ün oyunlaştırdığı "SAKARCA" ve Karl Wittlinger'in yazdığı "SAMANYOLU".

Internationales Frühling Fest Essen, Stugarter Theatersommer, ve Kieler Woche gibi çeşitli uluslararası festivallere katılan ve Almanya ve Hollanda'nın birçok kentine tumellerle ulaşan SCHAUBUHNE döneminde ise önce "KURBAN" daha sonra "SAKARCA" (bu kez Türkçe olarak ve Ayşe Emel'in koreografisiyle) ve ortak yapımlar olarak gerçekleştirilen Tuncel Kurtiz'in

yönetip, Ayşe Emel'in koreografisini yaptığı Nazım Hikmet'in "FERHAT ile ŞİRİN" adlı yapıtı başan zicirinin yeni halkalannı oluşturdu.

Bu arada, B. Berlin'de "FERHAT ile ŞİRİN" sergilenirken, HALK OYUNCULARI'nın Stockholm'deki gösteriler sonrasında, B. Berlin 2. Türk Tiyatro Festivali, Hollanda Stagedoor Festival ve Rasa Migranten Theater en Muziek Festival, Yunanistan 22. International Lefkade Festival gibi uluslararası etkinliklerde sunulan "NEVROZ ÇİÇEKLERİ", ayrıca B. Almanya ve Fransa'nın çeşitli kentlerinde binlerce seyirciye ulaştı.

Kültür ve sanat çalışmalarını yalnızca tiyatro ile sınırlamayan

● NEVROZ ÇİÇEKLERİ

Bu arada HALK OYUNCULARI'nın çalışmalarını İskandinavya temsilcileri Carlo Barsotti'ye izleten LA COMUNE tiyatrosu, "DONNA-KADINLAR BİZİM KADINLARIMIZ" adlı ya-

● SAKARCA

minde yer alırken, yine Ayşe Emel, Tuncel Kurtiz ve Ali Berkay, Yılmaz Güney'in ölümünden önceki son yapıtı olan "DU-

● BENDER'DEKİ KARGAŞA

VAR'da önemli roller üstlenmişler ve filmin "kadınlar koğuşu" bölümleri Ayşe Emel tarafından hazırlanmıştı.

Temmuz 1983'de B. Berlin'den Stockholm'e dönen HALK

OYUNCULARI, yeni sezona yeni yapıtıla girdi. Ayşe Emel ve Mahmut Baksı'nın yazıp, yönetim ve koreografisini gene Ayşe

Emel'in gerçekleştirdiği "NEVROZ ÇİÇEKLERİ", Stockholm'deki gösteriler sonrasında, B. Berlin 2. Türk Tiyatro Festivali, Hollanda Stagedoor Festival ve Rasa Migranten Theater en Muziek Festival, Yunanistan 22. International Lefkade Festival gibi uluslararası etkinliklerde sunulan "NEVROZ ÇİÇEKLERİ", ayrıca B. Almanya ve Fransa'nın çeşitli kentlerinde binlerce seyirciye ulaştı.

Bu arada HALK OYUNCULARI'nın çalışmalarını İskandinavya temsilcileri Carlo Barsotti'ye izleten LA COMUNE tiyatrosu, "DONNA-KADINLAR BİZİM KADINLARIMIZ" adlı ya-

rimlerini şu anda da sürdürmekte. KADINLAR, BİZİM KADINLARIMIZ sonrasında, Mahmut Gökgöz'ün yazıp, ekip çalışmasıyla yönetilen "AYILAR AYIÇIKLAR" HALK OYUNCULARI'nın gerçekleştirdiği 2. çocuk oyunu oldu. İrk ayrımını konu a-

● AYILAR, AYIÇIKLAR

ANARŞİST'in "ÖLÜMÜ"nün Türkçe oynanım hakları HALK OYUNCULARI'na verildi. Daha sonra Carlo Barsotti'nin yöneti-

● Cannes Festivalinde DUVAR filmi nedeniyle yapılan basın toplantısı.

miyle gerçekleştirilen "KADINLAR, BİZİM KADINLARIMIZ" HALK OYUNCULARI'nın Stockholm'deki salonlarındaki gösterilerini tamamladıktan sonra International München Festival ve

Stagedoor Festival Amsterdam gibi festivallere katıldı ve Almanya, Fransa ve Hollanda'da tumeller gerçekleştirdi. Piyas gösteri-

● NEVROZ ÇİÇEKLERİ

rimlerini şu anda da sürdürmekte.

KADINLAR, BİZİM KADINLARIMIZ sonrasında, Mahmut Gökgöz'ün yazıp, ekip çalışmasıyla yönetilen "AYILAR AYIÇIKLAR" HALK OYUNCULARI'nın gerçekleştirdiği 2. çocuk oyunu oldu. İrk ayrımını konu a-

● AYILAR, AYIÇIKLAR

lan bu piyes yalnız İsveç'te gösterime sunuldu.

Bu arada atlanılmaması gereken ve HALK OYUNCULARI a-

● Cannes Festivalinde DUVAR filmi nedeniyle yapılan basın toplantısı.

dına olduğu kadar Türk Tiyatrosu adına da onur sayılabilecek bir olay gerçekleşti. Ekibin Genel Sanat Yönetmeni Ayşe Emel dünya tiyatrosunun merkezlerin-

den biri olan, Bertolt Brecht'in kummuş olduğu BERLINER ENSEMBLE'nin resmi konluğu olarak Uluslararası Tiyatro Yönetmenleri Semineri'ne katıldı ve 17 gün süren bu seminer sonunda kendisine BERLINER ENSEMBLE adına Prof. Manfred Wekwerth, INTITUT FÜR SCHAUSPIELREGIE adına Prof. Dr. Dieter Hoffmeier ve DEUTSCHES THEATER adına Prof. Friedo Solter imzalarını taşıyan bir onur sertifikası verildi.

Ayrıca çekimi bir yıla yakın bir sürede gerçekleştirilen, Ayşe Emel'in kadın başrolünü üstlendiği "AKIN HITTAR HEM - Akın Yuvasını Arıyor" adlı İsveç TV dizisi Ocak 1987'de kendi dalında birincilik ödülü kazandı.

"KADINLAR, BİZİM KADINLARIMIZ"dan sonra HALK OYUNCULARI'nın repertuvarına

katılan piyes, Haşmet Zeybek'in "DÜĞÜN/DAVUL" adlı yapıtı oldu. Yönetmenliğini Ayşe Emel'in yaptığı piyes, Mahmut Gökgöz ve Ayşe Emel tarafından yeniden drammatize edilerek güncelleştirildi. Mayıs 1985'te Stockholm'deki ilk tur gösterilerini tamamlayan "DÜĞÜN/DAVUL" önce B. Berlin'de 2. Türkisch Kulturtage ve Internationales Kulturfest'de ve Hollanda'da 2. Stagedoor Festival'de gösterilerini sürdürdü. Ayrıca Fransa, B. Almanya ve Hollanda'da çeşitli kentlerde de sergilenen "DÜĞÜN/DAVUL" bir geleneksel Türk Tiyatrosu olmasıyla da basının büyük ilgisini çekti.

HALK OYUNCULARI 1986'ya bir anma gecesiyle girdi. Sinema, tiyatro, müzik ve şiirin önemli ustaları, Yılmaz Güney, Vasif Öngören, Ruhi Su ve Cigerxwin Stockholm'de düzenlenen bir geceyle anıldı. Bunun hemen arkasından da Yılmaz Güney'in

● DÜĞÜN DAVUL ve ANILAR 71

● KADINLAR BİZİM KADINLARIMIZ

"HÜCREM" adlı romanından yola çıkarak Ayşe Emel ve Mahmut Gökgöz'ün birlikte yazdığı ve Ayşe Emel'in yönettiği "ANILAR 71" gösterime sunuldu. Diğer bütün oyunlarda olduğu gibi "ANILAR 71" de İsveç sonrasında B. Berlin, Fransa ve B. Almanya'da çeşitli kentlerde seyirci karşısına çıktı. Ve Hannover Vinter Theater Festival'de uluslararası anlamda gösterime sunuldu.

Ataol Behramoğlu tarafından şiir olarak yazılan ve Ayşe Emel'in drammatize ederek yönettiği "MUSTAFA SUPHI DESTANI" adlı yapıtı, HALK OYUNCULARI'nın 5. yıl kutlama galasıyla birlikte 30 Mayıs 1987'de gösterime sunuldu. Piyesin müzikleri tanınmış kompozitör Tahsin İncirci tarafından hazırlandı.

Ağır sürgün şartlarının getirdiği güçlüklerle aldırmağsızın ve inandığı sanat anlayışından ödün vermeden sanatsal üretimini beş yıldır aralıksız sürdüren HALK OYUNCULARI'ni selamlıyoruz.

Desen: İsmail Yıldırım

DUYUYOR MUSUN ?

Ne sevdiklerimden umudum kesik,
Ne de dağlardan memleketimin.
Dile kolay,
beş bin kilometre bu
ve beş koca yıl asılı boynumuzda
altın beşbirlik misali.

Hanidir aklımızdan çıkmayan,
kimine göre bir Hüzzam şarkı,
ya da suskun bir kıyı
hani anılarını paylaşmıştı...
Deyip geçmek
ve belki de
Todorı'de bir kadeh daha içip,
Köhne'de kahve adabından dem vurmak
gibi gelebilir.
Doğru da denebilir
bir anlamda.

Ama kafamda,
ne eskimeyen anılar
ne de
Türk musikisinden yıllanmış şarkılar var.

Sözüm sana iki gözüm...
Diyorum:
Yolların tütüncesine sarılıp,
dumanın yıllara savrulduğu
kavganın bu gurbet konağında,
tuttuk
yarım kalmış bir sevdanın yasını.
Tutarız...
Ya hesaplaşmamız?..
Anlıyor musun?..

Ne "İspanyol meyhanesinde"ki O kadının
sağnak sağnak ağlayışdır bu,
ne de yorgun düşen bir yüreğin
çatlak yakarıdır.

Altın beşbirlik misali
beş koca yıl boynumuzda,
beş bin kilometreden sesleniyorum.
Duyuyor musun?..

RAGIP YAVUZ